

ما فی ژنان: ل نوان ه کشان و داکشان، ژنانی عراقی ل چاوی زریا ندا.. شیرین ع بدو

ل کا تـ کدا کـ تا ژکانی ئـ مسا بـ دـ کـ ین و نزیک دـ بینـ و لـ
سا ی نو (۲۰۲۶)، دـ بینـ هـ وارـ دن و دا بـ شکاری و نایـ کسانـ یـ
جـ راوجـ رـ کان لـ گـ شـ کردنـ دان لـ نـ و چـ نـ دین قـ یران و
بـ رزبوونـ و ی شـ پـ لی کـ نـ پـ رستی لـ جیها نـ کدا کـ بـ چـ سپانـ دنی
با دـ ستی پیاوان دیزاین کراو. ما فی ژنان و گروو پـ
پـ راو زخراو کان لـ سـ رانسـ ری جیها ندا و و لـ دا بـ زینـ، ئـ و
دـ ستکـ و تانـ ی بـ خـ بات بـ دـ ست هـ نراون کـ و توونـ تـ بـ رهـ رش و تا
دـ ت دـ و تـ بورژوازیـ کانیش زیاتر و زیاتر لـ کـ کـ و تـ
نـ و دـ و تـ تیـ کان دـ کشـ نـ و. ئـ مـ زـ نگـ کی مـ ترسـ یدارـ بـ
هوشیار بوونـ و بـ نا جـ گیری ما فـ کا نمان و ئاسانی لـ دـ ست دانیان.
لـ هـ مان کاتدا لـ گـ گـ ی خـ باتی بـ ردـ وام و زـ گاریخوازانـ ی
ژنانـ و، لـ رـ و لـ و تیشکی هیوا بـ گـ انکاری و پـ شکـ و تـ
دـ درـ و شـ تـ و.

لـ رـ دا چـ ند نموونـ یـ لـ پاشـ کش و دـ ستکـ و تـ کان دـ خـ ینـ و و،
پاشان تیشک دـ خـ ینـ سـ ر بارودـ خـ عـ راق، کـ گـ پـ سـ ندکردنی
پاکـ جی ئـ حکام شـ رعـ یـ کانـ جـ عـ ری (المودـ و و نـ) لـ (۲۸) ی ئابی
(۲۰۲۵) دا گـ و رـ ترین و مـ ترسـ یدارترین هـ رش بـ ت بـ سـ ر ما فـ کانـ ی
ژنان، نـ ک تـ نها لـ عـ راقدا، بـ کـ کو لـ سـ رانسـ ری ناوچـ کـ.

▪ لـ لاتفیا، پـ رلـ مان لـ (۳۱) ی ئـ کـ تـ بـ ر دـ نگـ یدا بـ کشانـ و
لـ کـ کـ و تـ نامـ ی ئـ ستـ نبـ و بـ بـ رـ نگار بوونـ و ی توندوتیژی
دژی ژنان.

▪ لـ گامبیا هـ و هـ ی بـ هـ و شاندنـ و ی قـ دـ غـ کردنی
خـ تـ نـ کردنی مـ ینـ کـ لـ مـ ژ بـ کاربوو.

▪ لـ مانگی حوزـ یرانی (۲۰۲۲)، دادگای با ی ئـ مریکا بـ یاری
(- دژی - و ید) * ی هـ و شاندنـ و، بـ مـ ش پارـ زگاری دـ ستووری
لـ هـ موو ژنان سـ ندـ و سـ بارـ ت بـ لـ باربردن و چاودـ ری
پزیشکی زـ گارکـ ری ژیان، هـ رو هـ زـ رـ ک لـ ژنان و
پـ شکـ شکـ رانی خـ زمـ تی لـ باربردنی مندا و و بـ ووی
لـ پـ چینـ و ی یاسای و تـ مـ تباری کردـ و. دایک و باوکـ کان

به‌هی یارم تیدانی کچ کانیاں به دستگیشتن به چاودری
تندروستی ووبوووی تومت دبندو، لپرسیندووی یاسایی و
تاوانبارکردنی ژنانی دووگیان به ژپیک م ترسیدار زیادی
کردوو.

لے بہارا مبداردا :

- ل (۲۵) ی تشرینی دوو/م/نځمبږی (۲۰۲۵)، پږل-مانی ئیتا-یا یاسای-کی نو-ی ب- فږمی دږرکرد کږ ژنکوژی ل- یاسای سزادانی و- لات-کږ دا ج-گیرکرد و سزای زیندانی ه- تاه- تایی پ-س-ند کرا. د-نگدان-کږ هاوکات بوو ل-گږ ږ ږ ژی جیهانی ن-ه-شتنی توندوتیژی دږی ژنان.

- [illegible]

لہذا عراقدا خودی ئۆو مودۆونۆیی کی پیرلرمان پیسندی کرد،
واتا (پاکجی ئۆحکام شریعی کانی جعفری) گوزارش لہ
دوژمنایہ تی دس لہ تداران بامبر ب ژنان و پیداگریان
لہ سر پیراو زخستنیان و چسپاندنی هژموون و کنترول کردنی
پیاوان و ئاساییکردنۆوی توندۆوتیرین شوکانی توندوتیژی
دژی ژنان و منداان ب مہستی سپاندنی ئۆجندای سیاسی
کۆنہ پیرستانۆی خان.

ئەم دوژمنایەتیی تەمان دەگەییەنت کە بچی یاسای توندوتیژی
خەزانی بە زیاد لە ۱۰ ساڵ لە ناو پەرلەماندا بەنەو بەرری
بە دەکەرت!

جگہ لےوےش، شہواری تہپہ اندنی مودےوونےکے، لے لےگے
 ککےوتنےکی سے لاینے لے بےینی قےوارے سیاسیے تائفی و
 ناسیے نالیستےکانی ناو دےسےات، دےربےینےکی ئاشکرایے لے
 سروشتی پیاوسالاری توئےژی سیاسی دےسےاتدار و میکا نیزمےکانی
 دامےزراوےکانیان، ککے لےسےر بنےمای سازان و بےرژےوےندی ہےر

فراکسیه ناک لاسر حیسابی چاکای گشتی کاردن کهن. هارو ها، پشتگو خستنی نیمچ تهاوی میدیای جیهانی و ناوخیی ل تووخیی و نا زای تییکانی خک برامبر ب هوارکردن ک و مودوو ناک ب گگی لاسر ادی اکشانی ای گشتی ب دژی ژنان و ای هاوبشیی دزگاکانی اگیانندن، ک سوودی دارایی ل و لایه نان و وردگرن ک برژو و ندیدکانیان ب ستراو تو ب ئجندای ژم دس اتدارکان ک ک نتر ای ب یاردانی سیاسی دکن ل عراق و ناوچ کدا.

دوای ک متر ل س مانگ ل د رکردنی ئم یاسا د ندان ی دژی نیوی ک مگا، ه مان پرل مانی پیاوسالار، ه بژاردن کی ئجامدا. ئم ه بژاردن ک ب دوری خشی لاسر بندمای سازان و داب شکاری قومی و تائفی و حیساباتی فاکسیه ن پرل مانی کان و داب شکردنی و تالانی غ نیمکان دام زراو، ناک هر هیچ پیو ندی ب برژو و ندی و چار ساری بازارکانی خک و نیی، بکو ل بند تدا ب ئو دانراو ک ئیراد یان ل بست ن تو و ل گگی ی پار و چک و ملکه چیان بکات و بم جر در ژ ب سیستم ک بدات.

یک ل تایب تم ندی دیارکانی ئم ه بژاردن ل خزم تی کن پ رستیدا، زیاتر جیگیر کردنی ست مکاری ب دژی ژنان و بررد و امدان ب یاسای ئ حکامی ج عفری بوو.

شایانی باس ک ئم ه بژاردن، وک ه بژاردن کان پی شو ل سای (۲۰۰۳) و ب ب ش ن بوو ل نو ن رای تی ژن. ژنان ل دوای ئ نجوم نی حوکم انی ئینتقالیی و ب ش دارییان کردوو، ک ب ب یاری د س مات ی کاتی هاوپ یمانی ب س ر کای تی پی بریم ر پ که نراو و ل ک ی (۲۵) ئ ندام س (۳) ژنی تیا بوو. دوای دوو سا و ل سای (۲۰۰۵) د ستووری عراق پس ند کرا، ک (۲۵٪) ی کورسیی کان پرل مانی ب ژنان ترخان کرد (سیستمی پیشکی ژنان)؛ ئ م ش ب و مانای ی ک ل ک ی (۳۲۹) کورسی (۸۳) کورسی ب ژنان ترخان کراو.

دوا ب دوای ه بژاردن کان سای (۲۰۲۱)، ک نا ی ج زیر ن ت با ب تکی ب ناو نیشانی "ل پ شین ی کی برچاودا... بم شو یی ژنان ه بژاردنی ع راقیان س رسام کرد" ب او کرد و وونیکرد و "س ر ای ئ و ه موو ناک کیان ی س بار ت ب ای ئای نایندی ژنانی عراق ه ی، ه مووان هاوان ل س ر ئوی ک ل ه بژاردنی ا بردوودا پ شک و تن کی برچاویان

بەدستەشناو". لە ھەبزاردنەکانی ساڵی (۲۰۲۱)دا (۹۷) ژن بە ئۆنجومەنی نوێنەران ھەبژاردەران، کە بە ١٤ کورسی پشکەکانیان زیاتر بوو، ھەروەھا سە پەستی و زارییان دەستەبەرکرد کە بریتین لە دارایی، پەيوەندیەکان و کەچ. بەھام ئۆوێ جەگای نیگەرانییە ئۆوێی کە ئێم بەشداریکردن و نوێنەرایەتیکردنی ژنان لە ١١ ووبەرکەدری و فریودەر زیاتر نەبوو. بوونی زەربەندەکانی ژنان لە پەرلەماندا بە پلەیی یەکەم ئامرازەک بوو بە پەکردنەوێ پەستە بەتایەکان و دامەزراندنیان بە خەزمەتکردنی ئۆجەندای قەوارە سیاسییەکان، تەنانەت ئۆگەر ئۆو ئۆجەندایانە لەگەڵ پەرس و بەرژوو پەندیەکانی ژناندا ناکەش بن. وونترین بەگەیی ئێمە ئۆوێی کە ئێم "پەشکەوتنە گەرێی" نەبوو و پەشکەوتنە دیاریکراو بە تەکردنەوێ یاسای جەعفەری یان تەنانەت چەپاندنی یاسای توندوتیژی خەزانی. پەرلەمان ئامازە بەو دەکەن کە ژنە پەرلەمانتەرەکان دا بەش بوون بەسەر دوو بەشدا کە بەشەکیان بەرگری لە مافەکانی ژنان دەکەن، و بەشەکی تریان بە پەشەستی دەسەزی بە حزب و خەڵ و نەتەو و ئاین، دژایەتی مافی ژنان دەکەن.

پەرلەمانتەر جەمیلە عوبەیدی مەشەومەکی بەرفراوانی لە کەمەگەیی عەراقدا دروستکرد، بە بانگەوازی ھەمەتەک بە ھاندانی فرەژنی و تەکردنەوێ کەلتوری تاکژنی، بەو پەیی ئۆو پەشنیارە سوود بە ژنانی جیا بوو و بەو ژن دەگەیی نەت کە لە شەدا مەردەکانیان لەدەستداو. ئۆو پەرلەمانتەرە داوای دەرکردنی یاسایەکی "بە پاراستنی ژنانی ئازادی عەراق و چارەسەرکردنی ئێم دیاردەیی" کرد لە ١١ دابینکردنی ھاندانە داراییەکانی وەک دەرما و باج بە ھاندان و ھاوکاریکردنی پیاوان بە ھاوسەرگیری لەگەڵ "ھەموو بەو ژنەک و جیا بوو و یەک"، بە لەبەرچاوەگرتنی ئۆوێ کە "سەختی دارایی یەکەکە لە ھەکارانە کە گەری لە ھاوسەرگیری لەگەڵ زیاتر لە یەک کەس دەکات". ئۆو ژنە پەرلەمانتەرە پەشتییەکی بەرچاوی لەلایەن بەشەک لە ئێندامانی ئۆنجومەنی نوێنەرانە عەراق و وەرگرت، ھاوکات ووبەرەووی ١١ خەڵی ھەندەک لە ھاویشە ژنەکانی بوو و. پەشنیارەکە لەو کاتدا لە سەشیال میدیادا شەپەلەکی تۆوێی و گەنەجایی لەکەوتەو، کە بە "سوکا یەتیکردن بە ژنان" دانرا.

ژنە پەرلەمانتەرمان بیستوو کە بانگەشە ھەبژاردنیان لەسەر بنەمای ھەموارکردنەوێ یاسای باری کەسی بوو بە

لابردنی مـرجی زامـندی ژن بـ هاوسـرگیری دووـم. ژنـ پـرلـمانتـارانی دیکـ پشتگیریان لـ هـموارکردنـوـی مادی (۵۷) کردبوو کـ پـیوـندی بـ زـوتکردنی مافی سـرپـرشتیکردنی دایکانـوـ (حـزانـ) هـیـ.

جـگای سـرسوـمانـ کـ سـرکـی لیژنـی خـزان و مندـ، دونیا ئـلشـمـری، خـی بـرگریکاری هـموارکردنـ کـنـپـرستانـکـی یاسای باری کـسی (۱۸۸) بوو، نوـنـرایـتی بـچوونـکانی قـوارـ سیاسییـکـی خـی دـکرد و بـم شـوـپـش ئاستـنگی زیاتری خستـ بـردـم ئـوانـی دژایـتی هـموارکردنـکـیان دـکرد.

بـیـ سـیر نیـ کـ دواي دوو دـیـ لـ دـستگرتنی حزبـ ئیسلامی و ناسیـنالیستـکان بـسـر چارـنووسی خـکی عـراق ودواي شـش هـبـژاردن، خـک هـیچ باوـکی بـو شـتـ نـماوـ کـ پـیـ دـوترـت پـرلـمان و هـبـژاردن. سروشتی ئاستـقینـی ئـم هـبـژاردنـانـ ئـمـجارـ لـ جاران زیاتر بـ ئاشکرا دـرکـوتـوـ: لـ کـنتـیـ ملیاردـرـکان، کـینی دـنگ و نـبوونی هـیچ دیدگایـک یان بـرنامـیـکی چاکسازی کـ ئـنگـ سـختیـکانی ژیان کـم بکاتـوـ، و لـم پـرـسـیـدا ژنان و مافـکانیان بونـتـ گـورـترین قوربانـی.

هـروـها، لـ سایـی هـمان ئـم بـلـکـ پـرلـمانـیدا بوو، کـ گـورـترین کـمـکوژی گـنجان کرا لـ کاتی ئاپـینی ئـکتـبـری (۲۰۱۹)، کـ بوو هـی کوژرانی زیاتر لـ (۸۰۰) کـس و برینداربوونی زیاتر لـ (۳۰) هـزار گـنج و ژن و پیاو، و لـگـ ئـوـشدا کـ ژنان لـم ئاپـرینـدا کـت و بـندیان شکاند ولـما هاتنـدـر، هـزـکانی کـنـپـرستی یـکـسـر و بـ دواکـوتن دـستیان دایـ سـرکوت و پـوپاگـند و چـواشـکاری دژـ ژن.

هـموو ئـمانـ ئـو دـردـخـن کـ ژنانی عـراق (و پیاوانیش) ووبـووی دوژمنـکی ئاسایی یان سیستـمـکی پیاوسالاری نـریتی (تـقلیدی) نین وکـ ئـوانـی لـ زـرکـ لـ وـاتانی جیهانی مـدـرن دـبـینـن، بـکـو ووبـووی دوژمنـکی زـر دـندـ دـبنـو کـ تواناکانی بـئـندازـیـ و پـیوـندی ئاـز و چـی ناوخیـی و ناوچـیـ و نـودـوـتی هـیـ- دوژمنـک کـ درـغی نیـ لـ ئـجامـدانی قـزـونـترین کـمـکوژی لـ دژی نـیارـکانی بـ پـتـوکـرنـوـی چـپـکی دـسـاتـکـی بـسـر خـکدا.

لـم کـش و هـوا سیاسییـ خنکـنـر و دژـ ژنـدا، کـ بـ هـندک

لە توێژێک نەڕێنەکانی عێراق دیزان و قەرخ کراوە و لەبەر ئەوەی توندوتیژییەکان و بەسیستەماتیک، و بەپشت بەستن بەبەندەکانی بەهەر و نەڕێتی خەڵک و ئایینی کە نەپەرستانەکان و بەهەرەم دەهەنرێت و، دەنگ و ئازارەکانی ژنان بەزۆرەمەت دەبێستەت.

جگە لەوێش، ژنان وەک هەموو گرووپێک پەرەزێوەوە کە کەمێک، وەبەڵێووی چەندین بەرەبەستی زیادە دەبن و لەبەردەم بەشداریکردنیان لە ژبانی سیاسی و توانای گەڕانێکیان لە داڕشتنی سیاسەتێک کە خەمەت بە بەڕێوەبەرێکی کەمێکیان بکات و مافەکانیان بپارێژێت؛ چالاکی سیاسی ژنان بە پەڕێشەڵکاری نەڕێت و بەهەرەکانەکانی یەتییەکان دادەنێت، و فشارێک خەزانی و کەمەکانی یەتییەکان زۆرێک لە ژنان بەهێوا دەکەن لە بەشداریکردن لە کاری سیاسیدا. کەندیدی ژن پەڕێستی بە زامەندی خەزانەکانی یان هەزۆرەکانی هەیه و لەوانەیی تووشی هەڵەش و هەڕشی میدیای ئێلێکترۆنی و هەراسانکردن بەت. جگە لەوێش ژینگەی کەمێک و پیاوسالاری و پەرەزێوەوە و ئاواڵەکانی سووکایەتیکردن بە ژنان لە شوێنی کار و دامەزرێوەوە حکومەتیەکان وەک گەڕێک لە دژی چالاکی سیاسی کار دەکات.

شایانی باس، نەزایەتیەکی بەرفراوانی کەمەکانی یەتی بە دژی هەموارکردن و یاسای باری کەسی ١٨٨ کە دواتر لە شەوێ مودەووەندە لە لایەن پەرلێمانەکان پەڕێند کرا، بە خەرابوو، کە هەتا ئێستاش بەردەوام و هەرێمێک ژنان دەرگیری ئاکامێ کارساتبارەکانی دەبن و، چەندین کەخراو و چالاکوانی ژنان و ئازادیخواز کە هەندێکیان لە تەخەلفی ١٨٨ بەشدار بوون، بەبەلام ئێمە نەزایەتیانە نەیتوانی بەر بە شەپەلی کە نەپەرستی ناو کەمەکان و پەرلێمان بگرێت.

شاهیدی چەندین هەمەتی شکەشکاندن بووین بەرامبەر بەو ژنە پەرلێمانتەر و پارێزەر و چالاکوانەکانی کە دژی هەموارکردن و یاسای باری کەسی یەتی ئاوەستان، تەنها بەهەرە دەرێنی بەچوونەکانیان لە پەرەسەیی کە گواهی دیموکراسیی و لەسەر بەندەکانی دیدگای جیاواز دامەزرێوە.

چالەنێکەکانی بەردەم ژنان لە عێراقدا بە ئێندازە و فرەلایەنی، پەڕێستی بە خەبات لە دژی ستراکتێرێک چەسپاوەکانی سیستەمی پیاوسالاری هەیه، کە لەلایەن پایەکانی سیستەمی سەرمايەداری و بەهەرەکانەکانی یەتییەکانی دوژمنایەتی ژنان و زەگاریکردنیان و پەڕێشتی دەکرێن. بەبەلام نە پیاوسالاری و نە سەرمايەداری نەمر و هەتاھەتایی نین و ئێوەی ژنەکانی عێراق ئێزموونی دەکەن، قەدەرێکی حەتمی نییە. لەم

سردمدا ئم چار نووسکی حتمی نیی، بکو سیستمک
ک ب زبری توندوتیژی و بهزکردنی بها و نریت
ک نپرستکانو به رهه م هئراوتو.
ئ رکک ل خباتدای به هوشاندنو و یشههک شکردنی
ئم سیستم و گرتنه بری دیدکی ک مایه تی ادیکا و
سیاسه تکی پراکتیکی هاوتا لگه چاله نهکاندا.
۲۰۲۵-۱۲-۲۹

* لباربردنی مندا ل سرانسری ئمریکادا، دواى به یارکی یاسایی
گرینگ ل سایی ۱۹۷۳، یاسایی کرا، ک زرجار به دسیه " دژی
وید" ناود برت.

سـ بارهت به به یاری به سمیکردنی به ناو "ءبای زیندبی" ل به غداد، دها توو خراپتر دهت!.. شیرین ءبدو

له نگاوکی ک نپرستانه نو دا به رامبه به ژنانی ءراق، ک
بوته مایه به رپرچدانو یه کی به رفراوانی ک مایه تی،
ئ نجومه نی پارزگاری به غدا ئژی سه شه ممه (۳) ی حوزه یران (۲۰۲۵)
به یاریدا شتهک به ناو "ءبای زیندبی" وک جلوبه رگی ئسمی ل
پایتهختی ءراق په سه ند بکات.

ئم به یار شه ل به یاننامیه کی (هودا جلیل ئلهبود) دا ها توو
ک سه ره کی (لیژنه ژینگه) یه ل ئ نجومه نی پارزگا سه ره
هزهکانی هاوپه یمانی دهو ته نیشتمانی.

له و نامیه دا (هودا) ئماژه به وه داو ک ئمه "به ئمانجی
پتوکردنی ئه و کرامهت و حایه، به تایبته ل ناو هههکانی
تاقیکردنه وه دا، پاش ئوه ی داواکاریک به دهنگدان ل سه ره
په سه نکردنی ءبای زیندبی وک جلوبه رگی فمه پی شهک شه کرابوو"،
ئم مه شه به بیانوی ئوه ی هه نهک ل مامه ستایان ئه گریان ل

خوښکاره کچه کان کړدوو له پېښنی ځایه له هېڅکامه
تایکړدنې ودا له ترسی قېپې کړدن (غښه).

وښه و قیدیه و نمونیه ئېم ځایه بېاوېه تېوه که گوايه (۱۴۰۰)
سا له مېوېر بېکارهاتوو. جېگای سړسو مان له مېوونووسانی
سونډه و شیعې له سړ زړک له وورد کاریه کانی ئې و سړد مې
مېوویه ناکه کن، له وانښ بېرواری له دایک بوون و مردنی زړ له
که سایه تیې کانی ئې و سړد مې، یان ته ناته شوې نې ناشتنيان، که واته
چېن توانیان بېم ووردیه ئېم پېشاکه تاییه ته بناسېن؟ ئېم شې ئې و
پرسیار د هېڅکامه ئاراه که وروژاندنی ئېم پرس له قېناغدا
پانډی سیاسي پېوښتیدار بې ئېم مېوې له پشته وې، نهک مېووی
ابوردوو؟ بې تاییه ته بې له بېر چاوگرته ئې وې که عیراق بېر و
هېڅکامه بېژاردن دې واته!

ئېم بې یار بې ککوت و له ځایه و نه هاتوو. د سېسې ته میلیشیاکان
و سیستېمې پیاوړتیا ئېسلا می سیاسي د سېسې تدار له عېراقدا زیاتر
له دوو دېه یې، له پاش د سېسې ته گرتنه د ستیان له (۲۰۰۳) وې، له
هېوادان بې هېموو جېرې کایه، بې سې پاندنی دواکوتووی و
پاشکېش بې سړ که مېوې گاه و سې ښوې هېموو شوې ښواری کی
پېشکې و تنخوازی.

هېر له هېوې دوو باره کانیان وې بگرې بې چې پاندنی یاسای جې عفری
تا ئېم دوا یان له (۲۱) ی کانونی دوو مې (۲۰۲۵) دا هېموار کړدن
بې دناو کای یاسای باری که سې (۱۸۸) ی سې (۱۹۵۹) یان پېسې نکرده،
ئېویش له ککې ککې و تنه کی سې قېسې یېسوا له نهوان "پېکها ته"
سړ کیه کانی پېر له مان (سونډه و شیعې و کورد). هېروها پېسې نډ
کړدنې بې ناو (یاسای ککې ځستنی ناو ککې د جیتا یې)، له (۱۴) ی
شوباتی (۲۰۲۳) دا بې د مکوت کړدنې د نگی نا ازی و پته و کړدنې
ئېستبداد و گېش گیر کړدنې هېر د نگی که ځخه له د سېسې ته
گېنډ ککې یان بگرته، ئېم جگې له ځرا کړدنې وې هېنگاو کانیان بې
ته واکړدنې پېژنې بې ئېسلا می کړدنې یاسا کانی تاییه ته بې ژنان و
دوو باره کړدنې وې ئېزمونی ئېمې ئېرانی له عېراق، که بې یاسای
ځخه بې عېراق ناسراوې.

له پېناو داسې پاندنی ئېم جېرې گې انکاریه که نه پېرستانه، پېنا
دې بې نه بېر د ربې ښې بې ته و بې ناو ککې، له چې شنی "سېز و
کرامت و حېا" وېک پېوړی وې هېمې بې زاکړدنې با د ستیان و
کېنتر کړدنې خواسته زگاریخوازیه کانی ژنان و ژېر د سېسې یې
هېمېشې یان، و بېم جېرې، که مېوې گاه و نه وې یېک له دوا یې که کانی
ملکېچ بکېن، له کاتې کدا ځخه یان بېر د وامن له گېنډ یې و تاهان کړدن
و سړکوت و کوشتنی ځخه پېشانډران و دزینی مووچېکان و برسی کړدنې

جـ ماوـر و لـ ناوبردنی خزمـ تگوزاریـ گشتیـ کانی وکـ ئاو و کارـ با و خانوو بـر لـ گـی سیاسیـ تـ نیـ لیبراـیـ کانیانـ و، کـ ملیـ نـها کـسی خستـ تـ بـردمـ نـخشی و ئاوارـ بوون و دـربـدـری چ بـهاوین لـ پلـی گـرمی سـختی سـروو (۵۰) دـرـجـ و چ بـ سـرمای زستانی عـراق.

باس لـ “ز و کـرامـت و حـیا” دـکـن لـ کاتـکدا خـیان هـمیشـ خـریکی زیندووکردنـ وـی هـموو ئـ و شتانـن کـ ز و کـرامـتـی ژنان پـشـل دـکات، وکـ بـ یاسایکردنی هاوسـرگیری کچانی مـرمندا لـ تـمـنی نـ ساـیدا، و بـبـشکردنیان لـ مافـکانیان لـ میرات وسـرپـرشتی مندا و جیا بوونـ و، ئـمـ جگـ لـ پاساوـکانیان بـ هاوسـرگیری کاتی و چـنـدین داهـنـانی تاوانکارانـی دیکـ کـ دـکـوـتـ قـبی دـستـرـژی سـکسیـ و. پاشان داوای “حـیا” لـ ژنان دـکـن تا دـنیابن لـ ملکـچکردنیان و قبووـکردنیان بـ دـندایـتی کـنتـی پیاوسالاری.

نگـ ئـم بـیارـ شتـک لـ گاـتـجـای پـوـ ديار بـت؛ هـمـی تاقیکردنـ و چ پـیوـندیـکی بـ “ز و کـرامـت و حـیا” و هـمـیـ؟. و لـهـمان کاتدا سـرچاوـی تووـیشـ، چونکـ گـ و لـ هـندکـ خـزان بکات بسـمـمـنـو لـ ناردنی کچـکانیان بـ دامـزراوـکانی پـروـردـ و خوـندن مـگـر بـ پـشینی جـری پـسـندکراوی عـباوـ نـبـت، نـوـک تـمـتـباربکرـن بـ کـمی “یز و کـرامـت و حـیا”.

هـر ئـمـشـ مـبـستی ئـم جـرـ یاسایانـی، کـ سـپاندنی ئاستـنگی و سنووردارکردنی خوـندنـی ژنان و لـکـدار کردنی ناوبانگی دامـزراوـی پـروـردـی و لـقـمـدانیاـن وکـ شوـنـک کـ ئاسایشی تـدا نیـ بـ ژنان، بـ مـبـستی ئاسانکاری بـ داسـپاندنی شتی خراپتر.

۱۱ ای تـمـموزی ۲۰۲

سـرهـدا نی ما نـسفیر و استی توندـ و . شیرین عـبدوـا

لـ ماوـی چـند ساـی ابردوودا دیاردی بـاوبوونـ وـی یتـریکی میسـجینی (دژ ژنی) دـبینـ، ئـ و مـیلانـی کـ بـ ئاشکرا بانگـوازی

ئاساييکردن و وای سووکای تیکردن ب ژنان دکان، ب تایبەتی ل پلاتفۆرم کانی سەشیال میدیادا، لێ و دیاردەیی کی فراوانتری سەرھەڵدانێ ئاستی توند وودا.

ما نەسفەر چییە؟

ئەم بانگەوازانی پەيوستن بە گرووپاتەک کە پەیی دوترەت ما نەسفەر (فەزای ئەلیکترۆنی یان دەمەینی نەر)، کە گروپی ناخەراون، ھەندەکجار بە کەمەگەیی "حەبی سوور" ناودەبرێن. فیدیە بلەگ و پەدکاست و وێنە و پلاتفۆرمی یاری ئەلیکترۆنی و کاریگەر (influencers) بە ناوبانگەکانیان لێ سەر پلاتفۆرم کانی وەک (X) و (YouTube) و (TikTok) و (Reddit) ھەیی. ھەشدارێ بەاو دکان و لێ و مەترسییانێ نەرم کانی پیاوسالاری بەر و ووی دەبەت و و بە چوونە دژژن و دژ فەمینستەکان بەر و پەش دەبەن و ئەمان بە ھەکاری ھەموو جەر کەشەیک لێ کەمەگادا دەبین.

بیرەکانی ما نەسفەر چوار ھەوتی بەندەتی لێخەدەگرن:

١- "حەبی سوور" (لێ فیلمی زانستی خەیی ماتریکس و رەگراو- بە خواردنی حەبی سوور بە ئاگا دەبیت و لێ ئاستی ئەو شتانێ لێ جیھاندا ھوودەدەن) و چالاکوانانی "مافی پیاوان": داوا لێ پیاوان دکان کە بە ئاگا بەند و لێ و استیەیی کە سیستەمی سیاسی لایەنگری بە دژی پیاوان دەکات و ئەمان بەدەست جیاکاری و لێ بوار کانی جیا بوون و، سەرپەرشتیکردنی مندا، و یاساکانی توندوتیژی خەزانی دناەن. بە نموونە داوای ھەوێشانە و یاساکانی "تەقیە بە تاوان" دکان کە لێ ژمارەیک وەتانی ئاوادا جەگیرکراون، کە گەیی بە ھەریک لێ ھاوسەرەکان دات داوای ھەوێشانە و گەیی سەتی ھاوسەرگیری بکەن بە ئەوێ ھەوێ لێ بەرامبەر کەدا بەزەن و.

٢- "ھونەرمەندانێ ئیغراکردن" و کەلتووری "نەری ئەلفا": ئەم گروپانە پەدادەگرن و لێ سەر خە فەرکردنی ستراتیژ کانی ئەکەشان و ملکەچکردنی ژنان لێ گەیی ئازاردانی دەر و سەزداری (negging- پەشگۆخستن) و بەر و پەشەردنی وێنە نەری ئەلفا، واتە نەری بەدەست لێ پەيوەندیەکانیدا، و لێ ووی جەستەیی و بەھەز، و بە تەواوی متمانەیی بەخەیی ھەیی بە بە چاوەکردنی کەسانی دیکە.

٣- پارەزگارە نەرتیەکان و بیرمەندە کە نەپەرستەکان: ئەم گروپانە بانگەوازی گەیانە و بە ھا تەقلیدیەکانی خەزان دکان، و جیاوازییە بایەلەژیەکانی نەوان گەزەکان وەک بەنەمایەک بە دابەشکردنی ئەکەکان لێ ناو کەمەگادا سەیر دکان، ئەمە جگە لێ

نډوټيک لږ ګڼجاني پټراوټزخراو دځنډوو، کډتوټن لږ
نډوټيک دادپټروټي کډمټټايټي و جياوازيډ چيناټيټي
بټرفراوانډکان و بټکاري و نائټمني، نډوټيک کډ هټست دډکن
کډمټټگا دټسټبټرداريان بوو. ځي وټک دژ دټامټزراو (anti-establishment)
دځاتډوو، لايټنگرټکي ګډورټي سټرټکي
ټمريکا (دناټد ترټمپ) و هټمټي بانګش (ديعاټي)
بزووتنډوټي ماګا (MAGA) ي، چونک (ترټمپ) بټټټني
ګډاندنډوټي پياوسالاري دټدات- نټک “جټر نټرمټرکټي”،
بټټکو “هټژموټي بټ بټرټسټي پياو”.

پټيوټندي نډوان مانډسفر و ټاسټي توندټو:

ټوټي کډ پټيوټنديکي بټهټز لږ نډوان ټاسټوټوي توندټو و
مانډسفردا هټبټت بټټټکټوت نيټ، بټو پټيټي هټردووکيان
هاوبټشن لږ نايډلټژيټي پلټبټندي و باټادټسټي ګډزټک
بټسټر ګډزټکي ديکدا، ګډانډوټ بټ شټوازي کډنټپرست و
پارټزگارکاني بنډماټي پياوسالاري، دژايټتيکردني ماف و
ټازاديټ سياسي و مټدني و کولتووريټکان، ګډزټپرستي
بټرامبټر بټ کډچبټران و شکټمټندکردني سټروټ و ساماني
ټاکټکټسي و باټادټسټي ماددي و جټسټيټي و کډمټټايټي
ټاکټکان بټسټر ځټشګوزټراني ګشټي کډمټټگا.

ټم شټپټل نډرسالاريټ هاوتټريټ لږګډ سټرهټداني ټوټي
سياسي ټاسټوټوي کډنټپرست و نيوفاشيسټي لږ سټرانسټري
جيهاندا، کډ لږ دټيټي يټکټمي ټم سټدټيټدا لږ ګډشټکاني
ټټي تاريخدا (dark web) دټسټيکټر بټ شکټگرتن و لږ ساټي
(۲۰۱۴)دا بټ بټزټري ګډشټي سټټند، هاوکټات لږګډ
ټامادټکاريټکاني هټبټژاردنټکاني ټمريکا کډ لږ ټنجامدا
دناټد ترټمپ بټ يټکټمجار لږ ساټي ۲۰۱۶ دا هټبټژردرا، و
دواتر بټ دووبارټ هټبټژاردنډوټي ترامپ لږ نټفټمبټري
(۲۰۲۴)دا تينټکي تازيټي پيا هټاتوټو. ټو پياوټي کډ بټ
ټوانيني نزمي بټ ژنان ناسراو، و مټژووټيکي شټرمټزارکټري
لږ بټهرټبټرداري (ټيسټغلالکردن) و سووکايټتيټکردنيان هټي،
هټروټها بټ ګډزټپرستيټکي بټرامبټر بټ کډچبټران و بټ
سياسټټ بټرژوازيټکاني کډ دوژمناټيټي چيني کرټکار و هټموو
دټسټکټوتټکانيان دټکات. ټو (۳۴) ټوانيټي ياسايي بټدواوټي،
بټټام ټم هټمووي نډبوو ټټگري ټوټي دووجار هټبټژردرت،
نټک جارټک، بټوټي کډ چارټسټري ساختټ بټ ويسټ و
خواستټکانيان دځاتډوو.

(ترټمپ) ځي بټ پياوانټک دټورټ داوټ کډ پټر بټ قټوانټکي

سواوی (سترئەتایپەکی) نەزینە ی بە ئادەست دەدەن، و بەبەزی
بەو ژنانەکاندا یان نییە دەکەن و جەرگەکی بەها
خەزانییەکان بەرەوپەش دەبەن کە سەرەربەخەیی ژنان کەم
دەکا تەو.

هەر کە لە کەگە ئاگە یان دنی دووبارە هەبژاردنەوای تەرەپ
لە مانگی نەفەمبەردا، لافاوکی بانگەوازی دژ ژنی سەشیال
میدیای گرتەو، دەندانەترینیان هەمەتەک لەلایەن (نیک
فەینتەس)، کاریگەر و پەدکاستەری ناسیە نالیستی سپی پەستەو،
لە (5) ی ئەو مانگەدا بوو؛ ئەو دروشمی فەمینییستی "جەستەمان،
هەبژاردەکانی خەمان" کە لەلایەن بزووتنەوای فەمینییستەکانەو
لە ساڵانی جەفتاکان پەسەندکرا بوو شەواند و لەبری ئەو
نووسیبوو "جەستەکانی تە، هەبژاردەکانی من. بە هەمیشە".
پەستەکانی لە ماوەی یەک هەفتەدا زیاتر لە (۹۰) ملیان بینەری
هەبوو و زیاتر لە (۳۵) هەزار جار یتویت کراو، بەپەڕی
دەزگای میدیای (سی ئێن ئێن).

هەر لە یەکەم سەعاتەکانی سەرکایەتیەکانی و، ترامپ
دەستبەکار بوو بە جەبەجەکردنی پاکەجی سیاسەتە ئابوورییە
کە نەپەرستانە و دژ کەرکار و دژ هەزارەکانی، کە لەسەر
بنەمای گەشەگیریی ئابووری و هەرشکردنە سەر دەستکەوتە
ئابووری و کەمەهایەتی و سیاسییەکان، کە دەرئەنجامەکانی نەک
تەنها ئەمریکا، بەڵکو زۆرێک لە وڵاتانی جیهان دەگرێتەو.
بەو پەڕی ئەمریکا وەک کاریگەرترین وڵاتە لە سیستەمی سیاسی
جیهاندا، هەرجێک لە ئەمریکاو سەرچاوەی گرتەت، لە
زۆربەی وڵاتانی جیهاندا شەپال دەداتەو، ئەبەتە بە پەڕی
جیاواز.

هەرچەند زۆرینە ی کاریگەرەکانی (مانەسفەر) و ئەستەوکان
لە وڵاتانی ئەژنەوان، بەهەم گەنەکی خەرا لە ئینتەرنەتدا،
گروپی هاوشەو، هەرچەند بچووکتر و کەمتر کاریگەر، لە
هەندەک وڵاتە ئەژنەواتی ناوێست و باکووری ئەفریقادا،
گەشەندوو دەردەخات.

سەرھەڵدانە گرووپە ئەستەو و توندەو و مانەسفەرەکان بە
شەوای جەراوجەر ئەنگدانەوای لە کەمەگەکانی ئەمەدا هەبوو.
بە نموونە لە عێراقدا ئەم بزووتنەوایە نەفەسەکی نوێی بە
گوتاری پیاوسالاری و دژ ژنی بەخشیو، و هەمان ئێوە
کە نەپەرستیە باوکسالارە بەسەرچووانەکان داو کە پەگە ی ژنان
نەزم ئەدەگرن، و بنەماکانی تەقلیدی شکەمەند دەکەن و
ئیمتیازاتی کەمەهایەتی و ئابووری لە ژنان زۆت دەکەن. ئەم

وېنډل لم دوايياندا به هـموارکردنـوي کـنـپـرستي
ياساي باري کـسي ژمارـ (۱۸۸) ي ساـي (۱۹۵۹) گـيشت.

بـچـي نـم شـو لـ دژي ژنان، نـستا؟

سـرهـډـاني مانـسـفـر دـتـوانـرت لـ لايـنـکـدا، وـکـ
کردانـويـک بـرامـبـر بـ گـشـسـنـدي بزووتنـوي فـمينيست
و دـستـکـوتـکـاني لـ دـيـکـاني اـبردودا و نيگـرانـي
پياوسالارـکان لـ لـدـستـداني ئيمتيازاتـکـانيان لـکـبـرتـوي.
وونـ کـ هـموو بزووتنـويـکـي پـشـکـوتنـخـواز و زـگـارـيـخـواز
کردانـوي کـنـپـرستانـي توندوتيزانـي بـدوادا دـت لـلـايـن
نـ و کـسانـوي کـ هـست دـکـن فـزاکـيان داگيردـکـرت. نـمـ
يـکـمـجـار نـيـد کـ نـمـ شـاهـيـدي سـرهـډـاني کـنـپـرستي دـبين
وـکـ کردانـويـک بـرامـبـر بـ دـستـکـوتـکـي پـشـکـوتنـخـوازـکان.
بـ نمونـ لـ هـشتاکاني سـدـي اـبردودا، لـگـ سـرهـډـاني
نيوليبراليزمدا، شـاهـيـدي بووژانـوي بـها نـريتـيـدـکـاني
خـزان و مـدـلي بنـماـي پياوسالاري بووين لـسـر دـستي
نوـنـراني نـم جـر سـرمـايـداريـد، وـکـ مارگـرت تـاچـر،
نـاـد يـگان و نـواني دـيـک، لـ پاشخاني گـانـکـاريـد
کـمـايـتـيـکان، بزووتنـويـکـاني مـافـ مـدـنـيـکان، مـافي
ژنان و مانگرتنـ گـورـ کـرـکـاريـکـاني نـ و سـردـمـدا.

بـمـ نـم هـموو مـسـلـکـ نـيـد. نـم شـو دژي ژنان جيا
نـيـد لـ وـنـ گـورـکـي گـانـکـاري و مـلـانـي سـياسـي و
ئـابـوـريـدـکان کـ لـ جـيـهـندا وودـدـن. بـشـکـ لـ زنجيرـيـک
هـرشـي بـرژوازي بـ سـر تـوـنـ جياوازـکـاني سـيـسـتـمـ
ئـابـوـريـدـکـي کـ لـلـايـن تـرـمـپ و سـيـسـتـمـي سـرمـايـداري بـ
گـشـتي نوـنـرايـتي دـکـرن. شـانـبـشـاني هـرش بـ سـر
پـناـبـران، بـيـانـيـکان، هـموو سـتـمـلـکـراوـکان، و نـواني
پـويـسـتيان بـ ئـاسـايـشي کـمـايـتي، تـنـدروستـي گـشـتي،
پـروـردـي گـشـتي و هـر خـزمـتـکـي دـيـکـي گـشـتي هـي، چ لـ
ناوـخـ و چ لـ دـرـويـ نـمريکا، وودـدات.

مـعـلـومـ کـ سـرمـايـداري، هـر لـ سـرـتـاي دـامـزـرانيـوي،
تووشـي قـيرانـي دـورـيـي بوو. لـ هـر قـيرانـکـدا دـبـت
گـاي نوـ بـ دـسـتـهـنـاني قـازانـج بدـزـتـوي و هـوي
هـنـانـدي سـقـامـگـيري بـ بازار بـدات بـ دـنـيـاـکردنـوي
و بـرهـنـران، تـنـانـت نـگـر بـ ماوـيـکـي کـتـيش بـت. وـکـ
دـبينـ لـ نـستـادا نـيم بـ هـي شـوـکـاني و نـاسـقـامـگـيري
کـشـوهـوا و گراني تـچـووي ژيان و نـايـکـسـانـيـکـي بـرفـراوان

تووشی چۆ نۆدین قۆیرانی فرۆلایۆن بوو. هه‌رشه‌کانی به‌ سه‌ر ئۆ و گرووپانی که له‌ سه‌ره‌وه‌ ئاماژه‌مان په‌دا، به‌شه‌که‌ له‌ و ده‌نیایه‌ به‌ ژیم ده‌ به‌خشه‌ت. داخستنی سنووره‌کان به‌وه‌ی په‌نا به‌ران، زیندووکردنه‌وه‌ی مه‌فهوومه‌کانی خه‌زانی ته‌قلیدی و پاڵپه‌وه‌نانی ژنان به‌ ناو مه‌ و دوورخستنه‌وه‌یان له‌ بازاره‌ی کار، له‌ لایه‌که‌ په‌رشوبه‌اوه‌ی چینی کرکه‌کار مه‌سه‌گه‌ر ده‌کات و له‌وانه‌یه‌ هه‌سته‌کی ساخته‌ (ته‌نانه‌ت ئه‌گه‌ر کاتیش به‌ت) به‌ به‌رده‌سته‌بوه‌نی هه‌لی کار و که‌مبوه‌نه‌وه‌ی به‌کاری له‌ لایه‌کی ده‌که‌وه‌ درووست به‌کات.

ده‌رئه‌ نجام:

به‌ به‌ره‌زواری ناتوانه‌ت به‌ ئاسانی ئه‌م جه‌ره‌ سیاسه‌تانه‌ جه‌به‌جه‌ به‌کات، مه‌گه‌ر به‌ به‌رگه‌که‌ ئایدیه‌ له‌ژی به‌یانپه‌چه‌ته‌وه‌ که‌ واقعی ناکه‌که‌کانی به‌شارته‌وه‌. ده‌به‌ته‌ ئۆ به‌ به‌اوه‌کردنه‌وه‌ی ئۆ و به‌یرکه‌نه‌ به‌کات که‌ هه‌اوه‌اردن و ق و دووبه‌رکه‌ی له‌ نه‌وان جه‌مه‌اوه‌ردا په‌ره‌ په‌ ده‌ده‌ن، هه‌ته‌اوه‌ ئاسانه‌کاری به‌ ژرده‌سته‌کردنه‌یان به‌کات.

ئه‌م ماشه‌نه‌ فیکریه‌ به‌ به‌ره‌زواری زه‌ر گه‌رنگه‌، به‌ به‌ردنه‌ په‌شه‌وه‌ی سیاسه‌ته‌کانی و ده‌سته‌به‌ره‌کردنی ده‌نگی کرکه‌کاران به‌ هه‌ر شه‌وه‌یه‌که‌ به‌ته‌. ملیه‌نان ده‌لاره‌ به‌ ئه‌مه‌ خه‌رج ده‌کات و هه‌موو میدیاکان به‌کارده‌هه‌نه‌ته‌، دامه‌زراوه‌ی به‌یرکردنه‌وه‌ (Think Tank) و ته‌وه‌ژه‌ر و شیکاره‌ ته‌نانه‌ته‌ هونه‌رمه‌ند و نووسه‌ر و شاعیره‌ و ئه‌که‌ته‌ر و که‌مه‌پانه‌ زه‌به‌لاه‌که‌کانی فیلمی هه‌یه‌... که‌ هه‌موویان شه‌وه‌ و ته‌ژه‌ وکه‌ ئامرازه‌که‌ په‌وپاگه‌نده‌ کارده‌که‌ن به‌ په‌خشته‌نی سیاسه‌ته‌کانی چینی ده‌سه‌اوه‌تدار به‌ شه‌وه‌یه‌که‌ی ورد و شاره‌وه‌، به‌ مه‌به‌سته‌ی چانه‌دی دووبه‌رکه‌ی له‌ نه‌وان کرکه‌کاران و قه‌ناعه‌ته‌ په‌کردنه‌یان که‌ سیاسه‌ته‌کانیان له‌ به‌ره‌زه‌وه‌ندی کرکه‌کارانه‌یه‌.

له‌ نه‌وان گاهه‌ته‌په‌که‌کردن (ته‌نانه‌ته‌ ئه‌گه‌ر به‌ ناوه‌ی سه‌عه‌به‌ته‌که‌ی ناسکیش به‌ته‌) و ئه‌هانه‌ و که‌مه‌هه‌ته‌ نه‌خوازراوه‌ و هه‌راسانه‌کردن و ته‌وه‌ته‌یه‌دا، که‌ ته‌نانه‌ته‌ ته‌نگه‌ به‌گاته‌ به‌ که‌شته‌نیش، خه‌ته‌که‌ی جیاکه‌ره‌وه‌ نیه‌. زه‌ر گه‌رنگه‌ که‌ گه‌رنگی به‌ به‌اوه‌بوه‌نه‌وه‌ی ئه‌م دیاردانه‌ به‌ده‌ته‌ و ته‌گه‌ری به‌که‌ته‌ له‌وه‌ی گه‌نه‌جان (وه‌ژه‌ماره‌یه‌که‌ له‌ ژنانیش) به‌که‌ونه‌ ته‌ر کاریه‌گه‌ری ئه‌م به‌یرکه‌که‌ دوژه‌منکاریانه‌ ده‌ی ژنان، که‌چه‌ره‌ران، یان گروپه‌ هه‌ژاره‌کان.. ئه‌م به‌یرکه‌کانه‌ هه‌نده‌که‌ جار له‌ شه‌وه‌ی گاهه‌ته‌ یان نوکه‌ته‌، یان له‌ شه‌وه‌ی به‌یرکه‌که‌ی که‌نه‌په‌رسته‌ به‌ تامه‌که‌ی زانه‌ستی، به‌مه‌م به‌ ناوه‌ته‌که‌که‌ی

ژهر او و شرم زار کړ، د ربړ ښان لږد کړت، ئامانچ
لښان، ئاماد کړدنی خښکې به قبو کړدنی ئو بیرکې
کښ پښتانه ی کښ سیاسي تښکاني سیستمی سږمای داری لښ سږی
بنیات نراو و نا زایید کانی ئوان بښو ښو و.
جوو ښو وای مان سفېر و دژ ښی کښ ئستا بښو، بښکې لښ
ماشښ فیکریی کښ دوو جار ښکښی به ښو بښاردنی تر مپ
خښکرد و بښکې لښ سږه ښدانی فراوانتری ښاست و
توند وښکان لښ سږ ئاستی جیهان.

۲۰۲۵-۵-۱۲

شیرین ښو بدو ښو

دیداری سودانی و ستارم، دوو ووی پیاسالاری. شیرین ښو بدو ښو

هرکښک لښ دوو یان نژیک و ئاگاداری دخی ژنان بښت لښ عیاق،
ناتوانت چاوپښی لښ و پاشکښ کښ پښتانه گډور ی لښ ماف و
ئازادی کانی ژناندا بکات لښ ناوځرگښی هڅموون و کښ نتر ښی هڅ
میلشیا ی و تاییفی و ښشایرید کان لښ چښند دښی ښا بردوودا، و
بښی دښرد کښ وښت کښ بښکښی تایبټ بښ ژنان لښ بښاننامی هاو بښی
ئم دوا یی ښوان سږک و ښیرانی بښیتانیا و سږک و ښیرانی
عراق، کښ لښ دوا ی سږدان کښ ئلسودانی بښ بښیتانیا دوو هڅفت
لښ مښو بښر بښاو کرای و، سږل ښو ښو ښو و چښواشکار و بښر
سووکا ی تیکردن بوو.

تښها هڅفت ی ک بښسږ وادی ئو بښاننام یی سږ و تښپښو یبوو،
کښ پښل مانی عراق، بښ دیاریکراوی لښ (۲۱) ی کانوونی دوو م (ی
۲۰۲۵)، و لښ چوارچښو ی ښکښ و تښکی سږ قښی کښ پښتانه ی
یاساکان لښ ښوان بل کښ پښل مان نیی کاندا، ی کښک لښ
کښ پښتانه ترین و ئازارم ندان ترین یاساکانی لښ مڅووی و ښاتا

لە دژی ژنان پێسەند کرد، واتە: ھەموارکردن و ھەبە دناوی یاسای باری کەسەتی (١٨٨) ی سە (١٩٥٩). لەم مامەتەدا، بەلەک پەرلەمانییەکانی تائیفی شیعە و سوننە و کورد ژبانی ژنان و کچانی عێراقیان خستە مەترسییەوە لە پەناوی چەند دۆستە و تەکی سیاسی دیاریکراو، ھەریەکەیان لە بەرژێوەندی بەلەک پەرلەمانییەکی خە. پەسە چەت ئەم ھەواداوە گەورە و ئەم بازە مەژوویدە گەورە بە ھەواداوە، کە چەند مانگە، مایە نیگەرانی گەورە ملیەنەھا ژن و مندای عێراق و لایەنگرانی ئازادی ژنان و داوە کیکارانی مافی مەرف و سەشیالەستەکان و ھەموو پەشکەوتنخوازان بوو و ھەبەشە بە سەر ژبان و سەلامەتی ھەموو ژن و کچ و مندایەکی ئەم کەمەگایە، لە بیر و ئاگای ھەردوو سەرک وەزیران غائب بوو!

یەکەم شتی سەرنج ە اکەش لە خوڵەندن و ئەو بەگەیی کە تەبەتە بە ژنان لە بەیاننامەدا تەبەتە ندبوونیەتی بە دۆستە واژە بەناوەک و پووچەک کە ھیچ جەرە بەبەندبوونەک سەبارت بە مافەکانی ژنان و پەگە ئەوان لە عێراقدا نیشان نادات، دۆستە واژەکان لە چەند وشە بەتەتەناپەن وەک "بەبەن"، "پەشوازی"، "کەوتن لەسەر"، "درکیان کرد بە گەنگی"، کە ھیچ گەنکارییەکی ەستەقینە لە ژبانی ناھەمواری ژنان لە عێراقدا بە ھەوادا نایەت، بەبەم ئەم نەبوو ھەبە نائومەدیم، چونکە ھیچ پەشکەوتنەک چاوەوانکراو نیە لە ماف و یەکسانی ژنان لە عێراقدا لە سایە ئەم سیستمە تائیفی و ئایینی و ناسیەنالیستیە نوومی پیاوسالارییە. ھەروەھا، بەبەخدا بە ماف و خەشگوزەرائی توڵە بەبەشەکانی کەمەگەش بەشەکی نیە لە ئەو ویا تە جینە پارتی کرکەرائی ئەستە لە بەریتانیا بە سەرکردایەتی کەرستەر، ئیتر چەن دەتوانەت گەنگی بە ژبانی عێراق بەتەتەتە، بە تەبەتە کە پارتەکە ئەو، بە سەرکردایەتی تەبەتە و ھەبە ەستەووی ناو پارتی کرکەرائی ناسراو بە (نیو لەبەر)، کە کارێگەری لە داگیرکردنی عێراقدا گەبە و ھەبە وەرانکردنی ھەموو ژەرخانی وەتەن و چەسپاندنی تائیفەگەری و لەئاکامدا ھەبەوونی حزبە ئیسلامی و تائیفی و ناسیەنالیستەکان و تەشەنەکردنی گرووپە تیرەریستەکان و کەمەکوژیدە کارەساتبارەکانی عێراق.

بەبەم ئەو مایە بەزارییە لە بەیاننامەدا، ئەو دوو ھەبە پیاوسالارییە ئاشکرایەتی؛ لە بەگە تەبەتە ژناندا، بەیاننامەکە ئامار بە بەبەتە ھەردوولا بەتەتە "قوڵکردن و ھەوکاری لەسەر کارنامە ژنان و ئاشتی و ئاسایش" نەتەو یەگرتووکان و پەشوازی بەریتانیا لە "پلانەکانی عێراق بە دۆستەکردنی پلانی نیشتمانی سەھەم و تەبەتەکی ژنە ئاشتیخوازانی

عراقی لێ مانگی ئازاری ٢٠٢٥دا"، وەک ئێوی لێ عراقدا هه‌موو شتێک زهر باش بێت! ئێو ئاستییان تێواو پشتگوێ خستوو کێ لێ ئنجامی پێداگری لایه‌ن ئیسلامیی سیاسیی شیعه‌کان لێسه‌ر تێپێاندنی ئێم هه‌موارکردنه‌وه‌ی یاسایی، نیوی کێمه‌گای عراق کێ ژنان، هه‌موو هه‌سته‌کی ئاسایش و ئارامیان لێدسته‌داوه‌، چ لێ ما و چ لێ شوێنی کاریان. ئێم هه‌موارکردنه‌ پێش‌ه‌لکردنی هه‌موو به‌ها مره‌یی‌کان و تێنانه‌ت ستاندارد و نه‌رم نه‌وده‌وه‌ تێپێکان، و با‌ه‌د‌سته‌ی ده‌سه‌لاته‌ ئاینیی‌کان به‌سه‌ر پرسه‌کانی هاوسه‌رگیری و جیا‌بوونه‌وه‌ ده‌سته‌به‌رده‌کات و شه‌رعی‌تدان ده‌دات به‌ ده‌ستدره‌ژیکردنه‌ سه‌ر کچانی مندا‌ی ته‌مه‌ن (٩) سا و به‌ ئادده‌یه‌کی زهر کێمه‌ک ده‌کات به‌ هه‌ژارکردنی ژنان و زه‌وتکردنی مافه‌کانیان لێ میرات، سه‌ره‌پرشتیکردنی مندا و تێنانه‌ت ئێو ماف و ئیمتیازاته‌ کێمانه‌ی کێ هه‌به‌ت، و ده‌به‌ته‌ هه‌ی قوو‌به‌وونه‌وه‌ی تائیفه‌گه‌ری و دا‌به‌ش‌بوون لێ کێمه‌گادا.

هه‌رحه‌نده‌ به‌یاننامه‌که‌ ئاماژه‌ به‌وه‌ ده‌کات کێ "هه‌ردوو سه‌ره‌ک و‌ه‌زیران هاوه‌بوون لێسه‌ر گه‌رنگی پا‌ه‌شتیکردنی کێخراوه‌کانی مافی ژنان و ئێوانه‌ی کێ به‌ ئاب‌ه‌ری ژنان، هه‌روه‌ها دانیان به‌ په‌ویستی به‌رده‌وامی پا‌ه‌شتی و داد‌په‌روه‌ری و لێپرسینه‌وه‌ به‌ هه‌موو زه‌گاره‌بووانی توندوتیژی سه‌کسی کێ لێلایه‌ن داعشه‌وه‌ ئه‌نجامدراوه‌"، لێ هه‌چ ئاپه‌رته‌که‌دا ئاماژه‌ به‌ بوونی ژنه‌ک لێنه‌وه‌ شانه‌که‌ندا به‌دی ناکه‌ت و لێ هه‌چ کام لێ هه‌وا‌ه‌وا‌که‌ندا هه‌وا‌ه‌وا‌که‌ سه‌بارت به‌ کێبوونه‌وه‌ لێگه‌ ئه‌وه‌ نه‌ه‌رانی مافه‌کانی ژنان نییه‌ و هه‌چ کام لێ گه‌به‌سته‌کان په‌ته‌ژای په‌یوه‌سته‌ به‌ ته‌ندروستی و خه‌شگوزه‌رانی ژنان، مندا‌ه‌ن، یان هه‌ر گروپه‌کی په‌راوه‌زه‌راوه‌ لێ عراقدا نه‌بووه‌. پێده‌چته‌ شانه‌ی عراقی ئێوه‌یان لێبهر چووبه‌ت به‌ هاوتاه‌ به‌ریته‌انی‌کانیان به‌ه‌ن کێ ته‌مه‌ی عراق لێ سه‌ی ٢٠٠٣ و به‌ به‌رده‌وامی شه‌ه‌ لێ ده‌ژی کێخراوه‌کانی ژنان ده‌کات و به‌ شه‌وه‌یه‌کی سیستماتیک سه‌رکوتی چالاکوانی ژنان و زه‌گاریخوازان لێ عراق ده‌کات! لێ دره‌ژه‌ی به‌یاننامه‌که‌دا هاته‌وه‌، "هه‌وه‌ به‌رده‌وام‌کان به‌ کێتایه‌ه‌ه‌ن به‌ توندوتیژی ده‌ژی ژنان و کچانه‌"، لێ کاته‌که‌دا جه‌به‌که‌کردنی هه‌موارکردنی یاسای باری کێسه‌یه‌ی هه‌چی تر نییه‌ جگه‌ لێ گه‌وره‌ترین هه‌مه‌یه‌ی توندوتیژی ده‌ژی ژنان و مندا‌ه‌نی عراق، کێ لێلایه‌ن ده‌وه‌ت و په‌رله‌مانه‌که‌ی و به‌ پشتگیری لێلایه‌ن سیستمی خه‌به‌ری و تائیفی په‌یواسالاری کێنه‌په‌سته‌ کێ به‌ریته‌انیا به‌ ده‌یان سه‌ه‌ به‌شداری کردوو و به‌رده‌وام لێ چه‌سپاندنی بناغه‌کانی.

دوا‌ه‌سته‌، "کێک بوون لێسه‌ر گه‌رنگی ته‌واوکردنی خوه‌ندنه‌کی باشی کچان و به‌هه‌زکردنی ژنان لێ وه‌ی ئابووری‌وه‌، کێ سه‌وودی به‌ هه‌موو

کەمەگا دەبەت، تەنها گاتەکردن و گاتەجاڵییەک بوو، وەک چەن
هەموارکردن و یاسای (۱۸۸)، کە ئیلهامەکەى لێ قوتابخانەى
بەرکردن و یە جەغفەرى و ڕەگرتوو، هانی هاوسەرگیری کچان دەدات لێ
تەمەنى (۹) ساڵییە و بەزەر زیندانیکردنیان لێ ماڵکاندا و
سەرقاڵبوونیان بە پەرورەکردنى منداڵ و بەرپرسىيارەتى
بەبوو بەردنى ماڵ، لێکاتێکدا هەشتا منداڵن، ئیتر باسێ چ پەرورە
و بەهەزکردنى ئابوورییەک دەکەن؟
"مامەمەى مەژووی"، بە سوودی کە؟

سەردانەکەى ئێلسودانى کە بە "مەژووی" و "ناوازان" و "جیاواز"
و سفکراو بە ئامانجى پتەوکردنى پەيوەندىکان لێ بواریکانى
ئابورى و ئاسایش و کەچى نایاسایی، باس لێو کراو کە شاندەکى
نزیکەى (۷۰) بازرگانى عێراقى و چەندین سیمینار و کەبوونەوێ تیا
بوو لێگە (۲۴) کەمپانیای بەریتانى بە لێکەڵێنەو لێ پەژێکانى
و بەرهەنانى کەرتى تایبەت کە لێ ئىجامدا پاکەجەکى بازرگانى
(۱۲.۳) ملیار پاوانەندى لێکەوتەو، کە بە زنجیرەیک لێکەوتەنى
هەناردەکردن پشتگیری دەکەت، بە پشتگیریکردن لێ پەرەسەندنى
پەيوەندى بازرگانى نەوان بەریتانیا و عێراق.

بەم ئێم (۱۲.۳) ملیار بە پەلەى یەکەم ئامانجى کەڵەکردنى
قازانج بە کەمپانیای سەرمايەدار بەریتانىیەکان و شەریکە
گەنەدەکانیان لێ ناوەندى دەسەلات و سەرمايەدارەکانى دەرورەریان
لێ عێراق، و ئێم گەشە ئابوورییە سەرمايەدارییە بە زەرورەت لێگە
هەژارى و بەبەشى زیاتر و قووڵبوونەوێ و ووبەرى نایەکسانى بە
جەماوەرى زەحمەتکەش لێ عێراق و بە ژنان بەتایبەتى دەت.
ئێم لێکەوتەنانە دەستکەوتى ئابوورى و هەروەها ستراتیژى و سیاسى
گەنگیان هەيە بە هەردوو حکومەت.

بەریتانیا کە لێ ساڵانى ۱۹۰۰ دا بەهەى بەرگەزیت و پەتای کەفید و
شەهەى ئێکراییا چەندین گورزی گەورەى ئابوورى بەرکەوتوو،
هەوڵەدەت کەشەکانى وەلاتەکەى لێ بەکارى، هەژارى، کەمى خانووبەرە
و نەبوونی خەزمەتگوزارییە گەشتیەکان بەخاتە ئێستەى پەنا بەران،
کەچەرانى نایاسایی، هەژاران و خانەنشینان بە جەبەجەکردنى
سیاسەتەکانى ئاوارەبوون و دیپلەرتکردنەوێ پەنا بەران و بەینى
زەمانى کەمەلەتەى و یارمەتییەکانى خانەنشینی و فرەشتنى
خەزمەتگوزارییە گەشتیەکان بە کەرتى تایبەت. یەکەک لێ بەگە
گەنگەکانى لێکەوتەنەکە بریتى بوو لێ بەیارە کەنەپەرست و
سەرکوتگەرانە دژ بە پەنا بەران و تاوتوەکردنى پلانى عەمەلى بە
جەبەجەکردنى ئێم سیاسەتە نامرەقەنەى دیپلەرتکردنەوێ ئێو
پەنا بەرانەى کە دەسەلى پەنا بەریان لێ بەریتانیا قبووڵەکراو و

تہاواکردنی ئو ٲٲککٲوتنہ بوو ک ٲ تشرینی دوو می سا ٲ ابردوو ٲ ٲوان ھردوولا ئنجامدرا، ک و زیری ناوخی ٲ ریتانیا ئیفٲت کوٲر شانازی ٲو دٲکات ک کوالیتی کی ھ ٲ، ٲ تایبٲ ک عٲراقیہ کان ٲش کی ٲرچاو ٲم ک ٲبٲران ٲکد ھنن. سٲٲبارٲ ٲ عٲراقیش ئم ٲٲککٲوتنہ ٲ پاشخانی تٲقینہ و ٲ ووداوٲکانی ناوٲک و گٲٲینی ٲزمی سوریا و گٲٲانکاری ٲ ھاوسٲنگی ھزی ناوٲک و ٲویتی عٲراق ٲ دٲزینہ و ٲ ھاوٲٲیمان ٲ وٲاتانی ٲٲژئاو ٲ ٲٲاراستن ٲ ھٲٲشٲکانی ئیسرائیل و ئمریکا دژی ئٲران و ھاوٲٲیمان ناوٲٲیدٲکانی، ھروھا ٲ ٲشبینی ئیداری ترٲمپ و سیاسٲتٲکانی ٲرامٲر عٲراق و ناوٲک. ئو ٲ ٲسٲر ئرزی واقیعدا دٲگوزرٲت ٲ عٲراقدا، تہاوا ٲٲٲوان ٲ وٲنہ گٲشاو ٲ ک ٲ ٲاننامٲکی سٲر وٲدا ٲٲنگدانہ و ٲ ٲ ھٲٲشانہ ٲوٲٲووی ژنان دٲبنہ و ٲ پاشخانی دٲرکردنی یاسای جٲعفری حکومٲتی (ٲوارٲو ٲ ھما ھنگی- إطار التنسیقی)، ٲ سٲرٲکایٲتی ئلسودانی، دٲرئٲنجامی سیاسٲتی وٲاتانی ٲٲژئاوان، ٲ تایبٲتی ٲ ریتانیا و ئمریکا، و ستراتیزیان ٲرامٲر عٲراق، ٲ تایبٲتی ٲ سا ٲ (ٲ٠٠٣) وٲ.

٣١-١-٢٠٢٥

سٲرمایہ داری و نایہ کسانہ و ”کارٲٲٲکی کریسمس“ . شیرین عٲبدوٲا

زیاتر ٲ سٲد و نیوٲک ٲمٲٲر، چارلس دیکنز ٲمانی ٲ ناوباگی ”کارٲٲٲکی کریسمس“ ی ٲا و کردو ک ھندک وک ئیدانہ کردنی نایہ کسانہ ٲ دابٲشکردنی سامان، و ستٲمی ئابووری و دٲسٲاتی خاوٲن کارٲ سٲرمایہ دارٲک (ئینیز ٲ سکروج) ٲ سٲر کارمٲندٲکی (ٲٲکراتشیت) دادٲنن، ٲ ٲ ریتانیای سٲردٲمی فیکتٲریا، ٲ سٲدی نٲزدٲھمدا، کاتٲک ک ھژاری و برسیٲتی ٲا و بوو، ٲ تایبٲتی ٲ ناوٲندٲ پیشٲسازیه گٲورٲکانی وک ٲندٲن و مانٲستٲر.

دیکنر، کارمندان بکراتچیت وک کسکی دسز و لـبوردد نشان ددات، و لـ کتایی ماننکدا سکروجی سرمایدار بـ ئاگا دت و لـ ناکاو لـ کسکی چاوچنک و بـ بزـییو دگـدرت بـ کسکی خاون بزـیی و دسزی هـزاران. ئـمـ لـوانـیـ هـوـکی دیکنر بـت بـ ئووی هیوای ئـگـری چاکسازیمان پـددات لـ سرمایداریدا. کات خـرا کـینـو بـ سـردـمی ئـمـ، بـمان وون دـبـتـو کـ خـیاـکی دیکنر نهـهاتـتـی، چونکـ سرمایـداری ناتوانـتـ دـستـبرداری نایـکسانی و باـدـستی بـت، ئـمـش مانای وایـ کـ هـتاکو ئـم سیستم لـ شوینی خـیدا بـمـنـتـو، نهـهامـتی سـدان ملیـن مـرف بـردـوام دـبـت.

قـیرانـکـانی سیستم و قوربانیهـکانی، کـفـید- ۱۹ وک نمونـیـک:
لـ ماوی پـنج سـای اـبودودا، پـتـای کـفـید تیشکی خستـ سـرقووی ئـو نایـکسانیـی کـ ئـمـ هـیـ، و ئـنگـ بـ یـکـم جار، سـرنجی بـ سـیـگـرنگ و حـیاتیـی “کرـکارانی بنـتـی” لـ پاراستنی سـلامـتی و خـشـگوزـرانی کـمـگاـکـمانی اـکـشا. ئـم دستـواژـیـ بوو یـکـک لـ ووشـ بـناوبانگـکـانی سـردـمی کـفـید، کرـکارانی بنـتـی بـ زـرینـی ئـو کرـکارانـی پـناسـ دـکرـن کـ لـ بـواری تـندروستی، پـروـردـ و چاودری کـمـایـتی، پاک و خاویـنی، گواستـو، ئـو، خـراک و بـواری تردا کار دـکـن.

ئـوش بـ وونی ئاشکرا بوو کـ ئـم توژـ کـمـایـتیـ، کـ تا اددـیـکی زـر پـاـپشتی ئـابووری ووـاتـان دـکـن، بـ گشتی بـ بـشترین و بـرکـوتووی ئیستغلـلـکردن، هـروـها داتا فـرمیـکان دـریانـختـو کـ ئـو چینـ لـ هـمان کاتدا زـرتـرین بـرکـوتووی مـترسیـ پـیشـیـکانی پـتاکـبوون. جگـ لـوش، ئـم گرووپـ زـرتـرین زیانی بـ هـی دـرـنـجامـ درـخـایـنـ ئـابووری وکـمـایـتی و تـندروستیـکانی پـتاکـو لـکـوتـتـو، و لـ هـمووشی گـرنگـتر ئـو وون بوو تـو کـ ژـنان و پـناـبـران و کرـکارانی کـم داهات، زـرینـی زـری ئـم توژـ پـراوـزخـراوانـی پـکـدـهـنن. شایانی باسـ، ئـم ئیـهـتمـام بـ چینـ لـ بـیرکـراوـکان و سـیـیـی زـرینی جیاوازی چینایـتی لـ سـر ژیان و چارـنووسیان تـنـیا شتـکی سـرزارـکی بوو و لـ لایـنی میدیایـی و پـزانینی مـعـنـوی بـ هـو و قوربانیهـکانیان لـ سـردـمی پـتاکـدا تـنـدـپـی و نـبوو هـی ئـنگـدانـو و هـیچ گـانـکاریـک لـ واقعیـی مادی ژیانیا ندا، کـواتـ نایـکسانیـکان لـ شوینی خـیان ماونـتـو و تـنانـت قووـتریش بوونـتـو.

پـتاکـ کتایی هات، و زیاتر لـ دوو ساـ زـا بووین بـ سـر

ٲٲوشوٲٲندٲ تٲندرووستيٲكانيدا، هٲرچٲندٲ تا ئٲستاش بٲشٲكي زٲر لٲ
كٲمٲٲگاكانمان بٲ دٲست ئاكامٲ كٲمٲٲا يٲتي و ئابووريٲكانٲو
دٲناٲٲنين. لٲگٲٲ كٲتايي هاتني ئٲم قٲئاغٲدا، تٲنانٲت ئٲو
ئاوٲدانٲو سٲرزارٲكيٲ بٲ كرٲكاراني بندٲٲتي و باقي توٲژٲ
ٲراوٲزخراوٲكان ووردٲ ووردٲ كاٲ بووٲو و شتٲكان بٲ ئٲوان
گٲٲا يٲو بٲ ئٲوي ٲٲش ٲٲاكٲ و خراپتريش. لٲرٲدا ٲاستيٲك هٲيٲ
كٲ ناتوانٲت پشت گوٲ بخرٲت، ئٲويش ئٲويٲ كٲ زٲرٲك لٲو
كرٲكارانٲ كٲ زٲربٲيان كاري كٲم مووچٲ ونا زامنيان هٲيٲ، بٲ
گرٲبٲستٲي سٲعاتي سفرٲو، هٲموو ٲٲژك لٲ ساٲدا ٲووبٲووي نا
ئٲمني دٲبندٲو، ٲٲتا هٲبٲتيان نا. بٲٲام قٲيرانٲكان دٲرفٲتٲك بٲ
ٲژٲمٲ دٲسٲٲادارٲكان دٲٲٲخسٲٲن كٲ دٲسٲٲاتي خٲيان بٲ سٲر
كرٲكاراندا ٲتٲوتر بكن و ٲاشكشٲيان بٲ سٲردا بسٲٲٲن لٲ ٲٲناو
چٲسپاندي ٲايٲكاني سيستٲمي نا يٲكساني.

ٲٲتاي كٲقيد تٲنها قٲيرانٲكي تٲندرووستي نيٲ، بٲٲكو قٲيرانٲكي
ئابووري و كٲمٲٲا يٲتيٲ كٲ كاريگٲريي فرٲ هٲندي هٲيٲ. ٲٲاكٲ
درووست كٲري نا يٲكساني چينا يٲتي نٲبوو بٲٲكو تيشكي خستٲ سٲر ئٲو
نا يٲكسانيٲ ٲٲشتر هٲبوو و گٲورٲتري كرد. ٲاستيشٲ كٲ بارگراني
ٲٲاكٲ لٲسٲر هٲموو دانishtوان چونٲك نٲبوو، ئٲويش لٲ بٲر ئٲويٲ
كٲ زٲرٲك لٲ “دياريكٲرٲ كٲمٲٲا يٲتيٲكاني تٲندرووستي” * - لٲوانٲش
هٲژاري، خراپيٲي ژينگٲي فيزيكي وٲك ٲيسبوون و بٲركٲوتن بٲ دووكٲٲ
و ئاوارٲي و خراپي خانووٲرٲ و گٲٲز- كاريگٲريي بٲرچاويان
لٲسٲر دٲرٲنجامٲكاني هٲبوو.

با سٲيري بٲريتانيا بكن، كٲ لٲوٲو شٲٲشي ٲيشٲسازي سٲدي ١٨ و
١٩ بٲ جيهاندا بٲاو بووٲو. ئٲمٲٲ زٲرٲك لٲ خٲزانٲكان لٲ ماٲي
سارد و شٲداردا دٲژين كٲ يان ئامرازي گٲرميٲ ٲٲويستيان نيٲ، و
يان تواناي خٲرجيٲكاني گٲرم كردنٲو نادٲن. زٲر كٲسي ديكن- كٲ
زٲربٲيان گٲنجي بٲكار كراون- لٲ ژٲر ٲردٲكاندا يان لٲ بٲردٲم
دٲرگاي ميترٲكاندا دٲخٲون. ٲٲٲرتٲ فرميٲكان ئاماژٲ بٲو دٲكٲن
كٲ ئٲم ووٲٲا تٲ لٲ دواي ساٲاني ١٩٥٠ كانٲو گٲورٲتريين دابٲزيني
ئاستي ژيان بٲخٲيٲو دٲبينٲت و زياتر لٲ يٲك لٲسٲر سٲي منداٲان و
يٲك لٲسٲر چواري گٲورٲساٲان لٲ ژٲر هٲٲي هٲژاريدا دٲژين.
“هاوٲٲيماني كٲتايي هاتني هٲژاري سووتٲمٲني” * مٲزٲندٲ بٲو
دٲكات كٲ لٲ ساٲي ٢٠٢٢/٢٠٢٣ بٲ هٲي ژيان لٲ ماٲٲ ساردٲكاندا، لٲ
زستاني ئٲم ساٲٲدا ٤٩٥٠ مردني زيادٲ لٲ بٲريتانيا هٲبوو.

ٲٲژنامٲي لانسٲت ووتارٲكي لٲ سٲر “ٲٲداچوونٲوي ٲٲٲرتي مارمٲت-
٢٠٢٠” بٲاوكردٲتٲو (ٲٲٲرتي ئٲسٲي لٲ ساٲي ٢٠١٠ دا دٲرچووبو)،
كٲ تٲيدا هاتووٲ كٲ “لٲگٲٲ ووداني گٲشٲسٲندي كٲمٲٲا يٲتي و

ئابووری، پەلویستە تەندرووستی بەردەوام بەت لێ باشتەر بووندا"، و "ا پەرتی مارمەت ۲۰۲۰ تیشک دەخاتە سەر ئوتی نیگەرانی باری بەر و دابەزینی تەندرووستی لێ ئینگلتەرا و هەشیاری دەدات کە کەمەگا بەرگە ی کەمەرخمی دەرباری نایە کسانیی تەندرووستی ناگرەت". هەروەها لێ ووتار کە دا هاتوو کە "هەرچەند زۆرەک لێ پەشنیارەکان، وەک کەمکردنەوەی هەژاری منداڵان و کەمکردنەوەی کاریگەری گەلانی کەشوهەوا، لێ سەر بنەمای ئێ و بێگانەن کە تا ئاددەییکی زۆر لێ ئینگلتەرا وەرگیراون، بەلام کاریگەری بەرچاوی جیهانیان هەیە".

لێ عەراقدا، خۆک بە دەست کاریگەرییەکانی سیاسەتی سەرمايەداری جیهانییە و دناڵەن، بە هەی شە و ئاوارەیی و کەچ و هەروەها سیاسەتی دەوڵەت کە تەواوەکی سیاسی تەکانی سەرمايەداری جیهانی، کەفید-۱۹ تەنها قەرانیکی تر بوو کە زیاد کرا بە ئێ و چەندین قەرانی قورس و گیرخواردوو و بەچارەسەرانی کە هەن. پرسیەکانی گەندەیی و خراپی بێبەردن و هەروەها تەکدانی سیستەماتیکی سیستەمەکانی تەندرووستی گشتی و پەروەردەیی گشتی و ژینگە و گواستە و گەیانەن ئێژانە باری ژیا نی خەکیان قورستر کردوو، ئێمە جگە لێ قەرانیەکانی مووچە و جیاواری بەرین لێ پەلەکانی مووچەدا و قەرانی سووتەمەنی ئاسودەیی و ئارامی لێ زەرینەیی هە سەندەتەو. یاسا کە نەپەرستە پیاوسالارەکان هەموو کەمەگا، نەک هەر ژنان، ووبەووی چالەنجی یەكجار گەورە دەکاتەو بە هەی بووژانەوێ ستانداردی پیاوسالاری و توندوتیژی خەڵکی و تەیفگەرای، کە بە دەوری خە ی جیاوازییەکان و نایە کسانییەکان قووڵتر دەکەنەو.

نەتەو یەگرتووێکان عەراقی بە پەنجەم وەلاتی بەرکەوتەیی گەرمبوونی جیهانی و گەلانی کەشوهەوا پەلەن کردوو. ووشکەسای، بیابانبوون (التصح)، زیادبوونی ئێژ و چەیی زریانە خەییەکان، پیسبوونی ژینگە و بەرزبوونەوەی پەلەیی گەرمیی نیشانەکانی ئێمە قەرانیەن. بە دەنیایەو، کاریگەرییەکانی هەموو ئێمە قەرانیەن لێ عەراقدا هەند و دەرەجەیی جیهانی فراوانی هەیە.

لەم ئێژانەدا، کە لێ کەتایی سایی ۲۰۲۴ نزیک دەبینەو و پەشوازی لێ سایی نوێ دەکەن، لێ کاتەکدا ئاسان نییە باسی یان تەنانەت بیەر لێ شتەک بکەینەو جگە لێ وەرانکاری و شەانی کە لێ چواردەورەو هەگیرساون و بوونەتە واقیعی ئێژانی ژیا نی ملیەنەها کەس، و کارساتەکانی کەشوهەوا کە دووبارە دێنەو و توندی و وەرانکاریان زیاتر زیاتر دەبەت، پەلویستمان بە بیرکردنەوەییکی قوو نییە بە ئێوێ بزانی هەمان ملیەنەها کرکاری بێنەت،

دږزى و پيسايى مرځن لښقامكاندا" و "هتا پار زياتر به
ئاوارىي خرج بکړت، خراپتر دږت". واتن ئستا ماسک و
باډاستيى بږزى له داشتنى سياسهته کښهپرستکاني دوت و
شوى حکومتى داهاتوودا ه. باقى ملياردږکانش يزىان
بستوو، و به پلن، به چکى چنډها مليان دږلارى پشتيوانى
سږکى هڅبژږدراو دکن، به دنيا بوون له گډانياندا له
ږږدستىي هڅموو لايکنانى ژيان به دږستهننى قازانجى تايبت
و پتوکردنى يزکانيان به سږکوکردنى هڅر بزووتنډو يکى
نازايته به دږى.

به په دواترين ثامارکاني گډقارى فږيس، سامانى ماسک نزيک به
نيو تريليان دږلار. سامانى کسى ئو ک ٤٤٢ مليار دږلار، تنيا
له ماوى دوو مانگى ابوردوودا نزيکى ١٨٠ مليار دږلار گډش
کردوو، زږبهى ئم زيادبوونش له شش حفتهى دواى دووبار
هڅبژاردنډوى دناډ ترامپ به پستى سږکايته ئمريکا
وویداو. به دنيايىو، ئو به پار فليکيان دتوانن
قيرانه جيهانيه جږراوږکاني وک برستهى و هڅژارى چارسږ
بکن، يان که تايى به ئاواربوون و بڅخانولانى و يان چارسږک
به شږپنجه بدزنو، يان مږترسيهکاني کارساتى ژينگىي دوور
بخنو. بهام ئم پرژاننى که پهيوډى به ٨.٢ مليار کس و
ه. و دکرمت سوودى له بښته، ناگډډو به قازانج و گږږنتى
باډاستى ئابوورى و سياسى به ئم پارزږراننى مليارها دږلار
ناکن، به هېچ چاوډوانى ئو ناکرمت که ماسک و ئو يز
دږژى هاوپيشه سږمايډار ملياردږکاني، نه دږستبږردارى خوډ
ئاسمانىيکانيان بن، و نه باډاستى و دږسات سږ
زمينيکانيان.

ئم هاوکش به پچوانن و دږت بگډږږت. ئو مليارها
دږلارانى که ئم مشخږران دږستيان بهسږردا گرتوو، دږت
بگډډږږندرډو به خاوډنه استهقينکانيان: ئو سوا گږوربهى
کږکارانى بندته، هڅژاران، زحمتهکشان، ژنان، گږنجانى
بکږکراو، منداډان، کچږران و هڅموو چين پهراوږخراوکان. ئم
گډانکاريه نه به پشتبستن به هيوای چاکسازى سکرووج دږت، وک
ئوى ديکنز پهشنيارى دکات، و نه به گډشبنى و لږدووى
ساويلکاني کارمډدکى به بکراتشهت. بهکو له گډ
گډانکاريهکى هملايډنه و يشيى له پهيوډى نديى ئابوورى و
کډمايډتيهکاندا دت که ژيانکى ئاسوود و خڅگوزرانى به ٨.٢
مليار دانىشتووى هڅسارک دابيين دکات، نهک تنها به ژماريکى

بچووک لڙ چٽ تڙ دڙيا يڊ ڪان.

گڏيشتن بڙ يڊ ڪساني دروشم ڪ يان ڇون و فانتازيا نيڙ، بڙ ڪو پڙويستي ڪي هڙرئستايڊ. بڙ بڙ ئو، هڙموو ئو ڪي ڪ لڙ گڏشت بڙ قوو ڪاي ي بڙشايد ڪاني ئاسمان بڙدستي دڙهڙنت، هاورد ڪردني ناي ڪساني لڙ زوويو بڙ گڙردوون.

شيرين ڪ بدو ڪا

۲۵.۱۲.۲۰۲۴

Social Determinants of Health ▪

** End Fuel Poverty Coalition

گفتوگوي رٿنامي رٿوت لڙگڙ شيرين ڪ بدو ڪا دڙرباري هڙبڙاردني پڙرل ڪمان

شيرين ڪ بدو ڪا: ئم پڙرل ڪمان بڙ هڙموو لايڙن ناک ڪا ڪانيو، لڙ استيدا لڙ سڙر يڪ ڪا ڪا زڙر سڙر ڪي يڪدستين، ئويش پياوسالريي ... و هيچ ئاسي ڪي ووناڪتر بڙ ژنان نادات.

رٿوت: زڙر لڙ ليست ڪان باس لڙ جياوازي ئم هڙبڙاردن دڙڪن لڙواني پڙشووتر، و بڙزڙري باس لڙ تڙڪشڪاني زڙريني ڪا ڪا ڪورسي ڪاني پڙرل ڪمان لڙلاين (پارتي) يڊو دڙڪن، بڙهڪاري جڙراوجڙر، نڙماني ڪا، ڪمي تڙزوير، ڪمسي ڪا سڙربڙڇ و بڙلاين و چڙيڪي دڙنگ ڪان هڙر لڙلاي سندوق ڪان و ئا يا ئگڙر ئماني و ابن ماني ئوي دڙدات، ڪمسي ڪا ڪا ڪا لڙ سيستمي پڙرل ڪاني ڪوردستان ووددات، بڙتايبت لڙ بڙرڙو ڪندي ژنان؟

شيرين ڪ بدو ڪا: هڙموو ئو بڙناو گڏانڪارياني لڙ سيستمي پڙرل ڪاني باسي لڙ دڙڪن، هيچ شتڪ نيي جڳ لڙ داني و وڪش و پڙرد ڪي مڊرن بڙ سڙر درڙڙدان بڙ ڪمسي ڪا پڙرستي و بڙ مافي ژنان

و هـ موو ستـ ملاـ کراوانی کـ مـ گا . ئـ وـ ندـ یـ پـ یوـ ندی بـ زگاری
ژنانـ وـ بـ تـ کـ دـ توانین باسی گـ انکاری ئـ رـ نی و باش بکـ ین
لـ بـ رـ وـ ندی ژنان، کـ ژنان لـ هـ رـ مددا هـ ست بـ ئاسوودـ یی بکـ ن؛
چ لـ ماـ وـ وـ چ لـ شوـ نی کار و چ لـ سـ رـ شـ قام و گـ اوبانـ کانی
ئـ مـ وـ وـ اتـ . ئاسوودـ یی بـ مانای ئـ وـ ی:

لـ مـ ترسی کوشتن و سوتا ندن و توندوتیژی و دـ سترـژی جـ را و جـری
 ناو خـزان و دـر و یـ بـ دوور بن،

ژن و پیاو یه کسان بن له بوارى خوځندن و کار و به یاردان له سر چار نووسی خیان و خانوادکایان.

ھهڻي پيشل ڪرڻي ما ف ڪساي تي و ڪمائي تي و
ٽا بووري ڪا نيا نيا ل سار نه بت.

ناچار نه‌بن واز له کارکردن، یان خوښندن و چالاکی‌کاینی تریان به‌نن و بخښنه ماوو به به‌خوگردنی مندا و پیر و نه‌خوښکاینی فامیلی‌کانیان به په گردنه‌وای نه‌و که له‌نانه‌ی سیستم‌مکه و ده‌سه‌تاداران دروستیان کردو به به‌نه‌ی ته‌کدانی سیستم‌ما تیکی که رته‌گشتی‌کاینی ته‌ندروستی و خوښندن و خزمه‌ت‌گوزاری‌کاینی تره‌و.

ژنان بتوانن بـ ئاسانی دـستیان اـبگات بـ خزمـت گوزاری تـ ندروستی و دادگای بـ کشـکانیان، و بـ بـ هیچ گـریـیـ کی کـمـایـ تیـان نا بووری.

ژنانی دوو گیان یان نڅڅش برځو و ځووی گومان و سوکای تی و توندوتیژی نه بندو.

بہ چاوی سووک و باوہ پہ نہ کرد نہ وہ سہیری کاشہ یاسا یدہ کا نیان نہ کرتہ

کاتک توشی توندوتیژی و زوت کردنی مافکا نیان دبن هست ب
یشتگیری تواوی یاسا و دامودزگا کان بکن.

بہائی چالاکى سياسى و کھلم کھلايے تي پشکوتنخواريو تووشى کوشتن و
نپشکوتنج و شاکاوى کھن پريستا ن نهن.

ئەگەر باس لە گەڭەنکاری بکەین، ئەمانە و زەرخای دیکە هەیە کە دەبێت پەروەرێکەمان بێت بۆ گەڭەنکاری و لەخەمان بپرسین ئایا ئەمە وەک ژنان تا چ ئەدەبێک ئومەدمان بێت هیچ کام لەم لایەنانە هەیە و ئایا شەڕ و پەكداجونەکانیان چەند پەییوەندی بۆ ژیان و خەش گوزەرائی ئەمەیی ژنەو هەیە و چەند لە نیگەرانی و بۆ مافیەکانی ئەمەیی ژن کەم دەکەنەو. ئەو ئاوەگەنەنای سیستەمی پەرلەمانی کاتێک مەعنای دەبێت کە بەشەک بێت لە پاکجەکی ئاوەگەنەیی یەكسانخوازانە و ئازادیخوازانە لە سەرپای (کوللی) سیستەمەکەدا، بۆئام دەبینین پەیمانەکانیان پێچەڵە دەمارگیری مەزھەبی و کەنەپەرستی و دژ ژنی و دژ ئازادی.

ٲٲوٲ: زٲر لٲ حيزبٲ نوٲٲٲٲكان (نٲوٲى نوٲ، ٲٲوٲى ھٲٲوٲست، بٲرٲى گٲل) دٲٲٲن ئٲگٲر خٲٲك بايكتى ھٲٲٲٲٲار دنى پٲرلٲمانى ھٲرٲمى كوردستان بكت، ئٲوٲ بٲ قازانجى (يٲكتى) و (پارتى) يٲ و بٲٲ پٲويستٲ خٲٲك بٲبٲر فراوانى بٲشدارى ئٲم دٲر فٲٲ بكتن، ئٲوٲ دٲٲٲن چى؟

شيرين عٲبدوٲا: ئٲوان پٲويستيان بٲ دٲنگٲ بٲ مسٲگٲر كردنى كورسيٲٲكانى پٲرلٲمان و بٲشى خٲيان لٲ تاٲان و چٲٲٲگٲرى و گٲندٲٲى ٲٲمدا. ٲاستٲ لٲوانٲى بٲشدارى نٲكردن لٲ دٲنگدان لٲ بٲرٲوٲندى (يٲكتى) و (پارتى) بگٲٲٲٲوٲ، بٲٲام نٲ ئٲوان و نٲ ھٲزٲ تازٲكانيش ھيچ ئاسٲٲٲكى ٲووناك بٲ باشت ر ك ر د نى ژيان و چارٲنوسى ماف زٲوتكراوٲكانى ھٲرٲميان پٲ نيٲٲ.

بٲ لاي مندوٲ ژنان و ھٲموو توٲٲٲ ستٲملٲكراوٲكان ئٲگٲر پٲنجٲ مٲرى خٲيان بدٲن لٲم ھٲٲٲٲٲار دٲن ئٲوٲ دٲنگدانٲ بٲ چٲسپاندن و درٲٲٲ پٲٲدانى كٲنٲ پٲرستى و ئٲوٲ پياو سالارى و سيستٲمٲ دٲٲ ژنٲى كٲ چٲندين ساٲٲ ھٲٲٲ و ئاسوودٲى لٲ بٲيوين. ژنان و كٲرٲكاران و نٲداران بٲ درٲٲٲٲى تٲمٲنى ئٲم ھٲرٲمٲ، ھٲميشٲ و بٲشٲوٲٲكى سيستٲماتيك دوور خراونٲٲوٲ لٲ سياست و بٲشدارى كردن لٲ بٲياردانى چارٲنووسى خٲيان. ئٲم ھات و ھوريايى كٲ دٲيبيين و دٲيبيستين لٲ ٲاستيدا ھيچ مانا يٲكى واقيعى بٲ ژيانى زٲر بٲى ھٲرٲ زٲرى ژنان و چٲوساوٲكانى ئٲم ھٲرٲمٲ نيٲٲ و ھيچ لٲو دٲخٲ سامنا كٲى ژيانيان كٲم ناكاتٲوٲ، بٲ پٲچٲوانٲوٲ، ئٲم پٲرلٲمانٲ بٲ ھٲموو لايٲنٲ ناكٲكٲكانٲٲوٲ، لٲ ٲاستيدا لٲ سٲر يٲك خاٲى زٲر سٲرٲكى يٲكدٲستن، ئٲوٲيش پياوسالاريٲ و درٲٲٲ پٲدانى ئٲو سيستٲمٲ دٲرين و نٲرينٲٲى چٲوسانٲوٲى ژنان و ستٲم لٲكراوانٲ و ھيچ ئاسٲٲكى ٲووناكت ر بٲ ژنان نادات.

ٲٲوٲ

: بٲرنامٲى سياسى و ئابوورى و ئاٲوگٲٲ لٲ ژيانى خٲٲكى كوردستان، بٲتايبت كٲرٲكاران و ھٲٲارانى كوردستان لٲ ھيچ لٲ ليستٲكان دا نٲھاتووٲ، يان زٲر بٲكٲمى ھاتووٲ، ئايا بٲ كاريگٲرى ٲٲوٲى كٲمٲٲايٲتى و سٲسياليسى بٲم ھٲٲٲٲٲار دٲنٲوٲ لاوازٲ و گوشارى ناٲٲزايٲتيٲٲكانى بٲم ھٲٲٲٲٲار دٲنٲوٲ زٲر كٲم دياردٲ و زياتر مٲر كى شٲٲٲكى حيزبى ٲوٲٲ لٲسٲر كورسى دٲسٲٲاتى سياسى و سٲرمايٲ و مٲنٲٲلكر دنيا نٲ؟

شيرين عٲبدوٲا: ناٲٲزايٲتى و خٲپيشاندانٲكان لٲ ھٲرٲمدا ٲٲٲ بٲ ٲٲٲ لٲ زيادبووندايٲ، بٲٲام تائٲستا نٲيتوانيوٲ ببٲٲٲ فشارٲكى

جددی لاسر دسات، لایک ب ه سارکوتی خو ناوی و ل لایکی تر و ب ه نا نامادی و کم کخراو بوونی هزی چینای تی کرکاران و زحم تکشان ب گینی تی رازووی هز کان ل کم مگدا.

ئم حیزب و لای نانی ش ای پرل مان دک نستا، زر نامن ب داخواری کانی ژن و پیاو و لاو و مندا و پیری هرسم و خگوز رانیان و ل برئی و ای ک ئوان نو نری ئم خکک نین و برژی و ندیی کانی ئمانیان ل ئاجند دا نیی، ب پچ و ان و، د بینین کم مپین کانیان ل سار ستای د نا د تر مپ و سار کک کانی ئمریکا و ئوروا ب تچووی چ ند ها ملین د لار ب و د چت، و مای ئوان ب کک ش کانی موچ و بکاری و گرانی و ن بوونی نازادی کان، سارکوتی زیاتری نا زایید تی کان و کوشتن و دستگیرکردنی چالا کوانان بو و هیچ چاو و انیی ک ناکرت ک ل پرل مانی دها تودا شت کی جیاواز بکن.

۲۰۲۴-۱۰-۱۸

(۸) ی مارسی ۲۰۲۴، چالنج کان و ئاس کانی خباتی زگاریخواری ژنان ل ناوچ کدا. . شیرین ع بدو

سیستمی سارمای داری ل نستا دا ب ی کک ل گور ترین و قووترین قیران مژووی کانی دا تدد پت. پدد چت ل نستا دا ی کک ل س نتر کانی ئم قیران ل ژه باتی ناو است و باکووری ئفریقا چ بوبت و و ژنان زرت ترین پشکی لک و ت کانی ئم قیران ل نستا دگرن.

ئم شاهیدی ی کک ل و حشیت ترین کم مکوژی کانی مژووین، ک ک ژ ل دوا ی ژ ل ب رد م چاو و گو ی مر فای تیدا دگوز رت، ک بریتی ل پنچ مانگ ش ای جین سایدی غزر. تاوانی ترسناک و

دندیی و دستدرژی بکممه له سودان ووددات به پپردپیشی
تواوتی میدیاکان. هروها ناتوانین چاوپشی بکین لهوی که له
ناوچه ناکمکانی دوروبه له زریک له واتانی ناوچهکدا
ووددن.

پویستمان به تانینزکی زه ورد نیی به ئوی بزانی که شه
و برستی و پتا و لافاو و پیسبوونی ژینگه بوونته بهشک له
دیاردکانی ژبانی ئاسایی زریندی لههای خهک، ئمانه همووی
نیشانکانی ئم قهرانه خنکندن له زه سایه سرمایه داری و
میلیتاریزم که و سیاسته ئابوورییه نیولبراییهکانی که هیچ
چاره سه رهک پهشکهش ناکن جگه له سه پاندنی هزاری زیاتر،
نایهکسانی، بهکاری، و تچووی زه ری ژبان و لهناوبردنی ژینگه به
دسته بهرکردنی قازانجهکانی. ئمه دیمه و باکگراوندی (۸) ی مارس
(ئازاری ئمهسا).

ئمانه، لهگه زابوونی دسهاته ئیستبدادی و سه رکوتگر و
پیاوسالار دژ به ژنانهکان له زریه واتانی ناوچهکدا.
سرمایه داری بارگرانی قهرانهکانی دهخاته سه شانی ژبان و
پهنا بهران و باقی گروه پهراوه زخراوهکانی کممهگا، که دهستیانه له
دروستکردنی ئم قهرانه دا نیی، به ئیستغلاکردنیان وک سوپای
پدک (احتیاط) و سه چاوی کاری ههزان و سهخت و ناجهگیر هه
کاته که بازار پهویستی پهیان بهت، و پاشان دهرکردنیان له کار له
کاتی قهرانهکاندا و هه رکاتهک پهویستی بازار که تایی هات.

له کاتی قهرانهکانی سهرمایه داریدا، چینی دسهاته دار و نوخنه رانی
درفه ته که دهقزنه و به لهسندنه و ئه و دهستکهوت و مافانهی که
توئه چه وساوکان، له گه خه بانی سهخت و خوینهوی خه یانه و به
درژایی دهیان سا به دهستیانه ههناو، به بیانوی "به ره و ندی
ووات"، "ئاسایشی نه توهی" و "دوژمنی دهرکی" هتده. به
که مکردنه و خزمه تگوزارییه گشتیهکانی وک پهرورده، ته ندروستی،
گواستنه و نهشته جه بوون، بهیه بهکاری زیاد دهکات، به ژبان
ئسته م ده بهت بتوانن که به له سه ره ئه و کاره که مانه بکن که له
بازای کاردا بهردهستن، و ناچارن ازی به به بارودخه کارکردن و
کرهی نزمتر، یان به ته وای بازای کار به جه بهن و له ما و
به نه ته و به به خو کوکردنی مندا و به سه اچووان و خاوان
په داوویستییهکانی ناو خهزان که به هی بهینی خزمه تگوزارییهکانه و
له لایه د و ته و پهشتگو خراون.

قهرانهکان زه له سه ره دهخی ته ندروستی (جهستهیی و دهروونی) ژناندا
نغه داته و، به و پهیهی پیاوانی خهزان له کممهگهی پیاوسالاریدا
ئه ول ویه تیانه هیه له سه ردانی پزیشک و تچووی چاره سه رکردن و خه راک

لله مان كاتدا كه بارودخى توئز چوساوكان، و له سروسيانو ژنان، بر و خراپتر دچت، سامانى سرمايه داركان زياتر دبت و سروت و سامان زياتر و زياتر له دى ستى گروپكى بچووكدا دملندنو كه سود له دڅه قيراناوياكان و نه هامتي مليانان كس دبين له پناو قازانچ له گډى بازرگاني چك و دلمان و كرستى پزىشكى و خراک و باقى پداويستى كاني كممگا، ب پشتيوانى تواوى دوتان و ژم برژوازيي دساتداركان. سرمايه داري له هر شوئك بېت، ددرفتلك ددزمتو ب چيندوي قازانچى زياتر ب هر شوويك بېت، و گرنكى بو نادات مليانها كس تووشى داهاتوويكى ناديار بېت، له پناو زگاركرنى بانك و ملياردركان.

ئوش زانراو كه سيستمى سرمايه داري هموو قيرانكاني ددزمتو ب داسپاندى پاشكشى ماددى و مدعندوي بسر زربى جماو ردا و هرچند قيرانك توندتر بېت، هرشى كه نپارستان ب هزتر و توندتر دېت، پشكى ژنانيش زياتر دېت.

ئوي ژنان له ژر دساتى ژم پياو سالار و ئيستبداديكاني و اتاني ناوچك پش ئم شم و مللاندنيان ديان ناند بدستيو، ئستا چدين جار زيادى كردوو. ئوي بسر ژناني غرز و سوداندا دت، تاوان و قابيلي بدنگى نيي، بام ئوي له ناوچكاني ديكى و اتاني ژه ساتى ناواست و باكورى ئفريقا ب تايبت له دواى شكستى ششكاني ساي (٢٠١١) له ميسر و تونس، زنگى م ترسى پاشكشيكى كم مائيتى و سياسى ددن، بام هاوترب لگگ ئم قيران و ئم هرش دوزمنكارانيي، تواناي ششگان و نيشانكاني برنگاربوونوي ژناني ئازاديخواز و تحداى ئم هلمومرج نه هام تبار له گش كردندا يي.

كمپينكاني حيجا بكردى كچاني گنج له بپناو "فستيفاي تاجى زين"ى سايان و لم بابت، كه ب توندى لاين دسات تكاني ئيسلامى سياسى ناوچك و پشتيوانى مالى (تمويل) دكرن، شتلك نيي جگ له دياردكاني ئم هرش له دژى ژنان به ئامانچى مسكركردنى تسلیمی فيكرى و جستىي نوكاني داهاتوو و ئامادكردنيان ب قبوكردى هلموونى پياو و ئايدللثياى دژ ژن و بم شوويي بكميل كردنيان.

ئازاركاني ژناني ناوچك له ژر دساتى نيزام پياوسالاريي كه نپرستكاندا، و با مادستى و زيندووكرندوي ياسا و نريت پاترياركى و خلكيكان، ئو زمينانن كه تاوانكاني كوشتن و توندوتيزى و بازرگانى كردن و هاوسرگيرى منداان و فرژنى و بېشكردن له مافكاني جيا بوونو، ميرات و چاودبرى مندا..

ژانډ ئىنجام ددرن.

ل ناوچرگى ئىم سىنارىيى و دىم نى تاريك دا و سارر اى هشرى توندى سارماي داري و سيستم ك نى پرست كاني بى سار ژنان و چيني كر كار، ناتوانين درك و ت كاني خن و بى دنگ نى بوون لى رامبىر ه موو ئوى كى ك نى پرست و س دى ناو استيى پشتگو بخين، و هستكى گش سى ندوو بى بر و پشچوونى نيشان كاني بزووتن و يكى ياخي بوونى ژنانى فراوان لى ئاس دايى، بى تاييىت لى نىو ژنانى گنجدا.

چىنچ (ت ح دا) و هاو پشتى نىود و و تى و نال زايىتى و اپىينى كان لى زرك لى و تانى جيهان و و لى زياد بوون، بزووتن و يى ئازادىخوازانى ژنان لى دىيى ا بىردودا بووژان و يكى بى خى و بىنى، لى گى بى بزووتن و كاني و ك (مى توو- منيش) (۲۰۱۷) كى تيشكى خست سار پرسى هراسان كردن و زياد بوونى هشارى ك م لى تى بى درك و ت كاني ئازاردانى س كسى و پشلىكارى لى لايىن خا و ن دى س مات و س لى م ندىرا لى دواى ئى م و ناكربت ئىم كرد و ان و كى "ناچار" قبو بكرن، ملىلان كان بى مافى زاووز و لى باربردنى مندا لى زىر و و تانى جيهان بى رد و ام.

هروها و كى ئاشكرايى، كوشتنى (ژينا / م هسا ئى ميني) لى سار دىستى پلىسى ئىلاق لى ئىران لى ئىلوولى (۲۰۲۲ دا) بوو هى ئى و اپىينى بىر فراوانى كى زربى شار شار چك كاني ئىرانى گرت و، و بى هاو پشتيى كى نونى ت و ا ي تى فراوان و. ئىم اپىينى كى بى دژى ستم لى سار ژنان و حجابى زىر ملى سارى هدا، بى خرايى بوو اپىينى كى سياسى و جى ماو رى بى دژى هژارى و بى كارى و سركوتى سياسى و ف ره نكى سيستمى سارماي داري و ئىم سياسى ئىسلامى كى لى ئىراندا.

ئىم بزووتن و ان لى ماو يكى كورتدا ه ه ندى جيهان نيان و رگرت و بى بى و اى من گرنگيدان بى هاو پشتى نونى ت و ا ي تى لى نىوان ژنان و بى تاييىت ژنانى چيني كر كار و خى كى هژار، يى ك ك لى باب تى جى و ه رى كاني خى باتى ئىم لىم قى ناغ دا.

پى تاي ك ر نا هشاريى كى لى زياد بوونداى دروست كردوو س بارىت بى نايى كسانى و جى ر جىاواز كاني و چن نى خشى و تى ندىروستى پلى بى ندىيى كى ك م لى تى پى ي و د ك ن: تا بارى ك م لى تى و ئابوورى نزمتر بىت، بارى تى ندىروستى و ميانگىنى (موى دلى) تى م لى خراپتر دى بىت.

نگى بىين بارود خى ژنان لى و تانى ئى ژاوا و ماف و ئازادىيى كانيان زىر باشتى لى و تانى ناوچى كى و كى عراق و سوريا و سعودى و پاكستان و ئىران و ئىوانى تر و ئىم ش بى ت و اوى استى،

بہام ئو دسکوتانہی ک ژنان لہم ویا تانہا دا بدستیانہناو
بہردوام نین و ہمیشہ ہسکوتانہی لہسندنہو یان لہسہر، ہر وک
چن بینیمان لہ کسہی (ہہ - دژ واید) لہ ئمریکا کاتہک دادگای
باہا بہ یاریدا یاسای مندا لہ باربردنی ک بہ ماوی (۵۰) سا
بہکار بوو، لہ ہاوینی (۲۰۲۲) دا ہسکوتانہو.

بزووتنہوی کرکاری و اپہینہ شہسگہیہکان بہ بہ گہگہانی
کاریگہر و چالاکانہی بزووتنہوی ژنانی ئازادیخوازی ادیکہ
ناتوانن بہ ئامانجہکانیان بگہن. ماویہکی یہکار زہر ژنان لہ
کاریگہری چالاکانہ لہ سیاست و بہ یاردان لہ جیہانی پیاسالاری
سیاسہتدا دوور خراونہتہو، بہتایبہتی لہ ناوچہی ہژہہاتی
ناوہہاست و باکووری ئفریقا، بہام کاتی ئوہاتووہ ئم
ہاوکہشہیہ بگہہدرت و ژنان گوتاری (خیطابی) زگار یخوارانہی خہیان
بہرز بکہنہو، بہ ئوہی ئوہہہزہگہورہ شارراوہیہ ک لہ
بزووتنہوی ژناندا ہہیہ، ئازاد بکرت لہ پہناو گہانکاری ہشہی و
ہسکوتانہوی ئوہہموو شہوازہ پیاسالاری و کہنہپہرستانہیہ
چہندین سہدہیہ بہمان ماوہتہو. نہک ہہر ئوہ، بہکو دہتوانہ
سہرہتایہک بہت بہ زگارکردنی ہہموو کہمگہ لہ ہہموو جہرہکانی
ئہستغلل و ہہہاواردن.

۲۰۲۳-۳-۲

شیرین عہدوہا

تہنہا ماچہکی خہبہخہ، یان ستانداردہ بہسہرچووکا نی پیاسالاری؟ . شیرین عہدوہا

پرسی ہہراسانکردن و توندوتیژی بہرامبہر بہ ژنان لہ ہاوینی
ئہمساہا (۲۰۲۳) جارہکی دیکہ ہاتہ ئاراوہ، ئویش لہ ئہجامی چہند
دیمہنہکی تہواو ہاچہکہنہر، ک لہوانہیہ زہر کس لہ گہرمہی خہشی
ہووداوہکہدا ہشتگوہی خستہت، ک ہسوکہوتی سہرہکی فیدراسیہنی
تہپی پی ئہسپانیا، (لوہس ہوبیالہس) بوو، لہ کاتی مہراسیمی

دا بـشکردنی میدالیاکاندا، پاش سـرکـوتنی تیپی پـی ئیسپانیا بـسـر
ئینگلتـرا لـ پـاـوانـتی مـندیاـی تـپی پـی جیهانی ژنان، کـ لـ
(۲۰) ی ئاب لـ ئوسترالیا بـوـچوو.

لـ کاتـکدا یاریزانـکانی ئیسپانیا هـشتا مانا و گـرنگی ئـو
دـستکـوتـ پیشـیـ گـورـیـ خـیان کـ چـند ساتـک لـوـوبـر
بـدست هـنا بوو، استیعاب نـکردبوو، ئـوانیش و ملیـنـها کـس لـ
سـرانسـری جیهان تووشی شـک بوون، بـهـی ئـفتار قـزـونـکانی لويس
وبیالـس بـرامبـر بـ یاریزانانی ئـو تیپـ. وبیالـیس لـ پـخشی
استـوخـدا، دـبینرا جارـک بـ توندی لـ باوـشیان دـگـرت و ئینجا
یـکـکیان بـ شوـیـکی بـ لـسـر شانی بـرز دـکاتـوـ، و پاشان
بـ سـر سوـماوی دـیبـین، کـ بـ توندی (جـنیفر هـرمـس) لـ باوـش
دـگـرت و بـ زـر ماچـکی دـمی دـکات لـکاتـکدا بـ توندی سـری
لـ بـینی هـردوو دـستیدا گـرتوو و بـ شوـیـک بـرز و لای خـی
ادـکـشـت کـ بـواری خـ زگارکردنی نیـ. هـروـها وبیالـس لـ
کلیپـکی کـدا بینرا کـ ئـندامی نـرینـی خـی دـگـرت وـک نیشاـنـی
تـحـداکردن دژی تیپی بـرامبـر.

زـر نائومـدکـر بوو کـ هـسوکـوتـکانی وبیالـس سایـی بـ سـر
یاریـکـدا پـشی، لـجیاتـی ئـوی سـرنج بـ ئـم دـستکـوتـ مـژووـیـ
و ئـو پـلـیـ بـرزـی پیشـگـری و لـهـاتووـیـی یاریزانـکان لـو
یاریـدا نیشانیاندا ابـکـشـن، هـموو میدیاکان سـرنجیان چوو سـر
پرسی ماچـک، سـرـای ئـوی کـ هـموو ئـفتارـکانی وبیالـیس
قـزـون و قبوـنـکراو بوون.

لـوـش خراپتر ئـو بوو کـ کـسـکـ لـرـدا کـتایی نـهات، بـکو لـ
ژان و هـفتـکانی دوا یاریـکـ هـمـمـتـکی میدیای نـشین و
توند لـ دژی هـرمـس بـرپا کرا کـ بـ درـزن و پیلانگـ و هـوـدان
بـ تـکـدانی ناوبانگی سـرـکـکـی و هـتد تـمـتـبارکرا.

بـمـ ئـوی ئومیدبـخش بوو ئـو کـمپـنـ جیهانیـ بوو کـ بـ
پشتگیری کردن لـ جـنیفر هـرمـس و هاوـیانی بـ خـرا و لـسـر
ئاستی جیهانیش دیبـیتـکی فراوانی درووست کرد و بـ تایبـتی تیشکی
خست سـر کـشـی توندوتیژی و نایـکـسانی ژنان و ئیستغلال کردنی
پـگـیـی دـسـات بـرامبـر ژنانی کارمـند.

جیهانـکی نا ئاسوود بـ ژن:

ئـوی لـ لـژی مـندیالی ئوسترالیا وویدا نـ ووداوـکی سادـ بوو
و نـ ئـفتارـکی هـمـی سـرـکی فیدراسیـنی تـپی پـی ئیسپانیا و
تـنانـت دامـزراوـی بـد ناوبانگی فیفا بوو، بـکو ئـم ووداوـ
بیرخستـوـیـکی ترسناک بوو بـ هـموو ژنان و ئازادیخوازان، کـ
کـمـگـی ئـمـ شوـنـکی ئاسوود نیـ بـ ژن، کـنـپـرستیـی

باوټ کانی پیاوسالاری ټگ و یشی قووټیان له کمټگاکانی ئهمدا
داکوټاو. هر جارک ژن همنگاوک بر و پش و دټټ، ټټوانینی
پله نرمی کمټگای پیاوسالاری به بیر دټټټو، کم ئو موټکی
پیاو و سرکټوتنټکانی سرکټوتنټکانی ئون، و سرټټای لههاتووی
له بوارکټیدا، همټسټنگاندنټکی ټټنها لهسر بر بنټمای
ستانداردنټکانی جوانی و مټینټیی دامټزراو. هرچټندنټلر و لهو
له ندټک وټاتدا دټستکټوتی بهشټکی بهدټست هاتوو، بهټام هټشتا
همنگاوی گټورټمان ماو کم دټبت بیټین به ئوټی یټکسانی بهدټست
بهټنین.

ئوټی له بیستی مانگی ئابدا وویدا، ووداوټکی ناوازه نیټ،
بهټکو یټکټک له و پشټلکاریانټی کم ټټژانټ ژنان له بوار
جیاوازنټکانی ژیاندا ووبټووی دټبنټو، لهوانټش له شوټنی
کارټکانیان و لهسر دټستی خاوټنکارټکانی خاوټن دټسټات و
کمټنټر، بهټام جیاوازیټکم ئوټبوو کم ئټمجارټیان ووداوټکم
استټوخ و به لایف ټټمار کراو همموو جیهان بینوټیټی، چټن
ټټواوی پرټسټی دټستدرټژی سټکسی وودټدات، استټوخ لهسر شاش و
همموو پلاتفټرمټکان پټخش کرا.

ئهمټش پرسیارک دټنټټ ئاراو: ئگټر کارټکان له ئاشکراډا بهټ
شوټیټ بن، ئایا له پشت پټردټو، دوور له کامټراکان دټبت چټ
ووبدات؟

ئگټر ئهم لهټو گروپټکی نوخب و پیشگټردا وودټدات، وټک
یاریزانانی ټټپی پټی مټین، کم له پټگټی کمټټایټی و سټرنجی
ژمارټیټکی زر له بینټران بههرټمټندن و تاټادټیټک ئاسانه بهټیان
کم کمټسټکانیان بخټنټ بهردټم ای گشتی و دادگاگان، به همی
ناوبانگ و توانای دارایی، بهټبراورد بهو ملیټنټها ژنټی کم ټټژانټ
بهټرکټوتنټی ئهم جټر همټراسانکردنانټن له جیهاندا، دټخټکم چټنټ لهو
شوټنټنټی کمټمټر بهټرکټوتنټی سټرنجدانټن، له دامټزراو و ئټفیس گشتی
و تایبټټکاندا، یان کارگټکان، فرټشگا، کمټگ و هټد، لهلایټن
خاوټنکارټکانټو کم دټسټټاتیان همی؟

کاردانټوټی ووبیالیس ټټک وټک کاردانټوټی همټراسانکټرک بوو،
همټرکټسټک ټټحټدای بکات به گټمټر، بهټعټق، یان قاووی و پیلانگټټی
ټټمټتبار دټکات، ئهم جگ لهوټی گرنگی ووداوټکم بچووک دټکاتټو
و قوربانټیټکم و ئوانی دیکټش به شوټاندنی ناوبانگ و تیرټرکردنی
کارټکټری ټټمټتبار دټکات. ئهمانټ هممووی بهشټکن له یاریټکردن
به همټستی قوربانټیټکم لهلایټن همټرشبټرټو و دروستکردنی گومان
لهټخی و ترساندنټی همموو ئو کمټسانټی کم بهرگری لهټدټکن.

دټوترټ کم کاردانټوټی همټرمټس کاتټک دواي ووداوټکم پټکټنی وټک

بەلگەیک ل دژی بەکارهێنراو، و ئێمەش بەشێک ل پیاوسالاری باو، کە ژنەکان بە "قبووکردنی" توندوتیژی تەمەتبار دیکات، بەبەم بە مووان ئاشکرایە کە ژن زەر جار ناچار هەوێ ئاسانکردنەوێ دیکە بەدات بە ئێوێ ل چێ شەرمەزاری و دروستبوونی جەنجالی زگاری بەت. بەتایبەت ئێگەر کەیسەکان پێیوێندی بە پیاوێکی پلەدار و خاوەن پێگەی کەمەلایەتیوێ هەبەت.

ل کەیسە هەرمەسەشدا، ل کاتێکدا کە چاوی هەموو جیهان لەسەر ئێو و هاوتیمەکانی بوو، زەر زەحمەت پیاوێکی خاوەن دسەتات و کەنتەرێکی گەورە و دامەزراوێکی زەبەلاحی وەک فیفا ل و ساتانەدا تاوانبار بکەرەت. قوربانیان بە باشی دادی ئێو بەرگرییە کەمەلایەتی و دامەزراوێکی پیاوێ کاریگەرەکان هەیانە دزانن، و دادی ئاستەنگە یاسایی و کەمەلایەتیەکان و چێ لێکەپێنەوێکان، سەرێی ئێوێ کە دسەتاتی دادواری و ای گشتی زەر جار لایەنگری پیاوان دگرن، و تەنانەت لەدوانەکانی ئێوانیش بە جددی وەرناگرن، و بەرپرسیارەتی هەنانی بەلگە پێویست بەیان دیکەنە ئێستەیی خەیان. بەهەی توانا دارایی و کاریگەرییە کەمەلایەتیەکانیانەو، ئاسانە بە دسەتەرێکاران کە قوربانییەکان بە تەمەتی زانەندی ناوبانگ یان شتێکی تر دادگایی بکەن. هەموو ئێمانە دیکە هەکاری بەدەنگکردنی قوربانیان.

پیاوسالاری ئێگی قوو داکوتا، بەبەم گەنکاری بەوێ و بەری پەناگیر!

هاتنە ناوێ ژنان بە بواری وەرزش و یارییە جیهانیەکان خێ ل خێدا دسەتکەوت و هەنگاوێک بە لبردنی ئاستەنگەکانی بەردەمیان بە دەرێی تواناکانی خەیان و گەشتن بە داھەندەری و پێگە کەمەلایەتی خەیان ل کەمەلەگەدا. و ئاشکرایە زەگاربوونی ژن ل شەو و ئێژەکدا وونادات، و ئێمە پێسەیکە بەردەوام. تەنها گەشتنی ژن بە ناو بواریکی دیاریکراو بەو مانایە نییە کە هەموو ئێو بەرێستانێ ووبەووی دیکەوێ لاچوون، بەیە پێویستە هەموو دیاردە کەنەپەرستانە و پیاوسالاریەکان دسەتێشان بکەرەت و بەهێنەرەت و وێکەش بە مەبەستی پێرێدان بە ئاستی هەشیاری کەمەلەگا سەبارەت بەم بابەتانە و لبردنی ئاسەواری فەرمە پیاوسالارییە چەسپاوێکان ل هەر شوێنێک کە هەبن.

وێک دزانین واقعی ژنان ل عێراق و وێتانی ئێژەتاتی ناوێ است بە گشتی دوور ل بارودێخی ژنان ل وێتانی ئێژاوا، لێرە ژنان لێژەر هەژموونی تەواوی عێقێتی پیاوسالارانەدا ژیان بەسەر دیکەن بە پێپشتی سیستەمە کەنەپەرست و ستەمکارەکان کە تیایاندا پلە ژێر وێی ژنان و چەوساندنەوێیان ل یاساکانی دیکەتەدا

چسپه نراو. له گڼو ژمنه شدا، بدهسته ناني هره پلې يک له دې سټکوت
به ژنان له هره سووچکي جيهان به شدار دېت له بهر زکړدنو وې
ناسي چاو وانيي کانون و هه ننگاوک بهر و بدهسته ناني
په کسانو.

په شتي گرنگ که له ناکامي دفتار کاني و بيا لیس و هاتو ناراو
نوو بوو که له ماوې چې ند چرکه يکدا پرسې توندوتيزې دژې ژناني
دووبار گه ياند سرنجې هه موو جيهان، و سولماندي که گه انکاري
دېستی په کړدو.

له پاش ژمنه، و له پاشخاني بزوتنه و جيهان يي کاني وک (می توو -
Me too - منيش) (۲۰۱۷)، هه شيار يي کي نو له نارادايي که
توندوتيزې سېکسي چيې و چېن د ناسرته و وک "خراپه يي کي
په ويست" قبوو نه کړت و په دې له سر دان خرت. نستا جيهان
د زانېت که هه ننگاو کاني ژن بهر و گه يشتن به په کسانو بهر و وام و
ناو ستېت و نوي په شتر لای خېک "ناسايي" د بېنرا، يان پشنگو
د خرا، چتر و او نه ماو.

به مام گه يشتن به په کسانو به ژنان به داب او له هه موو گروپ
چې وساو کاني تری که مام گاه وونادات. نستا، له کاتېکدا نه م له
جېرگي چې ندين قېراني جيهان يي، له وانه ناسه واري په تاي
که رنه، شنه کان، کار سات کاني که شوه و او، قېرانه ئا بووريي کان،
قېراني گراني، و سهر له نوو گرنگيدان به ناي کسانو ئا بووري و
که مام يي تي که له نه نجامي سياسي نه نيوليبرا يي کان خراپتر بوون،
پرسې گه يشتن به په کسانو به هه موو فرم کاني يي و بوو ته با به تي کي
به په له که ناتوان ته دوا بخرت. ئيتر ناکر پرسې که مکړنه وې
هه ژاري، بووني جيا واز يي چينا يي تپي بهر فراوان کان، يان نه و
نای کسان يي گه زې و که مام يي تپيانې که په تاي که رنه ئا شکرای
کړدو، که م ترسې استوخې به سهر ژيانې ملي نان که سمان دروست
کړدو، پشنگو بخرت.

بردنه وې جامي جيهاني تپي فووتبالې ژناني ئيسپانيا د سټکوت تي کي
م ژوويي گور بوو، به مام له و گرنگتر نه و هيو و نوم دې بوو که
به ژنان و لاواني جيهاني به خشي که ستاندارد کاني پياو سالاري به سهر
چوون و ناي کسانو دې توان ته که تايي په بهت، و هه راسا نکړدنيان له
لاين خاون پل و پاي دار کانه و چتر ناشاردنه و.

گرینگی ما نگرتنی ئاستای
پہرستاران لہ بہریتانیا ،
لہسار ژنانی کرکار و
ما فہکانیان . شیرین عہدوہا

[illegible][illegible]

ئەم مانگرتنانە بەشەکن لە زنجیرە مانگرتنەکان کە ئەمەم زۆرەکان لە دامەزراوە گۆرەکانی بەریتانیایان گرتەتەوە، بە کەسێ گشتی زیاتر لە یەک ملیۆن و (٤٠٠) هەزار ١١٧ی کارکردن کە بریتین لە کرێکارانی تەبەیی شەمەندەفەر، کرێکارانی خوێندنی باڵا، وانەبەژ و غەیرە ئەکادیمی، کرێکارانی ١١٧یا ١١٧میل، فەرمانبەرانی حکومی لە وەزارەتی ناوخبە، شەفەرەکان، هەندەکان هەبەیی ها تووچەیی پاس، کرێکارانی دادگا و هەندەکی تر. ئەم شەپەلە مانگرتنە لەسەر پاشخانەکان سەریهەداوە کە زیاتر لە ١١٧ سا ١١٧ مووچەیی کەرتی گشتی خەوێنراوە و خەزمەتگوزارییە گشتییەکان و چاودەری کەمەبەییەتی و بەنەفیتەکان کەم کراونەتەوە و

سیاسی تی نیولیبرا و ملکہ چکردنی خزم تگوزاریہ گشتید کان ب یاسا کانی بازار و کب ک و ک کردنی قازانچ ل س ر حیسابی ملی نانی خ کی ہ ژار پیاد د کرت.

اپ رت کان ئاماژ ب و د کان ک ل س ر ت ای ئ مسا دا نزیک ی (۲۲٪) ی خ ک ل ب ریتانیا ل ہ ژاریدا د ژین. چ ند ملی ن ک ل مان، ل ن وانیا ندا نیو ملی ن مندا، د خ ی (ہ ژاری ل اد ب د ر) یان ب س ر بردوو ل ماوی (۱۲) مانگی پش پش ت ای ک ک نا. "ہ ژاری ل اد ب د ر" خراپترین حا ت ی ہ ژاریہ ک مر ف ہیچ توانا ی کی دابینکردنی شو نی نیش ت ج بوون و خواردن و پشاک و خ گ رم کردن و ی نیی. د خ ک ب ر و خراپتر د و ات و م ترسی ئ و ہ ی ک ئ م زستان ب ہ موو مانا ی ک تاریک و سخت ب ت ب ب ش کی گ و ر ی ک م گای ب ریتانیا.

ہ کار و کردا ن و کانی مانگرتنی پ رستاران،

ک و بارود خی کارکردن:

ژمار ی کی ز ل پ رستاران ل سا نی ا بردوودا ب ہ ی ک می موو چ و پیش ک یان ب ج ہ ش ت، ب م ک ر تاک ہ کار ن بوو. ئ دامانی (ک ل لژی شاہان)، و ک ہ موو کارم ندانی چاودری ت ندروستی و ک م ل ای ت ی ل ب ریتانیا، ب ہ ی فشاری کار ب وچا ن کان و ب د ست ماندو تی ی کی ز ر و د نا ن و ئ م فشار تا اد ی کی ز ل ل ماوی پ ت ای ک ک نادا توندتر بوو. ب ہ ی ئ م م رجان و پ کردن و ی پ ست ب تا کانی کار قورس، ئ م ش بارگرانی ل س ر ئ و کر کار و ف رمانب ران زیاد د کات ک ل پیش ک دا د م ن و.

ب یاننام ی ک ک ل لای ن ک ل ل ک و ل مانگی ی کی سا ی (۲۰۲۲) پش ک ش ب پ رل مانی ب ریتانیا کراو، ئاماژ ب و د کات ک ل ئ ستادا زیاد ل (۳۹.۸۱۳)، ت ک ا ل س دا د و نیو (۱۰.۵٪) پ ستی ب تا ل ہ ز ی کاری پ رستاری ل ئنگلت را ہ ی.

ہ رو ہا ب یاننام ک ئاماژ ب و د کات ک ستافی پ رستاری ت ندروستی گشتی (ناشنا ہ ہ س رفس-ان اچ اس) ب ش و ی کی عادلانہ پاداشت نادر ن و ب رامب ر ب پل ی ب رزی ل ہا تووی پیش ی و م ترسی پیش ی ب ب راوورد ب ک رت کانی تر و ک رتی تایب ت.

داواکاری زیادکردنی مووچ به ټټږی (۱۹%) به قوړ بووکردن وای
لږ بڼه کانه به شوو یو کی استه قینه لږ نجامی سیاسه ټکانه
(پاشکوت کردن به زیادکردنی کارایی) و خواندن مووچ کی کرتی گشتی
لږ ساه (۲۰۱۰) و تا نستا، که مووچ کی استه قینه پښتارانی
خوان نژموونی خراپتر هشته ټو به ټټږی (۲۹%)، ا پرتکان
ناماژ به و دکان که تانانت نگر پښتاران (۱۹%) زیادبوون
و ږیگرن، هشتا به ای استه قینه مووچ کانیان که متر د به لږ
سای (۲۰۱۰).

پہلے رستاری و مافی ثنائی کرکار:

پیشہ‌ای پرستاری کے لئے مہترودا پیشہ‌یہ کی ژنان بوو، کے تہیدا
 ہرترین سیفہ تہ مریدہ کان تہ کے ہا تہووی پیشہ‌یہ و
 ہا کارہہ نانی زانستی دہ بن، سہرہ ای گہہ انی ئم شہوازہ لہ سہردہ می
 ئمہ دا کے زہرہ کے لہ پیاوان لہم پیشہ‌یہ دا کار دہ کن، و سہرہ ای
 ئو و ہہ موو پشہ و تہ زانستیہ زہہ لہانہ کی کے لہ سہردہ می فلہ رانس
 نایتنگہیل (پشہ نگی پرستاری مہ دہرن) و ہہ ہدست ہا توون، ئو
 ہہ چوونہ نہریتیہ ہہر ماوتہ و ہہ کے پیشہ کے و ہہ خزمہ تگوزاری یان
 "بانگہوازہ کی مرہی" یان "ئہرکہ کی خہرخواہی" دہ بینہ کے ژنان ہہ
 خہہ ہہ خش و ہہ یارمہ تیدانی ئہوانی دیکہ کار دہ کن، لہ ہری ئہ و ہہ و ہہ
 پیشہ یہ کے سہیر ہرہ کے ہہردو جہندہر کاری تیا دہ کات و ئاستی
 ہہرزی لہہا تووی و توانا یی جہستہ یی و دہروونی، و زیہنی دہ و ہہ.
 ئمہ شہو تہ ہہی ہہ کے مہر خانہ نی پیشہ کے و ہہزار کردنی مہہ ای
 کادرہ کا نی.

کڅستنی مان گرتن بڼ کارم ندانی تڼ ندرووستی هڼ میښ زڼ حم تڼ، بڼ و پڼ یڼ ی اگرتنی دڼ وام تڼ نان ت بڼ ماو یڼ کی کورتیش، است وڅ کار یگړی لڼ سڼ ر ژیا نی نڅ شڅ کان دڼ بت. بڼ و پڼ یڼ کی پڼ پا نڼ ری زڼ ربڼ ی ئڼ وانڼ ی لڼ م بوار دا کار دڼ کڼ حڼ ز بڼ یارم تی و هڼ ستی ئینسانیی، زڼ ر قورس بڼ یان نڅ شڅ کان یان بڼ جڼ بهڼ ن لڼ کات کدا کڼ ئڼ و نڅ شڅ انڼ پڼ ویستیان بڼ مانڼ. مان گرتن لڼ نڅ شڅ انڼ یان کلینیک کی پزیشکی وڼ ک مان گرتن بڼ نموون لڼ کارگڼ یڼ کی ئڼ تڼ م بیل نیڼ.

سیستم م ت ندرووستید کان، نک ه ر ل ب ریتانیا، ب کو ل ه مو
جیہاندا، ہ ہر ب ردارید کی خراپ ل د س زی و گیانی
ئینساند ستان ی کادی ر کانیان د کن، و ما ف پیش ی کانیان پ شیل
د کن و ه رو ہا پل نزمی ژن ل ک م ہ گای پیاوسالاردا ب گ ب ئ م

په شلکاره خه دکت و ناسا نتری دکت.

نا په کسانه دقدست و مافه کانی ژنان له هه موو سهکت رکاندا زهه به زقی له کرتی په رستاری و تندرستیدا د بینرت، بهام ژنی په رستار وک هه ر کرکاره کی تر ژنه کی کرکاره، و مافی خه تی مانگرهت و داوای مافی په کسان بکات و کاره کی به و په به هه سهکت نگرهت که شایه نیه تی.

سیاسه ته کانی جیا کاری له نهوان مانگرهتوان و جه ماوه ردا:

حکومه ته کان به تایبه تی سوود له خا و ورده گرن به نه وای بیروای گشتی به دژنی مانگرهتوان بوروژنه و هاوسه زی خه که که م به بکه نه و به هه ر مانگرهت نه کی ستافی پزیشکی و به او په کردنی په کانیان، وک نه وای له مانگرهت نه گشتی په رستاراندا له ساه (۱۹۸۸) دا و ویدا، کاته که (تاتشه ر) کرکارانی مانگرهتووی ته مته تبار کرد به وای که "به نه نفه ست دژنه نه خه شن" و "بارگرانی له سه ر شانی نه و په رستاراندا زیاده دکه کن که هه رگیز خه ونیش به مانگرهت نه و نابینن چونکه واز له نه خه شه کانیان ناهه نن!"

(پیشی سوناک)، سه رکه و زیرانی نه ستای به ریتانیا، مانگرهت نه کانی نه ستای نه دانه کرد و ایگه یاند، مانگرهت نه کان "مته ترسیه کی گه وره به سه ر خه زانه زه حمه تکه شه کان"، وک نه وای کارم نه دانی ته ندروستی، په رستاری، نه مبولانس، هه ای ناسن، گواسته نه و و په ست خه زان و که سانی زه حمه تکه شه نه بن له ده ره وای نه م په له نه کردنه بن، به م شه وایه حکومت ته کان هه و دده ناته بایی له نهوان سهکت رکانی جه ماوه ری نا ازیدا به نه و و په کانیان به او په بکه کن، بهام جه ماوه ناگاداری نه و بوو ته و و هاوسه زی به پرسی مانگرهتووان به گشتی نه نه به نه زیاده ده ته.

په رستاران ته مته تبار ده که نه به وای که سه لامه تی نه خه شه کانیان په شتگو د خه و بایه خیانه به نه دانه، بهام مانگرهتووان ده نه، هه ر نه ستا ژیان نه خه شه کانیان له مته ترسدا په و دمرن، به هه ی خراپی بارود خه و قورسی کاره که و فشاری کار و که می ژماره ی کرکاران به به راورد له که ژماره ی نه خه شه کان و بیره کراسی زیاده له په ویست. و نهوان خه یان به رپرسیار ده زانن که نه ستا ده ته ده نگیان به ره بکه نه و له په ناو پاراستنی نه خه شه کانیان و داهاتووی پیشه که یان و پاراستنی خزمه تگوزاری ته ندروستی گشتی.

مانگرهت و نه که خستن وک نهامرازه کی گرینگ به گه یشتن به

و گیشتن به کممگایه کی یه کسانیهواز:

مانگرتووان باش دزانن که مانگرتن گایه کی سهلمنراو به هانان دی گایه انکاری. مانگرتنی ئندامانی (که لژی شاهانی پستاری) له (ئرله ندای باکوور) له سالی (۲۰۱۹) یارم تیدر بوو به دسسته نانی یه کسانیه مووچ له گایه (ئینگلترا) و (وولز). هرچه نده مانگرتنی سالی (۱۹۸۸) نهیتوانی یه کسانیه مووچ له گایه پیشکانی دیکدا به دسسته نانی، یان بارودخی کارکردن باشر بکات، بهام (تاتشیر) له و کاتدا ناچار بوو که به لژی له سدا پانز و له ددا سه (۱۵.۳%) بهرز بکاتو.

ئم و سنووردانایش به کاتی دوامی ئزان و مافی پشوی که تایی هفت دسکه وتی خبات کخراو کانی دوو سادی ابردوون.

گیشتن به داواکارییه کانی پستاران له بریتانیا دبهت دسکه وتی کی گرنگ و هکاری به هکردنی مایه سکه ترکانی دیک، به ئگری گیشتن به داواکارییه کانیان. جگ له ویش یارم تیدر دبهت به بهرزکردن وای په گایه پیشیه پستاری وک پیشیه یک که پله یه کی بهرز لیه تووی هبهت که تیدا زانست له پناو سهلامتی و خشگوزرانی مریدا به کارد هه نریت و به و په یه ی ژنان زرتیرین لژی کارکانین، دبهت هه نگاوک بهر و سه پاندنی یه کسانیه له مووچ و ماف و بارودخی کرکارانی ئم که رته یه کجار گرنگ، و هروها دبهت ئیستانداردک که کرکاران و ژنانه کرکار له وولتانی جیهان و سیست م تدروستیه کانیان سوودی له و ربرگرن به پره پدان به ماف کانیان.

دبهت هه مومان پشتگیری تهاوی مانگرتنی پستارانیه بریتانیا بکین.

۲۰۲۲-۱۲-۱۸

شیرین عه بدو

* (که لژی شاهانی پستاری) له بریتانیا گورترین سه ندیکای پستارییه له جیهاندا. هه م دزگایه کی پیشیه و هه م سه ندیکایه کی کرکارییه. زیاتر له ۴۵۰ ههزار ئندامیه ستافی پستاری و مامان و

خوب‌اندکار و یارید‌داری پ‌رستاری ه‌یه.

شایانی باس که ئم کالیز تا سا ۱۹۹۵ سیاسهتی مان نگرتهنی پیه و کردو و ته نانته مانگرتهنی سا ۱۹۸۸ ی ئیدانه کرد، که لایله ن پرستارانی ته ندروستی د روونی و ده ستیه کرا و له سرانسه ری واته دا ته شه نه ی سه ند.

س۔ بار ت ب۔ بـ یاری حکومتی
بـ ریتانیا بـ نادر نی پـ نا بـ ران
بـ وانداء شیرین عـ بدو

لځ درېژنې سياست ته دژ پنا بډر کاني حکومتی کڼسځ رفا تيفی بډریتانیا دا ، ئم ووځا ته دځو یت یاسا یځ کی نوځ بډسپځنځت. لځ ناوځ استی مانگی نیسان/ ئځپريلي ۲۰۲۲ بډریتانیا کځو تنځ کی لځ گځ واند ا واژوو کرد کځ بډرپرسا یځ تی هځسځ نگان دنی داوا یځنا بډری دځا ته دځست واند ا.

بـېـږم د ژوند او تناسل، ولکه بـېـرامبه ۱۲۰ ملیون پاوه ندي
بریتانیدا، وایندا، که زیاتر له 6500 کیلمه تر دووړه له
بریتانیاو، برپرس ده بهت له گواستنوی داواکارانی په نابری
بریتانیا، چاودیری به ورپه شچوونی داواکاریه کانیان ول
که تاییدا، نه گر داواکاریه که یان قبوو کرا، به ماوه درخ خاین
له وایندا نیشتنه ده کرهن. نوم که وتننام به به که که له
به ندکانه پته ژیاسای هاو تیبوون و سنوورکان، که تهیدا هر
که سه که به نایاسایی بگاته بریتانیا وه روها نه واننای له
۲۰۲۲.۱۰ هاتوون، ده توانرت نه که هر تووشی گرتن ودادگایی
کردن بن (به ته مته تی داخ بوونی ووته به نایاسایی) به کو
بگو زرنده به وایندا، وبه تاییده تی نه و گنج تاکانه به به گای
نایاسایی و مه ترسیداری و که به له م به جوو که کان ده گنه نوم ووته.

ئەم كۆكتەننامە دژ پەنا بەر رو دژ ئىنسانىيە، دژ بى كۆسەنكە بى سەختتە زرووفى ژياندا تەدپەن و بى ھەشەق و نائارامى توندوتىژى و پان كارساتى سروشتى وئاكامكانىو (كەسىستەمى

نایه کسانیی سارمایی داری خیی و باریتانی وکی یه کک ل نویند ر جیهانی کانی، ب استوخ دروستکر وخویند رین) ب ناچاری هه کک نراون ل و وشوین وک م گای خیان و ناچاری ژیانی ئاوار بوون کراون ول م گای دا تووشی دیان م ترسی ب سار ژیانیان بوون ک ساان ب سدان وه زارانیان ل د مریت و د خنکیت و ب سار و شوین د ب ت.

ئم هه نگاوکی کی ئم وو تا یه دژ ب خ کی هه ژار وچ و ساو، ب زیاتر چ سپاندنی نایه کسانیه کان و شان خای کردن وای د و تا ل برپرسایه تی ل ژیان و خ شگوز رانی ئینسان کان. هه روک چن بر د و ام شا و ئ بات ب سار خزمیت گوزاری و ماف گشتیه کان وک ت ندروستی، پرور د و خویندن، بیمی ب کاری و خانوو بری د و تی و هاتوچ. هتد. پریان د دت ب ت مای د و ت م بن هیچ پشتگیریک و هیچ ئاسانکاریه کتان ب بکات، و و بات و و باتی سارمایی داران و بانک وک میانی و کارت ل ز ب لاه کان ول خزمیت بر ژ و ندی ئ و اندایه. ت ئ گار ل ت ق و ماو، ئ گار برسیت، هه ژاریت، نه خ شیت، پک ک و تیت، ئاواریت، ست م ل کراویت، نه خویند واریت، ب کاریت، ب خان و لانی یان ب هه ر ج ر ک پر او ل خراویت ل م ک م گاک دا، ئ و ا خت برپرسیاریت. سیستمی سارمایی داری و م د ل نیولیبرالیه کی هه موو فرسه ت ک وه مو قیرانک ب کار د هه لیت ب د ست بر دار بوونی د و ت ل دابینکردنی خ شگوز رانی ب کرکاران و نه داران و چ و ساو کان.

ئم کک و تنامیه پشت گو خستنی هه موو ئیستاندارکی جیهانی و ت ن ت ئ و پیمانمانی ک خودی باریتانی ب مام و کردن ل گ پ ناباران تا ئستا پانده تی. ئ ب ت، برکزیت فرسه تی د ستب ردار بوونی ب خو قاندون ل م پیمانمانی ول چ ندین ئیلتیزاماتی تری نه و د و تی وک ماف کانی کرکاران وک سعاتی کار و پشو، لانی ک می کر و مافی مان گرتن و کخراو بوون. هتد و تا ب ئار زووی خیان و ب ب پ یوست بوون ب هیچ ستاندارد کی جیهانی، د ستیان ئاو لیت ب چ و سان وای ئینسان کان و پر ر پدانی نایه کسانیه کان ل خزمیت پت و کردنی سارمایی داری نیلیبرای و کک کی زیاتری سارمایی.

ئاشکرایه حکومت است و کی بریس ج نس ب نویند رایه تی و زیری ناوخ پیریتی پات، ئم کک و تنام ددانیه یی، ل پنا و د ستک و تی سیاسی حیزبی ک نسرفا تیفدای و ب ازی کردنی ای گشتی است و کانی باریتانیایه ک پریان وایه پ ناباران سارچاو یه کی سار کی ک ش ئا بووری وک م لایه تی کانی ئم وو تا تن و گویا ب م سیاسی ت بر ب گیشتنی نایاسایی پ ناباران د گرن ل گای ک نای

ئینگلیزی و... شایانی باس، بریتانیا و ووالتا ئوروپیدکان بگشتی، بردوام خریکی داخستن و قورس کردنی ه موو گگکانی تری پنابری و پنابریی "ياسايي" ب ئم ووالتان ئ ژر ب ژر سخت و سخت تر دبست. همومان دیم ن دت ز نکان و تراژیدیای دزیندوی ترمی ئ و ۲۷ کسه مان له یاد ک له نه قه مبه ری ۲۰۲۱ به ل م لاستیک ک یان له کنای ئینگلیزی قپ بوو، که ئ م ی کک بوو له گ ورترین تراژیادکانی لم جرر و ئاکام کی است وخی قایم کردنی سنوو رکانه. ئ گر گگی یاسایی ئسان ه بست ب داواکاری پنابری بیچی ئ و گنجان چار نووس وژیانی خیاند دخنه ژر رحمتی شه پله کان دیار او.

ناردنی پښتانه به واندایم ئساته کانیان چې ندقات دقات وبه گومان که مېک له کارساتو وگرفتی تازم ده ننته بیان به تایبته تی ووی که اثریکه کی به رجاو له پښتانه ران ژن و منداڼ که تووشی توندو تیژی وستیم بوون، ئوان دندرډرڼ به ووالتکه کی نا نارام که سیست می نیست چه بونی ئاوار وئاسانکاری به ئینتیگر بونیانی تیا نی، که هشتا ئاسه وارکانی جینه سایدی ۱۹۹۴ ی په و ماوه، (که له ماوه ی ۱۰۰ ټټدا زیاده له ۸۰۰۰۰ کهس، زربیه له توتسیه کان، قلات و عام کران له شپي ناوخه پیدا)، وتلنات سای اهوردوو حکومتی به ریتانیا خه نیغه رانی لای نه تلوه په کگرتو کان د ربیه سه بارته به بانگ شهکانی 'کوشتن، مردن له کاتی دبسته سیریدا، وون کردنی زرر مله و ئشکه نجده دان' له واندایم وه ره ها به رته سکی مافله مدنی وسایه کان له ووهاله تدا.

ئاشكرايە عـراق و كوردستان يـكـكـن لـ گـورـتـرين سـرچـاوـكانـي
ئاوارـيـي لـجـيـهـانـدا و لـ سـايـي نـزـيـك بـ ۳۰ سـا لـ مـدـلـي ئاـبـوـوري
سـرـمـاـيـهـدارـي نـيـلـيـبرـايـي و ژـمـي سـيـاسـي قـومـي و تـايـفـي ئـم
و و تـا تـدا ژـيـان بـ تـ دـزـخ هـر بـ يـ گـنـجـانـي ئـم و و تـا تـ ژـانـ بـ
لـ شـاو و و دـكـنـ سـنـوـورـكان و بـ ناچار، چارـنـوـوسـي خـيان و

مندایان دځنډ د ست مافیاکانی قاچاچی بښل. ناردنی ئم کو و کچ گنج و منداڼ و فامیلیکانیان بڼ واند چپکک کی بڼ بزید بڼ وویاندا و کوشنی هډمو هیوایکیان بڼ گڼیشتن بڼ ژیانکی ئاسوود وئارام ک مافکی سر تای ئوان.

مافی پنا بڼری ونیشت جیبوون ل و وواتک ک ئینسانکان سلام تیان تیایدا پارزراوبت، یکک ل و د ستک وتانی ئازادیخوازانی دنیا بڼ خباتی چندین سا بڼ د ستیان هډناو. ئم سیاسیت ئگړر سر بگرت هډنگاوکی گړور ی بڼ دواو و وگډ خش دکات بڼ سندن ووی زیاتر ل ماف سر تاییکانی بښل. ئم پر ژ یاسای شتک نی جگ ل ئاگر خشکردنی گوتاری سیاسی گډرپ رستی ونا ی کسان وئړکی ئم ی ئازادیخواز ک بڼ توندی دژ بوستین و.

شیرین ځ بدو

10.5.2022

▪ پښت یاسای هاو تیبوون و سنوورکان ک ل مانگی ت مموزی 2021 دا خرای بڼردم پڼرل مان، هډندک بڼندی تری تډای دڼربار ی نڼت و، پنا بڼری، کچبڼران، قوربانیکانی ک یلای تی و بازرگانیکردن بڼ مرث.

**یکک ل بڼدکانی تایب بڼ پنا بڼران: ئ و پنا بڼرانی بڼ نایاسای داخی بڼریتانیا دڼ، د توانرت بڼناوی سڼرپچیک کی نوو دادگای بکرن ک ئ ویش گڼیشتیان بڼ بڼریتانیا بڼ شو یکی نایاسای ول واند ی بڼ چوار سا د ستگیر بکرن.

*** بڼریتانیا، پنا بڼندی دوو پڼیماننام ی نو د و و تی پنا بڼری: یک میان: پڼیماننام ی پنا بڼری ۱۹۵۱ ی نڼت و ی کگرتوکان ک حوت د ی پڼش ئ ستا ئیمزای کردو ک ناردن ووی خک ق د غ دکات بڼ وواتک ک م ترسی ل سر ژیانیان هډبت و یان ئازادیان ل زوت بکات. دوو م: پڼیماننام ی ئ وروپی بڼ مافکانی مرث ک هیچ کس نابت بخرت ژر زڼبری ئ شک ڼجډان وسزای نائینسانی و خراب مام ڼڼکردن و یسواکردن.

بڼ پڼی یاسا نو د و تیکان، هر ک سڼک مافی پنا بڼری هډ ی ل و وواتی ک پڼی دگات. یاسای ی ک تی ئ وروپا ناسراو بڼ یاسای 'دوبلینی سڼم' گډ دات پناخوازان

بگهه نهنه نو به به که م وو تا تی نه دامي به که تی نه وروپا که که سکه بیسه لم نه ت له ووی ها ته ته نا و و. به ام له پاش بر کهزیت به ریتانیا چتر به شک نه له م نه که خستنه وهیچ پلان که له جه ایدا واژ نه کردو هه به به گواستنه ووی که جه ران بو ته که شه به که، ول له لای که کی که شه و چونکه پا به ندی هیچ به یمان که نه، دهستی نا و له بو تا به نار زووی خه چار نووسی به نا به ران دیاری بکات.

نه فسانه ی پاکیزه یی، وو هه می پشکنینه یی په رده یی که ته تی و "چه کرد نه ووی" که ته تی ؟! . شیرین عبده

له که م که گای پیاوسالاری وو تا تی نه ژه ته تا تی نا و است وهه مو نه وو تا تی نه ژر ده ته ته تی نیسلام، به که شت که ژنان له به به شن، نه ویش سه به به خه به به سه به فیکر وهه سو که وت و جه ته تی خه یاندا. به به یی داب و نه ریتی که نه په رستانه یی که م که یی ته، هاوژینه و سه کهس کردن په ش هاوسه رگیری له ووی که م که یی ته و ئاینه و له م که م که گه یاندا به نه که زی م قبوو نه و وک تاوان مام نه ده که ته. ژن مو که تابه تی پیاو، وشه رف وک حه ته تی که سایکه له ژی پیاو وئامراز که که نه ته و ژر ده ته تی نه ژن، به ستر او ته و به پاکیزه یی نه و. هه له که به که و یان گومان که له پاکیزه یی نه ده ر نه جامی به که جار قورسی له ده به ته و وده به ته مایه شرم زاری ونه فر ته له کردن له به له که دار کردنی ئا به ووی خه زانی و تووشی توندوتیژی وهه و شانه ووی هاوسه رگیری و ته ته اق و ته نه ته کوشتن به م به ته تی 'سه ینه ووی عه به' و 'به رگری کردن له شه رف'.

دیارد به که به اده به که به رچاو له زیاده بووندا به نه ویش پشکنینه په رده یی که نه* (غشاء البکارة)، به م به ته تی سه لماندنی پاکیزه یی که له به رامبه ر مده و که سوکاری نه ودا و هه رو هه که سوکاری که که

خیدا. بھای ئووی لہ 'بازای هاوس رگیریدا' بھای کچی پاکیزہ لہ سرتہ، ویان بھ لبردنی گومان لہ سریان، وک وک جہرک لہ "تاقی کردنہ ووی کاہا پش کین"، کچہ کان یان لہ گگی پلےس و دادگاؤ، و یان بھ شووی کی نہنی لہ کرتی تایبہ تدا، ولہ ہردو و تہ کدا، لہ ژہر بارود خکی کماہای تی بھ ئہ نڈازہ گژ وسختدا، لہ لاین کس وکاری خیان یان مہردہ کانیانہ و، اپہچی پزیشکی دادوہری و یان کلینیکہ پرایفہ تہ کان دہ کرہن تاکو لہ ککینہ و وپشکنین لہ ابوردوی سہکسیان بکرت.

بہام ئم پشکنینہ، چ ئہ گہر لہ ہی پلےس و دادگاؤ ئہ نجام بدرت، و چ بھ شووی نہنی لہ کلینیکہ پرایفہ تہ کان، خہی جگہ لہ ووی کہ سوکایہ تی پکردنہ کی تہ واوہ بہم کچانہ و یسوا کردنیانہ، وتووشی بارود خکی دہروونی زہر سخت و دژواریان دہکات، و بھ جہرک لہ دست درہژی جہستہیی دادہ نرت، سہرہی ئہ مانہ ہہمووی، لہ استیدا ئم پشکنینہ ناتوانتہ ہیچ بسلمہنتہ و ہیچ بنہ مایہ کی زانستی نیہ. پشکنینی کچہ تی تہا و ہامہ کی سہقتہ بہ، و تہ عبیرہ لہ، خہرافہ وجہ ہلہ کی کماہای تی مہژووی سہدان ساہ و بہردہ وامی بہم دہدات.

بھ ہندک لہم گہ نجانہ کہ لہ ابوردودا تووشی دست درہژی سہکسی بوون، ئم پشکنینہ دہ بہتہ ہہی بہ بیر ہہنانہ ووی ووداوہ کہ (یان ووداوہ کان) ودووبارہ ہونہ ووی ترہما وتووشبوونی کہ شہی دہروونی کہ لہ وانہ یہ بگاتہ ادہی خہکوشتن.

چاککردنہ ووی پہردہی کچہ تی:

بہ زیاد لہ ووی کہ ئم پشکنینہ ئازار بہ خشہ نازانستی بہ ربہا و لہ کماہ گدا، بہہکو بہم بہستی نہ ہشتنی گومان و دووبارہ درہژدان بہ ئہ فسانہ کہ، چارہ سہری ساختہ ش پیدا ہووہ ولہ گہ شہدایہ، ئہ ویش بہ 'دورینہ و' یان 'چاککردنہ ووی' پہردہی کچہ تی**.

ہہ بوونی ئم 'پہداویستیہ کماہای تیہ' و ئہ و زوروفہ کماہای تیہ ئاہزی تیایدا ئہ نجام دہدرت، باشتین فرسہ تی خوہقانہ و بہ ئیستغلل و کک و رگرتن وقازانج و کردوویہ تی بہ کاہای کی نموونہیی لہ بازای سہرمایہ داری نیولبراہیدا، چاوپہ خشانہ کی خہرا بہ ئینتہرنہ تدا دہری دہخات پزیشک و کلینیکہ پرایفہ تہ کان وک نہشتہ رگہریہ کی 'جوانکاری' (کہ ہیچ سوودہ کی بہ تہ ندروستی کچہ کہ نیہ) بہینی ۱۰۰\$ - ۴۰۰\$ بہ پشکنین و ۱۰۰۰\$ تا ۳۰۰۰\$ بہ نہشتہ رگہری دہستہنن.

ئووی کہ ئم کاہای بہ سوودہ، یان تہ نانہ زیان بہ خشہ بہ کچہ کہ،

و ټوان ل ټووی مټټایډو ټبوو نی، ټگری نیڼ ل ټټردم بازار ټ
ټم کا ټایډا وډسټټا تدارانیښ باکیان نی و ټټی ټ ناگرن چونک
ل ټگټ سیستټم ټکاډا ناکی نی.

کټکردن ټوی زانیاری وټامار ټکانی ټم پښکښن و نټشت ټرگ ټریان
ټاسان نی ل ټټر ټوی ټ شټو ټکی ټکجار نه ټنی ټټنجام د ټدر
وزر جار فایل ټکانی ټم کټیسان ل ټناو د ټټرت ټ سټینډو ټی ټټگټ،
و ټه ټرو ټها ن ټکچ ټکان و ن ټکسوکاریان و ن ټپزیشک و کلینیک ټکان
ټاماد نیڼ زانیاری ټمار کراو بدن ټدستو. ټټگومان ل ټسای ټ
ټم نه ټنیکاریډا ټگ ټگری زیان ټ ټیشتنی کچ ټکان دوو قات د ټټت،
ټگ ټر توشی ه ټر گرت ټک بن ل ټاکامی نټشت ټرگ ټریک ټو ټوا
ټدواداچونی پزیشکی و ټه ټرو ټها یاسایی ز ټر زحم ټټ ټیان.

شایانی باس، ن پښکښنی کچ ټنی و ن ټم نټشت ټرگ ټریان ټ
'چاککردن ټوی' کچ ټتی، ل هیچ کټلیژک و سیستټم کی پزیشکیدا
ناخو ټندر ټت و هیچ استاندارد کی زانستی وټټنمای (گایدلاین) کی
پزیشکیان ټ نی، ه ټر ټی ټ شټو ټی جارو ج ټر ټټنجام د ټدر
و ټندک جار ل لاین کټسان ټو کټم رج نی هیچ ټاه ټنان کی
پزیشکیان ه ټټت. دوو بار ټم ټش ه ټکار کی کټی ټ زیاد بوونی
ټټزی ونا ټټشنی و بار کی ه ټستیار کټ دروست د ټټت ټ ټم کچا ن.

ټچی ټم پښکښن هیچ ناسټلم ټټت؟

چټند فاکت:

ټردی کچ ټنی بریتی ل ټ پارچ ټټستیکی ټټنک ل ټناو ز ټی مټدا ک
کردن ټو ټکی بچوکی ټټدای کټ خو ټنی مانگان ټی ل ټو دټټ خوار.
ټم ټناو ټردی هیچ وټزیف ټکی با ټل ټجی وټسیل ټجی نی، بوون
ون ټونی ټم ټردی ټه هیچ ج ټرک هیچ کاریگ ټری کی ل ټس ټر تندرست
و ه ټسو کټوت و فټنکسیټنی هیچ کام ل ټندام ټکانی جټټتی ژن نی
ون ټو ونا ټټت، ټټام گرنگ ټزانین ټو کټسان ټی کټ ټردی ټیان
ټټواوی داخراو وکردن ټوی تیا نی، توشی قټتیس بوونی خو ټنی
مانگان د بن وکیشی ټندروستیان د ټټت وټویستان ټ چار ټسری
پزیشکی ه ټی.

جټر ټکانی ټم ټناو ټردی ل ټز ټرک ل ټمیدیا و لاپټټکانی ټټتی
ټینټرن ټدا ه ټی و ل ټرډا نایه ټنم و ټټام ټوی گرنگ ټم
ټردی ه ټندک جار ټو ټند ټټنک کټ ل ټکاتی سټکس کردندا ټ
ټکټم جار و ټیان ل ټټنجامی ز ټبری د ټر کی ټیمکانی ه ټی بد ټیت
ول ټوان ټی ټک دوو دټټپ خو ټن بټینرت. ل ه ټمان کاتدا، و ټ
ټچ ټوان ټی ټو ه ټزاران وټن وډای ټگرام و قید ټیوټیوټیا ټی ل

سەر ئىنتەرنەت دېيىنەت، ئاۋا صاف و ۋەك وپەك نىيە، بىلەنچە
ولەچە و قابىلى كىشانە، واتە مەرج نىيە بىدەت و خولەنى لى بىت.
ئەم دەپە خولەنىيە كە وەك بىلەن گەي بى تاۋانى بىكار ھاتوۋ وچەندىن
سەدەپە كەمەلگەي بىشەرى حوكم بىسەر ژاندا دەدات و كاتىك ئەگەر
ئەم دەپە خولەنە نەيىنەت گومان دروست دەپەت و تەمەتى ناپاكىزەيى
و بىمتەنەيەن دەخاتە پە و دەزەخىان بى دادەگىرسەت و پاساۋ بى
كوشتەنيان دەكرەت بى بىانۋى ئەبەۋو چۈۈنەۋە.

جگە لى سەكس، چەندىن ھەكارى دەركەي ھەپە كە دەپەتە ھەي دەاندەن
يان شكانەنى پەردە. لەۋانە كەۋتەن يان باز ھەدەن، ھەندەك جەرى
ۋەرزەش ۋەك سۋارى ئەسپ ۋە پاسكىل . . ھەتە، ۋەئەم كەسانە كە بى يەكەم
جار سەكس دەكەن خولەن نەيىنە.

ئەپەت ئەگادارى ئەۋەش بىن كە ھەبۈنى خولەن لى كاتى جۈۋت بوۈندا و
يان لەپاش سەكس ۋەدوبارە بۈنەۋەي ئەم خولەنە لەۋانەيە نىشانەيى
نەخەشەكەنى كە ئەندامى زاۋوزە بىت ۋە دەپەت بى بى دۋاكەۋتەن پەشكىنەيى
بى بىكرەت تاكو چارەسەر بىكرەت.

دژە ژنى بىلەن سەمى:

لى ئەۋراق و كوردستان، پەشكىنەيى غەشە البكارە لى لاي لىژنەيەكە
پزىشكى دادگەيە كە لى ۳ كەس پەك ھاتوۋ دەكرەت دۋا ھەنەنى
نوسراۋەك لى لايەن پەلىسەۋە. واتە لەم كەمەلگەيەدا كە كەنەپەرسەتى
تيا زائە، ئەم پراتىكە دژە ژانەيە سەمىيەتى ھەپە، ۋەزان ۋەك
تاۋانبار سەير دەكرەن، دەستگەكەنى پەلىسە ۋە دادگە لى خەمەتى داب و
نەرىتى پياۋسالارى ۋەكەنەپەرسەيدان، لەكاتەكدا كە ژنەكان ھىچ جەرە
پەپەشتەكەي ياساى ۋەكەمەلەيەتيان نىيە ۋە ژيانەيان بى ئەستەيەكەۋەتە
مەترسەۋە. ئەم پراتىكەنە ئەۋەقەيەكەن لى زەنجىرەي تۈندۈتەيژى دژى ژن
و دەپەت قەدەغە بىكرەن نەك سەمىيەتيان پە بىدەت.

پاش چەندىن سەدە لەم كەردەۋە دژە ژانەيانە لى ئەكتەبەرى ۲۰۱۸دا
كەمەلەك لى كەخراۋەكەنى نەتەۋە يەكگەرتوۋەكان بانگەۋازى قەدەغە
كەردەنى پەشكىنەيى كەپەتيان دەركەد، لەبانگەۋازەكەيەندا دەپەن: "كەپەتى
يان پاكىزەيى ۋەۋەشەيەكە زانستە يان پزىشكى نىيە، بىرەكەي پاكىزەيى
شەكەي كەمەلەيەتى ۋەكولتورى ۋەدىنەيە، ۋەئەبىرە لى جياۋازى ۋەزە
دەستەيەي گەزى مەينە لى كەمەلگەدا. . ." ***

بەلەم كەشەكە ئەۋەپە، كە ھەچەندە قەدەغە كەردەنى ئەم جەرە دەست
دەزەيانە بى سەر جەستەيە ژانە ھەنگاۋەكە گەنگە ۋە پەۋىستە، بەلەم
بانگەۋازەكە بى تەنەا گەلەنكارى دروست ناكاتە ۋە لى تۈندۈتەيژى دژى
ژانە كەم ناكاتەۋە. بىلەنچە دەپەت كەتايە بىۋەنەما كەمەلەيەتيانەيى

کے سہراچاوی نایہ کسانے وتوندوتیژی جہندہ ریں بہہ نرہت۔
 لہ استیدا، تہا گہگہ یک بہ زانینی ہاوردوی سہکسی کسہت
 ئوہہ لہ خہی ہرست، ہہام تہا کاتہک دہتوانرہت چاویہوانی
 وہہامی ہاستہقینہ بیت کہ ژنان سہربہخہی وئازادی تہواویان ہہہت
 لہ ہہہژاردنہکانیاندا وکاتہک کہ کہمہہگا ہہہزی تہواو بہ ئہم
 ئہتہنہمیہیان دابنہت۔
 بہ ہہہستہہنانی ئہم ئازادیہ، خہشگوزہرانی ہہمو کہمہہگہ دہچہتہ
 ہہشہو، وئہو کات ہرستہکردنہکہ خہی دہہتہ جہگہی ہرستہار!

شیرین عبدوہا

14.11.2021

▪ ہشکنینی پاکیزہی جہہ: ہشکہہنہرکہہ دوو ہہہنجہ دہخاتہ زہی
 کچہکہوہ وہ یان بہ چاو سہہیری دہکات وحوکم لہہسہر ہاوردوی
 سہکسی ئوہ کسہ دہدات۔
 ** ئہم ”چارہسہرہ“ شہوازی جہراوہہری ہہہی؛ ہہہندہکیان چہہند
 ہہہژہک ہہہش ہاوسہہرگیری، بہ دہہری ودہزوو دوو- سہ تہقہہ
 دہہن لہ دیوارہکانی ناو زہی کچہکہ، وہ یان پارچہ ہہہستہک
 لہہشہکی تری ناو زہی بہہکاردہہہنن، ہہی لہ کاتہ جووت
 ہووندا شوہہنہکہی ہریندار ہہت و خوہہنی لہہہت۔ لہ ہہہندہک
 وہہات، چہہند کہہہسولہکی وورد بہہکار دہہہنرہت کہہ دیوارہکی
 تہہکی ہہہی وشلہہیہکی سووری تہاہ لہخوہن دہچہتہ، ئہم
 کہہہسولہ دہخہرہتہ ناو زہی کچہکہوہ وہہہمان شہوہ وا
 دہردہکہوہت خوہہنی لہہاتوہ۔

<https://www.who.int/news/item/17-10-2018-united-nations-agencies-call-for-ban-on-virginity-testing>

ژنکوژی و خٚ کوشتن و توندوتیژی - تا کٚی!.. شیرین عٚ بدوٚا

ماوٚ یٚ کٚ لٚ کٚ ناٚٚ کانی اٚگٚ یانندن و سٚ شیا ل میدیا کاناٚ وٚ هٚ واٚی زیاد بونی ٚٚ ژٚی دیاردٚی ژن کوژی و خٚ کوژی و توندوتیژی دٚ بینین و دٚ بیستین لٚ عراق و کوردستان. ئٚم تراژیدیا یٚ کٚ دٚ گوزٚ رٚت جیا نیٚ لٚ وٚ وٚ ندٚ جیهانیٚ کٚ لٚ ساٚی اٚ ابوردودا و بٚ هٚی تٚ شٚ ندٚ کردنی فایرٚ سی کٚٚٚ نا و ٚٚ نمایٚ کانیٚ وٚ، بٚ ٚٚ ژٚ یٚ کی بٚ رچاو زیادی کردوٚ. بٚٚام لٚم وٚا تٚ دا تایبٚ تمٚ ندی خٚی هٚ یٚ، و ستٚم و ژن کوژی و پلٚ دوویٚ ژن زٚر لٚم دیاردٚ یٚ کٚٚٚ نا واوٚ ترٚ، لٚ ستراکتٚ ری کٚمٚ گٚ کٚ دایٚ و لٚ یاسادا چٚ سپٚ نراوٚ. لٚ سیستٚ می پیاوسالاری قٚومی و میلیشیایی و دینی ئٚم وٚا تٚ دا ژنکوژی لٚ ژٚر ناوی پاراستنی شٚر فدا پاساوی یاسایی و کٚ لتوری بٚ دٚ کرٚت.

لٚ پاش کوشتنی زٚهرا محٚ ممٚ دی ٢١ ساٚ لٚ هٚ ولٚر ٚٚ ژٚ ١٦-٤-٢٠٢١، سٚرٚ کی حکومٚ تی هٚ رٚم لٚ تویٚ کدا اٚ یگٚ یاند “هیچ شٚر فٚک لٚ ژن کوشتندا نیٚ، ئٚم دٚ بٚت کٚ تایی پٚ بٚت، وٚ زیری ناوٚم اٚ اسپاردوٚ بٚ دٚ نیابون لٚ وٚی تٚمٚ تبار بٚ سزای خٚی بگات”!.. بٚٚام ئٚ وٚ تا دوا یٚک مانگ و بٚ پٚی هٚ واٚٚ کان هٚ شتا تٚمٚ تباران دٚ ستگیر نٚ کراون. ئٚم زٚر ئاسایی لٚم وٚا تٚ دا چونک زٚر بیٚ ئٚم کٚ یسانٚ یان بٚ داخراوی دٚمٚ ندٚ وٚ و یان بکوژان، ئٚ گٚر دٚ ستگیریش بکرٚن، دوا یٚک ماوٚ یٚک ئازاد دٚ کرٚن.

توندوتیژی دژی ژن لٚ جیهاندا شٚ وازی یٚ کجار زٚری هٚ یٚ وٚک لٚ دان، شٚ واندنی جٚ ستٚ، کوشتن، سوتانندن، بٚ ردٚ باران، تٚ زاب پیاٚ شتن، دٚ ست درٚژی سٚ کسی، ئوتوی مٚ مک، فٚ اندنی بووک، خٚ تٚ نٚ، زٚ واجی منداٚ، زٚ واجی بٚ زٚر، فرٚ شتن، ئازاردانی دٚ رونی و شکانندن، سوکایی تی پٚ کردن، بٚ بٚش کردن لٚ خواردن، دٚ رمان، و پارٚ، هٚٚٚ شٚ و هٚ راسان کردنی سٚ شیا ل میدیا... هتد. ئٚ گٚر هٚ ندٚک لٚم جٚر دٚ سترٚ ژیانٚ لٚ عراق و کوردستان پٚ شتریش نٚ بیسترا بن، ئٚ وا لٚم ساٚانی دوا ییدا زیاتر و زیاتر دٚ بینرٚن و دٚ بیسترٚن.

بٚ رامبٚر هٚر ژنٚک کٚ دٚ کوژرٚت هٚ زاران هٚ یٚ لٚ مٚ ترسی کوشتن و توندوتیژیدا دٚ ژین کٚ لٚ هٚر ئان و ساتٚ کدا ئٚ گٚری کوشتنیان دٚت، و اٚ استیٚ کٚی ئٚ وٚ یٚ کٚ کچ و ژن لٚ سٚ راسٚ ری دنیا دا لٚ نائاسودٚ ییدا دٚ ژین، هٚ میشٚ لٚ کٚرٚ نتینٚ دان، دٚ بٚت بٚ ردٚ وام بٚ دٚ لٚ رزٚ وٚ دٚ رچن لٚ ماٚ (ئٚ گٚر ٚٚ یان پٚ بدرٚت!). ئٚ مانٚ سروشتی

نین، بـهـ کو سیستـمـی پـلـ دوی ژن و باـدـستی پیاوسالاری که تیایدا
دژین فـرزی کردو.

بہ دوای کوشتنی سارا ئے قرار دی ۳۳ سا لے بہ ریتانیا ئے ئی ۳ی ماری
ئے مسالے، اگے یندرا کے لے ماوی سا لے ابوردودا 115 ژن لے و
وے تے دا کوژراون لے لاین هاوسر و کے سوکاریا نلے و، واته ہر 3 ئے
و ژن کے دے کوژرے تے. ئاشکرایے کے ژمارے کی بہ رچا و پیاویش دے کوژرے تے،
بہ نام یکے استی ہے ینے ئے ویش ہے کاری سرے کی کوشتنی ژن بہ بہ نلے ژن
بونیلے وے ینے تی.

تَمَّ تَبَارَكَرْدَنِ قُورِ بَا نِی و بَا و پَ نَ کَرْدَنِ:

کاتیک که کچک یان ژنک توشی توندوتیژی جاستیی، درونی، یان
ست درژی سکیسی دبت و دیوت اپرتی بکات، پش همووشتک
پشکنین له کردو و هوسوکوت و جلو برگه خی دکرک و بچاوی
گومانو سیری دکرک. پرسیار دکرک: ئبت چی وتبت یان
کردبت وایا وکی تو کرد؟ بله و کات دا لدر و بو، چی
دکرد له و شوئنه، جلاکانی چن بون، چن دیشته، قسلی له گه که
کردبوو... له باتی ئوی له هوسوکوتی تاوانبار بکرکت و. هر
که مگایک له جیهاندا به پلای زیاد و کم قابیکی تایبته به
هوسوکوتی ژن داناو که هر به ناستم لهی لادات تاوانه.

بہارِ زاران کج لاس۔ ر کشکانی پردای کچنی (غشاء البکارت)
کوڑاوی و د کوڑرت، بہ بنئی نہ فامی کم مگا ل فاکت
زانستیانی نم بشی لشی ژن.

ئاماركانى پېلىسى بريتانيا ئو دىگىيىنەت كى ژن پېش ئو پى
پىيوەندى بىكەت بى پېلىسەو بى تېكرا ۲۸ جار توشى توندوتىژى
دەبەت، و تەنھا ۱۵% دىستەرىژى سەكسى تەمار دەكەت، واتە ۸۵%
ا ناگە بىندەت.

یہاں سے:

ياسا دٲٲ توانٲٲ ٲٲٲٲ كى يٲٲ كچار گرنكى هٲٲ بيت لٲٲ دابىن كرنى
ٲٲٲٲ يٲٲك لٲٲ خٲٲ شگوزٲٲ رانى و سٲٲ لامٲٲ تى ژن و منداٲٲ ى كچ. خوٲٲ نندن
باشترىن نمونٲٲ يٲٲ، بٲٲ قٲٲ دٲٲغٲٲ كرنى نٲٲ خوٲٲ نٲٲ وارى منداٲٲ ٲٲ ى كوٲٲ و
كچ، نٲٲ وٲٲ ى هوشيار پىدٲٲ گات كٲٲ ئاگايى بٲٲ مافٲٲ كانى خٲٲ ى هٲٲ بيت، و
بٲٲ تايبٲٲ فرسٲٲ دٲٲ دات بٲٲ كچان لٲٲ منداٲٲ يٲٲ وٲٲ دٲٲ رچن لٲٲ ماٲٲ و بٲٲ وا بٲٲ
خٲٲ بونىان هٲٲ بٲٲ و سٲٲ ربٲٲ خٲٲ ى ئابورى و كٲٲ مٲٲ ٲٲ ى تى و فٲٲ رهٲٲ نكى
خٲٲ ٲٲ بچٲٲ سىٲٲ نن.

ياسای عیراق و زربەیی و واتانی د‌وروبەر و ژه‌ڵاتی ناو‌است ک‌
ل‌س‌ر ئ‌ساسی ئ‌اینی ئ‌یسلام و ش‌ریع‌ دام‌زراون ب‌گ‌ ل‌ مندا
و ر‌ناگر‌ت، ب‌م‌ ه‌مان ئ‌م‌ یاسایی ز‌ر ب‌ ئ‌اسایی ل‌ ت‌م‌نی ۹

ساځييدا دځيدات به شوو و دځينځرتځ ناو دځزځخي ځيانځكي به ځاسودځو و هځموو ځون و هځواکانی به داهاتو دځخاتځ ځرځر پځو.

له عیراقدایاسای تاوان پځرځگرافی ۶۱ مافی “سزادانی” ځن دځدات به میرد، که “هیچ تاوانځک نیځ ځځگځر لهکاتی بهکار هځنانی مافی یاسایی ځیدا ځنځجام بدرځت، هځروځک دیسپلینی مامځستا و دایک و باوک به منداهځکانی ځر دځستیان”!

یاساکانی هاوسځرگیری له یځمځن داوا له ځن دځکات ما به ځن هځځځت به به ځوخسځتی مځردځکځی!

له هځندځ وځاتی وځک ځنځفغانستان و هځندستان گړنگیځکی زځر دځدریت به ځنځزمونۍ پځشوی سځکسی ځنځکځ له ځاځتی دځستدرځځیکردندا. ځنځفغانستان یځکځکځ له وځاتانځی به ځنځخځی توند کځوتو به بهکارهځنانی “تاقیکردنځوځی پځنځ” - ځنځمځش بریتۍ له پځشکنینی ځستځی به ځنځو ځنانځی که راپځرت لهسځر دځست درځځی سځکسی دځکځن، پزیشکځک دوو پځنځی له ناو زځی ځنځکځ دادځنځت به ځنځوځی بزانیث ئایا ځنځکځ “اهاتو به سځکس”، واتځ ځځگځر پځشتر سځکسی کردځت، دځست درځځی که به تاوان دانانځت! ځنځمځش ځځگځ له زځر ځن دځگړت که دځست درځځی سځکسی تځمار بکځن، ځنځمځش ځنځر پځشکنینانځ تځنها سوکایځتی پځکردنی ځنځ و هیچ به ځځگځیځکی پځیوځندیدار دابین ناکات.

کځم هځستیاری کځمځگا:

ځنځک کځتوشی دځست درځځی یان توندوتیځی دځبځت ځیانی دځبځتځ دځزځځک، نځک هځر لهبځر ځنځو هځلومځرجځی تیای دځځی، به ځکو ځی به تځنها و به پځپشت دځبینځتځو و چځندین جار سځ دځکاتځو له درکاندن و تځمار کردنی ځنځم کارانځ لهبځرځوځی کځمځگای پیاوسالار هځزار و یځک ځځگری لهبځردځمدا دادځنځت.

کځمځگا کځم هځستیارځ بهرامبځر ستم دځځی ځنځو بایځځکی زیاتر دځدات به پیاو، بهتایبځتی ځځگځر تځمځتبارځک کځسځکی ناسراو و خاوان ځگاوځگا یځکی کځمځمایځتی بهت، ځنځوانځشی که باوځی پځدځکځن ناتوانن دځنگ هځبځن بههځمان شځو بهدځنگ دځکځن.

نځک هځر کځمځگا باوځی پځناکات و سکاځاکځی به بایځخ دځکات، به ځکو سیستمی دادگا و پځلیسیش به هځمان شځو له ځزمځتی ځنځو کولتوری پیاوسالاریځدایځ. ځنځکځ (تځنانځت ځځگځر منداهځیش بهت) دځبځت ځرکی کځکردنځوځی به ځځگځ هځگړت، ئینجاش به ځځگځکانی وځرناگیرت.

زځربځمان تراځیدیای بهناز محمودی ۲۰ ساځ دځزانین، که له ۲۰۰۶دا بهدځستی باوک و مام و ئامزایځکی له بهریتانیا کوځرا، بهناز

زیا تر لـ پـنج سکاـای لای پـلیسی بـریتانیا تـمار کردبوو کـ ژیا نی
لـمـترسیدایـ. لـ عیراق و کوردستان دژ ژنی و بـستنـوی شـرـفی
پیاو بـ ژنـو و فـزـی نـر بـسـر مـدا لـ یاسای سـمـی وـاتـدا
جـگیر کراوـ، ژنکوشتن وک کوشتنی تر سـیر ناکرـت و چـندین
بکوژانی ژن بـ ئازادی دـسوـنـو لـ کـمـگـادا، تـنانـت
هـندکیان کـ دانیشـتوی وـاتانی ئـوروپین دـگـنـو و بـ کوردستان
تا تاوانـکانیان ئـنجام بدـن چونکـ لـو دـتوانن لـی دـرباز بنـ.

کـمـگای چینایـتی سـرمایـداری سیستـمـکی نایـکسانـ کـ لـسـر
بنـمای دابـشکاریـکانی کـمـگا اوـستاو و هـردـم بـرهـمیان
دـهـنـتـو. توندوتیژی پیاو بـرامبـر ژن بـشـکـ لـ کولتوری
دـستـبـایی بـشـکی کـمـگا بـسـر بـشـکی تریدا، و بزوتنـو
قـومی و دینی و میلیشیایـکانی کـ زانـ لـ عیراق و کوردستان
نـوـنـر و جـسـپـنـری ئـم دـنـدیـی سیستـمی چینایـتین.
کـتاییهـنان بـم تراژیدیایـ کارـکی هـمـلایـن و بـوچانی پـویستـ.
بـم ئـوی ئاشکرایـ ئـویـ کـ ئـم دـسـات و سیستـمی لـسـر
کارـ لـم وـاتـدا، هـرگیز ئـنجام دانی ئـم کارـی لـ چاوـوان
ناکرـت و نـک هـرئـم بـکو بـخـیان و کولتور و ئایدیـلـژی و
ژـمی سیاسیانـو ئـگری هـرـسـرـکی بـردـم کـتایـی هـنـان بـ ستـم
لـسـر ژنان.

۲۰۲۱-۵-۱۶

دـربارـی هـبـژاردنی سـکـسی کـرپـ و نـریتـی لـ باربردنی مندایـ کـچـ. شیرین عبدالله

توندوتیژی بـرامبـر ژنان و کچان زـر لـ پـش لـدایک بونیا نـو دـست
پـ دـکات. کـمـگای پیاوسالاری سـردـم، بایـخـکی زیاتر دـدات بـ
کـرپـی نـر وک لـ مـ. لـ یـکـم ئـژی دروست بونیا نـو مـیـکان
دـرگیری جـنگی مان و نـمان دـبنـو و هـندک جار هـر لـسـرـتاو
لـ بار دـبرن، تـنها لـبـر ئـوی مـن! کـرپـی مـ دواى لـدایک

بونیشی و لښکري گوربونيدا، همدومو ژونکي ژيانى پله دوويى ځي دبينډت و بل درېژايى تېمېنى ژانې دياردي توندوتيزي و هېوادنى جنسي دبينډت برامېر ځي و هاو لښکري زانې. توندوتيزي برامېر لښکري مې، لښکري بل شومېرکي ئاشکراو زېږېش نېډت، چندين شواري شاراوي هې بل جېرکې ئېم کردوانې وکې نېرمې لېهاتو، لښکري کدا پېشېل کردنى سرې تايى ترين مافکاني مرېځن. (بېهي "نایکسانى ناديارو" ساېانې ۲۴۰ هېزار کچى خوار تېمېن ۵ سا ل هيندستان دمرېت) بېپې لښکريينېوېکي گېفاري لانسېتي بريتاني ل ۲۰۱۸د. زېرېي ئېم مردنانې بل هې پېشت گوځ خستنى پېداويستې سرکېکېکانيانې وکې خواردنى باش و تېندروستى و خوښندن. منداي کچ کېمتر خواردنى پې ددرېت و کېمتر دبرېت بل لاي پزېشک و هېلى خوښندن و گېشېپېدانى وکې مندايک کېمتر پې ددرېت وکې لې کو.

فزل داني کوېان بېسر کچاندا لېلايېن دايک و باوکانېو لې وېتاني لښکري تاسيا و باشوري تاسيا و لښکري تاسيا وېتاني ناوېست و چين و باکوري لښکري قاقادا زياتر باو. هېکارکاني ئېم جياوازي دښکريوې بل توانايى داهاتى زياتر (بېتايېتي لې کېمېگېي کشتو کايدا)، لېو کېمېگانېدا کو "ناو"ي خانېوادې دېهېوې و بېخو کردنى دايک و باوک لې پيري و نېخېشاندا دښکريوې ئېستې. منداي کچ "بار" بېسر خانېوادېوې چونکې هېلى کارى دېرامېت بېرزي کېمتر لې کو و تېچوي مارېي و دېري و بېتايېتي ئېوې کې دواي هاوسېرگيري کچ دښکريوې بل لاي خانېوادې مېرد لې بېر ئېو هېچ سودکې ئابوري نابېت بل دايک و باوکې ځي..

پېشوازي نېکردن لې منداي کچ و لې باربرديان نېريټکې کېنى زېرېي کېمېناني دنيايې و استېوخې پېيوېستې بل پياوسالاريوې، نېک هېر منداي کچ بل بېها سېر دښکريوې بېکو دايکېکېش دښکريوې لښکري فشارکې دښکريوې بېکجار زېرېوې بل ئېوې کوېي بېډت. ژن تاوانبار دښکريوې بېوې کې کوېي نابېت، لښکري کدا ئېم هېچ بډمايېکې زانستې نيې چونکې ئېوې کرکېمېمېمېکاني پياوې (ئېکس و واي) کې سېکسي مناېکې تحديد دښکريوې نېک هې ژن (ئېکس ئېکس). ئېم دېهېوې توندوتيزي بې دږي و زېر جار دېهېوې تېک چوني خانېوادېوې و ئېوې پياوېکې ژني دوهېم و سېهېم دېهېوې تېنها بې ئېوې کوېيان بېډت! وکې ئېوې ژنېکې تاوانکې گېوري کرېت وې يان "ژنکې بې سود".

تا ئېستا هېچ لښکريکې زانستې نيې لېسر چېنيېتي ديارى کردنى لښکري پېش دوو گيانې بوون. لښکري ئېمېشدا و بېمېبېستې بېدېهېناني خواستېکانيان (کې لې بډمايېتدا خواست و فشارى

کەمەگایە) جوتەکان پەنا دەبن بە هەندەک ئاگای نازانستی و کۆلتوری بە ئاوی کۆیان بێت وەک پەیی و کردنی سیستمەکی خواردنی تایبەت، یان جوت بون لە کاتەکی دیاریکراوی مانگەکاندا، وەیان بەکار هەنانی خشتەیی چینی. هتد. هیچ کام لەم ئاگانە بەندەمای زانستی نیە و بە هیچ جەرەک نەسەلمەنراوە.

للمّ ثروشا نـریتی سـیر و سـمـر هـبو، بـمـونـم یـنـانـیـکـان پـیان
و ابو کـرپـی نـرینـم لای اـستی پـیاو کـه هـگـیراو و مـینـم لای چـپ،
و بـم پـیـم پـیاوی یـنـانی گـونی لای چـپ پـیان دـبـست بـی اـگـم بـم
دروست بونی کـرپـی مـم بـگرن. پـیاوی هـیندی بـم توندی گونی لای چـپ پـیان
دـگرت لـم کاتی جوت بوندا بـم هـمان مـم بـست. پـیاوانی فـمـم نـسا هـم
بـم یـکجاری گونی چـپ پـیان دـرد هـنا بـم ئـوی بـم هـیچ شـو یـک فرسـتی
دروست کردنی مـیان نـمـت. لـم تایوان پـیان و ابو هاوسـرگری پـیاوی
فـمـم و و ژنی لاواز مـینـم لـم دـبـتـو و بـم پـچـوانـشـو. کـسانی
تر پـیان و ابو پـیونـدی کردن لـم ژانی تاکدا مـینـم دروست دـکات
و ژانی جوت نـرینـم.

لله حافتاكانى سددى بابوردووه، ماسللى ديارى كردنى گزى كررپه بوشوئى لىككئىنووئى زانستى و بم پيشش، و بتايبتى لى و كممگانى كم پياوسالارى تيا زالى و لك زربى و واتانى ژهاتى ناو راست و چين و هيندستان. هتد، بكالا كردن و تيجارت كردن بم پرسمي و پرري ساند. سدان كلينيك و خستخاننى تايبتى پيدا بون و دايك و باوكان هلى "هه بژاردى" دست نشان كردنى سكسى كررپيان پيش پيتانندن و دواى پيتانندن بى كرايووه. زانست و تكندللژيا خران خزمات بوردوام پيدانى ئم نريته دواكوتوو كممماييتى كم دژى مافى مندا و ژن بى پلى سدركى.

لڼو ګاښ وټې پشکني ديار کړ دى سټکس لڼو سا ګاښى حټاکا نڼو د ښتې پڼو کړو، تڼها لڼو هيندستان ۶۳ مليڼ کچ کڼ متر لڼ دايک بو.

بہار پانی ئا مار کانی نہ تہو یہ کگرتو کان، سا ۱.۲ - ۱.۵ ملیں کڑپہی کچ لہ جیہاندا لہ بار دہرت و ۹۰% ی ئہ مانہ لہ ہیندستان و چین.

لہ کہ مہی سہ رمایہ داریدا هیچ شتہک نہ ماوہ کہ نہ بہتہ کاہا و سہ رچاوی قازانج تہ نانہت خواست و ویستی کہ سہکان ئیتر گرنگ نیہ ئہم خواست و ویستانہ چہ ند دژہ ئینسان بہت، و لہ بہر ئہوہی “پہویستیہ کی” کہ مہایہ تی و فشارک ہہ بو بہ ئہم ہہ ہزاردنی سہ کسی کہ ریہیہ، سہ رمایہ داران ئہم ہہ لہیان قہستہوہ و تہ کنہ لہژیای تازہی وک (دی ئہن ئہی) خرابہ خزمہ تی ئہم مہ سہ لہیہوہ۔

لـمبارـيـو بـگـيـک دـهـنـمـو لـوتارـکـي ژـنـامـي (الرياض) سعودي لـ ماـپـري ئـلـکـترـنـي لـ (۱۳-۳-۲۰۱۳) بـ ناوـنـيـشـانـي (ژـنـان لـ ترسي ژن بـسـر هـنـانـيان "قـنـاعـت دـکـن"، و پـياوـان "شـرم دـکـن") کـ دـت: "دياريکردني سـکـسي مندا چـتر زـحمـت نيـ، ئـو کـسانـي ئارـزوو دـکـن مـيـوانـکـي داهاـتـويـان کـچ يـان کـو بـت، بـ ديارـيـکـراوـي ئـوانـي دـيانـوت دواي چـند کـچـک کـو يـان بـت. . ئـم بـرژـو و نـدـکـي فراوان لـ گـفتـوگـي نـوان هاوسـرـکان دـزـتـو، بـ تايـبـت ئـو هاوسـري کـ مـترسي ئـوي هـيـ کـ مـردـکـي ژـني بـسـر بهـنـت لـ بـر کـو".

نـک هـر بـ ئاشـکـرا فـزـي منداي کـو بـسـر کـچـدا وکـ ديارـدـيـکـي نـرما و پـويـستـيـک دـردـخـات، بـکـو ئـوي کـ ژـنـک لـژـر مـترسي ژن بـسـر هـنـانـايـ وکـ ديارـدـيـکـي زـر نـرماـل دـخـرـتـ و. و چـند "چارـسـرـک" بـ خانـوادـکـان پـشـکـش دـکـات بـي کـو يـان بـت و بـر بـ کـرپـي کـچ بـگـرن!

بـ چارـسـرـکردـني واقـيـعـي ئـم کـيشـيـ وئـم نايـکـسانـي هـنـدکـ داوای باـشـتر کـردـني چاودـري و اپـرـتـکردن و بـکارهـنـانـي ياساـکان دـکـات، کـ ئـمانـ هـمـوي زـرگـرنگـ و دـبـت بـکـرت، بـام و بـام بـ بـنـما و هـکار کـمـمـايـتـيـکانـي ئـم کـشـ قـزـو نـ نادـنـو کـ ئـويـش پـياوـسـالـري و کـمـلگـاي نايـکـسانـي و چـينا يـتـي کـ بوـتـ گـورـتـرين هـشـ لـسـر ژيان و چارـنـوسـي گـزـي مـيـنـ لـ جـيـهـانـدا.

۲۰۲۱-۳-۲۱

هـژاري و نايـکـسانـي دواي يـکـسا لـکـقـيد . . شـيرين عبد الله

يـک سا تـ پـي بـسـر بـاوبونـوي قايرـسي کـقـيد-۱۹. ئاکام تـندروستـيـکانـي کـقـيد لـ کورت و درـژ خايـندا شوـنـي ئـم باسـ نيـ، لـرـدا دـمـوت بـ کورتـي بـجم سـر ئاکام کـمـمـايـتـي وئابورـيـکانـي کـ بـ پـي ئامار جـيـهـانـيـکان پـدـچـت چـندين دـيـ بخايـنـت و لـوانـي بـ هـنـديک و تـات درـژماو تـريـش بـت.

ڦايرسي نايڪساني:

هٽنڊڪ ڪس نازناوي 'ڦايرسي نايڪساني' لئ ناو، لڪا تڪدا ڪڦيڊ ۱۹- جياوازي نازانانت لئ نوان توشبواندا، بٽام لئ ساسدا بو هٽي پٽرڊ هٽماين لئ سٽر ڦٽز وٽن ترين ڊرڊڪاني ڪم مٽگاي سٽمايڊاري سٽرڊم، ٽويش ٽو نايڪساني ي ڪ ٽم سيستم لئ سٽري اوٽاو.

لئ اسٽيدا هٽر ڪڦيڊ ني ڪ ٽم نايڪساني سٽلمانڊو؛ لئ مٽرو پانڊ ميڪدا، ٽاعون ٽشي سٽڊي ۱۴ بو هٽي مردني ۱/۳ ي دانيشواني سٽر زوي، ڪ زٽربٽي ٽمان هٽزار ترين ڪ سٽڪاني ڪم مٽ بون. حٽوت سٽڊ دواتر، هٽشا هاوڪش ڪان نٽگٽاون!.

لئ م سائ ي اٽوردودا و لئ ساي ي ڪڦيڊ ۱۹ دا، لئ سٽرتاسٽري جيهاندا، چٽنڊين جار ٽو سٽلمٽرا ڪ ڪوشنڊي ڪڦيڊ لئ ڪم مٽاندا زٽر زياتر ڪ ٽٽي بٽري هٽزاري ونڊخشي وچي شوٽني ڪارو زيان ونڊبوني خزمٽ گوزاري تٽندروستي گشتي وب ڪاري يان ڪاري ناجٽگيري تياي. وب و پٽي ٽٽي ٽو نڊخشيان (وڪ شٽڪر، نڊخشي ڊ و ڊمار ڪان، سي ڪان، ڦٽوي.) شان بٽشاني هٽزاري زياد ڊڪات، توش بوني ٽم ڪسانش ب ڪڦيڊ ۱۹ ولڊست داني ڪار وڊرامٽي خٽزان ڪانيان زياد ڊڪات، وبم جٽر ڊبٽن قوربانين يزي پٽشو ي نڊخشي ڪ لئ ڪم مٽگٽدا.

يڪ لئ و نمونان، وٽي پٽليا (يڪ لئ وٽا. هٽر هٽزار ڪاني ٽمريڪاي جنوبي)، ب پٽي لڪٽيٽو يڪ ڪ لئ گٽفاري لانسٽ ي بريتاني لئ ۲۵.۱.۲۰۲۱ دا هاتو، ٽٽي مردن لئ ناوچ هٽزار ڪاندا لئ ٽموزي ۲۰۲۰ حٽوت قات زياتر بو بٽراورد لئ گٽ هٽمان ڪاتي ۲۰۱۹ (پٽش ڪڦيڊ)، لڪا تڪدا ٽم ٽٽي لئ ناوچ ڊوٽ مٽنڊ ڪاندا تٽها دوو قات بو.

[https://www.thelancet.com/journals/langlo/article/PIIS2214-109X\(21\)00001-2/fulltext](https://www.thelancet.com/journals/langlo/article/PIIS2214-109X(21)00001-2/fulltext)

۷۰٪ ڪرڪاراني بٽليا ڪاري ناجٽگير وب ڪنٽراڪتيان هٽي وب ب وهيج جٽر بيم يڪي ڪم مٽاي تي، وٽم خٽي هٽڪار ڪ نا هٽٽ بٽر بٽشٽي ڦايرسٽ بگيرٽ چوٽ ٽم ڪرڪاراني ناچارن سٽلام تي خٽيانو خٽزان ڪانيان بڪن ب قورباني قوتي ٽٽزان يٽن. لڪا تڪدا ڊوٽ ڪرڪاراني هاتو چ وڪشتوڪاي وبازا ڪاني ب "ڪرڪاري پٽويست" ناسانڊو، وٽم جٽر ڪاراني زياترين مٽرسي بٽاو بونڊي ڦايرسٽ ڪيان تياڊاي، وڊوٽ بٽڪارهٽناني ڊمڪ و ڊست ڪش وهٽد. ي ڦٽر ڪردو ب سٽرياندا، بٽام ٽم ڪرڪار ڪم ڊرامٽان ڊبٽ ٽم ٽامرازان وهٽروها تاڪيرڊن وڪانيشيان

لښناوړياند. سړرځاي ئم زړبڼي ئم وټان د رگړي چندين
گرفتي وک شوي و برسي تي وکشم کښ وگندين ونښوني خرم
گوزاري سړکي کان. هتد.

ټاکام کماي تياکان:

ل چندين مانگي اوردودا تيشک خراوت سړ ټاکام کاني ئم پتاي
وک ټي ټي کاري ونځوښدي واري، توندوتيزي برامبر ژن و
مندا، نرم بونډوي ناستي کرلي کار. هتد بڼ بڼي داخستني
سنورکان وقوتابخانه کان و شوښي کار وپاښند بون بڼ ښمايي کاني
خپراستندو. له هډنک وټات د بينر ناستي کرلي برز بڼو
بڼام ئم بڼ هډي تياچوني کار کرلي نرم کانه وڼي بڼ پلي
سړکي.

بڼام زړ ټاکامي تر هډي ک متر ديار وک ټي واز هينان ل
خوښندن، کونډ ژر باري قريز، بڼخان ولانځي، بڼد خراکي و زياد
بوني ئگري توشبون بڼ ځشي.

بڼ پي ټامار جيهاني کان يک مليار مندا ل قوتبخانه د وام
ناکات. زړبڼي هډر زري ئمان بڼ تايدي تي ل ولات هډار کانا،
دستيان بڼ هډي ئينترنټ وک مپيوتر ناگات ونا توان ل دوور و
بخوښن، بارودوخي ما کانيان گونجاو ني بڼ خوښندن و فري بون
ولخانه وادي ناجيگر و بڼ اسود دا دژين. کچان بڼ ټي ټي کي
زياتر واز ل خوښندن د هډن و بڼ پي ټي زياتر زړرمندن.

جگ ل دست داني هلي کار وک م بونډوي د رامټ، خانه وادي کان
دوچاري گراني و قريز بون بڼ تايدي تي ئوانځي ک مندايان هډي. بڼ
پي لک ټي ټي کي ريزليشن فاونديشن ک کنگري ځا بڼ کاني
بريتانيا (تي يو سي) بڼاوي کردت و، ئو فاميليانځي ک پښ
پاند ميک ک ک مترين ناستي د رامټيان هډو، ئستا دو قات
م سر فيان زيادي کردو. نځ هډر خواردن وکا کاني تر گران بون،
وبڼ بڼي ل ما و مان ويان م سر في سوت مڼي و کار باو ئو
هتد. زيادي کردو و جگ ل ټچوي خوښندي مندا کانيان ل
ما و.

ژماري کي زړ ئوانځي کاريان ل دست داو تواناي داني کر
خانويان ني و بڼم جر بڼ خانه ولان بون. کخراوي شملتري
بريتاني دټ ل ٣ مانگي يک مڼي دواي سره ځداني پاند ميک ک
ژماري چاو و انکړدواني نيشته جڼ بون ٦٠٠٠ زيادي کرد.

زياد بوني توندوتيزي برامبر ژن وکوشنيان کراو وک ټاکام کي
است وځي ښمايي کاني خپراستن ول ما و مان وځي ژنان وکچان

لښکونکي بکوژانېاندا ودهست لاندېگډيشتنيان به خرمهت گوزاري فرياکوتن ويارمته دان، بللگي زري هه ي وچ ندين ناماري جيهاني هه ي کتئم دسملمني.

لـ عيراقدا:

لـ سا يي سيستمى سياسى بهرژوا ميليشيايي وگندلي حيزبه قومي وئىسلاميهکاندا، که هيج جرر زمانه تکي کمملاي تي به خپک تيا ني، وهيج جرر يارمه تيکي ثابوري دوت به توشبوانى کررنا وخانه وادهکانيان وکسب و کاريان دابين ناکرت، لم ساي بوردودا لژي هه ژاري به ادد يکي ترسناک زيادي کردو.

لهه سگاندنکي ووزار تي پلانداناني عيراق به پشتيوانى يونيسيف و بانکي جيهاني وده سپه شخري گشي مري ئي کسفرد لـ ناو استى ۲۰۲۰ دا؛ مندا وگنج زري به هه زري ئو ۴.۵ مليه نه (۱۱.۷٪) پک دهه نن که لهر م ترسي هه ژاري ونه داريدان به به نه ي کرر ناو.

لژي هه ژاري لـ ساي ۲۰۱۸ دا ۲۰٪ بو، ئم لـ ۲۰۲۰ دا زيادي کردو به ۳۱.۷٪ که يکسان به ۱۱.۴ مليه ن! وزري به هه زري ئمانه مندا وگنجن.

سيستمى ته ندروستي گشتي عيراق يکجار وهرانه ول يزي نه بوداي، لکاتهکدا که کرتى تايبت لـ بوژاندن وداي، ولهم چنده سا يي بوردودا ديان وسدان کلينیک وخسته خان ي تايبت کراو ته و. به متمانه يي خپک به سيستم که گومان وبه باوي به نمنايي ته ندروستي کان وبايخ نه دان پيان دروست کردو وته نانه خدزينه و لـ تهست وفه حس کردن وچون به خسته خان. پزيشکان و کارمندانى ته ندروستي لژانه دبين ژماري توشبوان وگيان لدهست دان زياتر لـ وي که ته مار دکرته چونکه کرکاران ونه داران لکثرى ۱۴ لژ کررتينه يان ني لهه ما و دانيشن وکار نه کن تاجاک دبنه و وخيان وده وروبه ريان بپارزن، وکار کانيان به جررک ني که بتوانن لهه ما و ئه نجامي بدن. هه مو شپه لکي تازي کررنا يک شاهي گوري تازي هه ژار کردن وچاله نجي ته ندروستي زياتر لگ خيدا دهه نيت.

خرمهت گوزاريه گشتي کاني تر وک خويندن وئو کار باو سوت مني وگوبان وخانوبه ر...هتد بهه مان شو وهرانه وک ته ته بهر شاهي پرايفه تاي (تايبتى) کردن.

بهگومان که قيد-۱۹ وئاکام کاني به چ ندين ساي تر باس دکرته وهشته به ته واوي هه مويمان نه زانيو. فاکسينه کان وچاره سرر کاني

کټيډ چالنجي تازې لټونګډې ځپان د هېنن هېروګ سټارټاکاني لټونستادا د رد کټ وټ بې ناسي ناليزمي فاکسين وبيرتېسکي وټاټې ګډور ګان ودست ګرتنيان بېسټر فاکسين ګاندا لټسټر حسابي هټاراني دنيا. هټر لټونستادا سټر هټوندي چټندي نوي تازې ټم فايټسټر پرسیاري تازې هټوناوټې ټاراو وټبېګومان لټ هټمو قټناغ وهټچون وداچونیکي پاندي ميکټکټدا نايټکسانين ګان زټقتر دټبنډوټ. نايټکساني وهټژاري بنډمې سټرکي کټمټګاي سټرمایټداري وټم سيستټم ځي دروستکټري نايټکسانين.

لټوانين هټرګيز سټرچاوي سټرکي کټفیدمان بې نټدټزټوټ ويان نټتوانين بټر بې پاندي ميکي داهاتو بګرين، ټټګري پاندي ميکي تروکارټساتي سروشتي تر لټ داهاتويټکي نزيکدا هېچ بټ دور نازانټت. بټلام ګډورټترين چالنج لټبټردټم کټمټګاي مريټي ټټمټدا کارکردنټ بې نټهټشتني ټټو هټژاري ونايټکسانين کټ بوټ هټي ګيان لټدست داني زياد لټ ۲.۳ ملين هاومرټټمان وداټسټپاني نټهامټتي وټټئاسودټي بټسټر داهاتوماندا.

شيرين عبدالله

7.2.2021

پېشې کټي پټکوتټ بټر وټو؟ ... شيرين عبدوټټا

پټک ساټ پټش ټټستا ټټګري سټر هټوندي پټتايټکي جيهاني پټشهاټکي دوور و ګريمانينټي بوو، ټټمټ بټپټي هټواټټګان، پټتاي کټفید-۱۹ تا ټټستا زياد لټ ۲۶.۵ ملين توش بوو و ۸۷۱ هټزار کټسي لټ سټرتاسټري جيهاندا کوشتوټ. ټټستا هټموو جيهان بې پټرټشټوټ چاوټوانني دټزينډوي پټکوتټيټکي کارينګر دټي ټټم پټتايټ. پټکوتټيټکي کارينګر نټک هټر مټترسي نټخټشټکټ کټنټرټ دټکات بټکو هيو بټ مريټفایټتي دټبټخټټ کټ بټ دټمامک و دورکټوتنډوټ پارټزراو بټت و ژيان ټاسايي بټټټوټ.

ټاشکرايټ پټويستمان بې پټکوتټيټکټ بټچارټسټري پټتاي کټټنا فايټس، وټ بټ ټټم مټبټستټ پټشبيټکټيټکي ګډور لټنټوان وټاټي

به هـنـز کان و کـمپانیا جیهانی کانی دـرماندا بـهـوـیـه،
هـنـز گـور کانی دونیا کـ زـربـی کـمپانیاکانی دـرمانیان هـیـه،
گـرنگی نـم پـشـبـکـیـمـان نـشان دـن، فـلادیمـر پـتـن
نـپـراسیـن کـی ناو ناو سـپـتـنیک ۵، نـز کانی پـشـبـکـی فـزایمان
بیر دـهـنـتـو، دـنـالد تـرـمپ هـو و کانی نـمـریکای ناو ناو
نـپـراسیـن وارپ سپید (وارپ سپید ۱ یـکـسانـه بـه خـرایـی تـشـکـ
لـزنجیر فـلیمـی ستار تـر کـدا خـرایـی کـشتیـه فـزایـیـکان بـه وارپ
سپید ۱، ۲، ۳، ... باسدـکران !).

بـه نـیـسـبـت کـفـید ۱۹- چ فایر سـک و چ پـکـوتـکـش تازـن و کـس تا
نـستا نازانـت ناکامی تاقیکردنـو کان لـسـر بـشـر چیدـهـت،
لـدـی اـبوردودا شـشـکی گـور لـه بـواری تـکـنـلـژیای جیناتا
بـدست هاتـو کـه وای کردو کاری ۱۰-۲۰ سـای دـزینـو پـکـوتـکـم
کـا تـو بـه چـنـد نـز یان چـنـد حـفـتـیـه، لـه حـای حازردا زیاد لـه
۱۷۰ تیمی پزیشکی سـرقـای دـزینـو و دروست کردنی پـکـوتـی پـتـای
کـفـید ۱۹، زـربـی نـم تیمانـه پـشت بـه تـکـنـلـژیای تازـی جینات
دـبـستن لـجیاتـی پـرسـه کـنـکان کـه فایر سـی مردو یان لاوار کـراوی
بـه زیادکردنی بـرگـری لـش بـه دژ فایر سـک بـه کارد هـنـا، تا نـستا
هیچ کام لـم پـکـوتانـه بـه بـکار هـنـانی سـرتاسـری پـسـند نـکـراو
بـهـام ۹ یان گـیشـتـه قـناغی ۳ ی تاقی کردنـو.

نـم پـشـبـکـی، پـشـش نـو بـه زـگار کردنی مـر فـایـتی و کـم
کردنـو و نـز یان لـدـستدانی خـک بـه فایر سـک بـه، بـه
مـبـستی دابین کردنی قازانجی زیاتری کارتـل گـور کانی دـرمان و
کـکـی سـرمایـه، و لـه تـوانینـکی بـرتـسکی دـسـتـا تـکانـو،
کـی یـکـم کـس پـکـوتـی دـزینـو و تـمـاری کرد بـه بـکار هـنـانی
سـرتاسـری ناوی، مافی خاـو نـدارتی و مـنـپـلی بازرگانی، دـچـتـه
مـژو و لـه هـنـزاردنـکاندا بـگـومان دـیـاتـو و نـیـخـی
لـه ناو هـنـز کانی جیهاندا دـسـلـمـنـتـهـت.

پـشـبـکـی لـم بـوار دـا و گوـنـدان بـه هاوئاهـنگی نـو دـو و تی و بیر
تـسـکی ناسیـه نالیستی پـکـوتـه، لـه قازانجی هیچ لایـک نیـه جـگـه لـه
کارتـل گـور کانی دـرمان دروست کردن و دـو و تـه بـه هـنـز کان و نـو
نایـکـسانـی کـفـید ۱۹ لـسـری گـشـه دـکات چـنـد قات زیاد دـکات،
نـو گـروپـه کـمـمـایـتیای زیاترین قوربانیان لـه کـوتـتـو و بـه
بـنـی فایر سـک و چ لـبـاری تـندروستی و چ نـابوری و
کـمـمـایـتی و نـهـام تـکانیان زیاتر و قوـ تر دـبـتـو.

ستاندرد کان و لادان لـیان

چـنـد ستاندارد کی جیهانی دانراو بـه دروست کردنی پـکـوتـه:

- تـانـانـت دواى پـسـا نـدـكـرـدـنـيـش پـكـوتـا هـر دـبـت لـا ژـيـر
چاوديريدا بـتـ، چـونـكـا تاقيـكـردنـا وـكـان، مـاـتـرـسـيـا

در ژخای نکان د ستنیشان ناکن. ل ۱۹۹۹دا پکوتی کی دژی
تا- فایرس (فایر سکی سک چون ل ناو مندا اندا ی کجار
باو) قددغ کرا دوی ئوی ژمار یك ل مندا توشی
یخ بون. گیران بون.
ناسی نالیزمی پکوت

پ پی دزگا ه وای کان، ک میسی نی یکتی ئوروپا ل ۳۱
ت مموزی ئ مسادا، ل گ ل چ ند ک مپانیای کی پزیشکیدا،
گر بستیان کرد ب دابین کردنی ۳۰۰ ملین ژم ل پکوتی
فایر سی ک ر نا ل گ ئ و شدا ک هشتا ناشزانین ک هیچ
کام ل م پکوتان ئیش د کات یان نا. و اتانی ئمریکا و
بریتانیاش ب ه مان شو چ ند ها ملین ژمی چ ند
پکوتی کی ک ر نایان دابین کردو ل ئ ستاو. ئ م ش ب
م بستی بوژاندن و ی ئابوری و ات ک و دروست کردنی متمان
لای دانیشتوانی و و ات کانیان و ل وان ی ب هیوابن ب م تا
ادد ی ک ک موکو ی کانی س ر ت ای پاند میک ک ل بیر خ ک
ب ر ن و.

ناسی نالیزمی پکوت ن ک ه ر ل ووی م را ی و نادروست،
ب لکو ب پچ وانی ه مو گر ب ست نود و و ت ی کان و مافی
مر فیش.

پ پی اپ رت ه وای کان، لانی ک م ل س ر تادا، توانای
دروست کردنی پکوت ک سنوردار د ب ت و ل وانی چ ند
مانگ ک یان زیاتر بخای نیت ه تا کو ب شی ز ر بی و اتان
دروست د کر ت. ئ م ش مانای وای، ه چ پکوت ی ک ل س ر تادا
دروست د کر ت د چ ت ب ئ و و اتانی پ ش و خت ک یویان.

ه رو ها ئ و و اتانی سیست می ت ندروستی گشتی ب ه زیان نی
ل ه مان کاتدا سیست می گواستن و و خ زن کردن و داب ش
کردنی پت ویشان نی ک ئ م زیاتر ب رد س تبوونی پکوت ک
دوا د خات ل کات کدا ک فایر س ک ب رد وام ل
باوبون و دا، و د ب ت ه ی قو تر بون و ی گرفت ت ندروستی
و ئابوری و ک م ی ت ی کانی ئ م و اتان.

ب ب ها وئا ه نگی نود و و ت ی، پ ش ب ک ی ب رد وام نرخی
پکوت و ک لوپ ل کانی ب رز تر اد گر ت، ک ئ م ش دوبار
ب قازانجی ک مپانیای د رمانی و و ات ب ه ز کان د کات.

شاردن و ی زانیاری کان وئا کامی تاقیکردن و کان
ئاشکرای چ ند سد ل م و ب ر و ل کاتی پ ت ای (تاعونی
ش) دا گ ی ن و ی زانیاری شت کی ئاسان ن بو. ئ م ئ م

ئەو گەرفتەمان نەماوە بەلام جەركەى تەرى گەرفتمان هەيە، ئەویش
كەكەوتەن و پەبەندە بازەرگانەكان. كەمپانیا گەورەكان
پارەيەكى خەيالەان لە شاردنەو و مەنەپەلەردنى ئەنجامى
تەقەردنەوكان دەست دەكەوت و لەبەرژەوئەندى خەيان و
هەنەنى قەزەنجى زىاتەر و كەمەكەى سەرمایەكانیان و
بەهەزەردنى پەگەيان لە بازەرى جیهانیدا.
ئەوگەيە پە نەكەردنى زانیاریەكان و بەهەونەكەردنەوى ئەنجامى
تەقەردنەوكان لەكاتەكدا كە قەیرەسەكە لە تەشەنە و
بەهەونەوئەدایە ديسان دەبەتە هەى توشبەون و مەردنى زىاتەرى
ئەو گروپە كەمەپەیانەى لەسەرەتاو تا ئەستەهەونەتە
قەربانى و توشە فەلاكەتى تەندروستى و ئەبەورى و كەمەپەیانەتى
هەون.

پەتەى جیهانى كەفەید-۱۹ هەر وەك پەتەكانى تەر لە مەژودا لەسەر
نایەكسانى پەردەستەنە و تەشەنە دەكەت و سود لە خەڵك لاوازەكانى
كەمەگە وەردەگەرت. سەستەمى سەرمایەدارى ئەم نایەكسانیانە
بەردەوام دەكەتەو و لەژەر سەپەى ئەم سەستەمەدا ئەگەرى
چەندین پەتە و كەركەساتى تەرى وەك كەفەید-۱۹ و خەراپەتەش
لەزىاد هەونەيە. لەهەوانەيە پەكوتەى كەمەپەیانە زەگەرمان بەكەت لەم
پەتەيە وەيان لەنى كەم ئەكەمەكانى لەسەرەقەيەتى كەم بەكەتەو
بەلام ئەسەوارەكانى كەفەید و ئەهەونەكانى سەستەمى سەرمایەدارى و
بەبەكەى لەبەرامبەر تەندروستى و گەزەرانى ژيانى ئەنسانەكاندا
بەردەوام دەبەت.

مەقەيەتى شەپەنى ئەم كەركەساتە نەيە و دەبەت تەندروستى و ئەسودەيى
و خەگەزەرانى واقەئەى ژيانى مەقەكان بەت ئەمەش بەكەتەيى هەنەان
بە سەرمایەدارى ئەنجام دەدریت.

6.9.2020

چا و پ ک و تن ل گ شیرین عبدو

- ژماره ۵۱ ژنامای ووت مـز گردکی لـ گـ هـ ندک لـ شارزایان دـربارای پـتای کـرنا و ناکام جـراوجـرکـانی ساز دا. شیرین عبدو تیشکی خست سـر سیاسـتی تـندروستی و سیستـمی تـندروستی وولـا تـکان:

بـستـری تـندروستی و تـکنـلـژیا و سیاسـتی تـندروستی

پرسیار: دناـد ترامپ، دـوـوـتی چینی تاوانبار کرد بـ اوکردنـوی فایرـسی کـرنا / سارسی ۲، بـاوبونـوی پـتای کـفیدی ۱۹. چین تـمـتی گوستنـوی فایرـسـکـی گـاندـو بـ تیمـ سـربازییـکـانی ئـمـریکا کـ سـردانی شاری و هانیان کردو و لـوـ ماونـتـو. بـپـلی لیکـنـد و زانستـیکـان ودکتـرکـان بـت، فایرـسـکـ لـ بازارایکی شـعبی یـو کـ گشتی شـمشـم کوـری تیا فرـشـاو لـ ناوـاستی مانگی ۱۲ و، تا ئـو بوو بـجهیـاندا بـاوبونـو؟ لـ استیدا سـای پار تیمـ پزیشکـکـانی جین هـر لـ هـمان شار لـ مانگی ۳ دا اپـرتـکی زانستیان لـ مـترسی بـاوبونـوی فایرـسـکـی لـ و بـا بـتـو توشوبنی ئینسانـیـتی لـ و نـخـشـ بـا وکردبو و. ئـستاش هـی لـ ئـرشیفدا ماو. بـشـکی تر لـ دکتـرکـان لـ کـبونـوی کـانی کـخراوـی تـندروستی جهیانی سـر بـنـتـو و یـکـگرتو کـان هـشداریان دابوو بـ (پـتای ئیکس / ناویان بردبوو) کـ بـئـگـری زـر بـاود بـتـو و ئـگـر ئـوشونـد پـویستـی تـندروستـیکـان نـگـررـتـ بـر، تـ ئـم سـیناریـیانـ چـن لـددـیتـو؟

ش ع : ئـم سیناریـیانـی ئـمریکا و چین کـ هـر یـکـیان تـمـتـ دـخاتـ پال ئـوی تر لـ راستیدا اـکردنـ لـ واقعـتـی کـبـیان دروست کردوین و ئـم دام دانـو بـو پرسیارو نیگـرانـیانـی خـکـ بـرامبـر دـسـا تـکانیان لـ و بـ و بونـوی ئـم پـتایـدا و بـشـکن لـ و مـاسـاتـانـی کـ 7.3 ملیار بـشـر بـ دـستیانـو و ئـنالـنـت. ئایا فایرـسـکـ دروست کراوی چینـیان امریکا ئـو بـ ئـم هـیچ لـ و ناگـتـ کـ و کو سـربازی بـ چـک کتوپر خراوینـتـ یزی پـشـو و بـ و بونـو و لـ گـل نـخـشـکی کوشند دا کـ زانیاری زـرمانـیـ لـ سـری و نـمایـکـانی پـمان دـدرنـ نا ئـشنو سـر لـ شـوـنـرن و

خستونیځ ته به رد م ترسی د اها توی کی نابوری تاریک وترسناک. هر وک ئوو ئیشار تان په دا لای نه پزیشکی کان بروایان وای فایر س که له پر س ی کی سروشتیدا دروست بو وژمار ی کی ز له پزیشکان وزانایان ته ندروستی گشتی له ۱۹.۲.۲۰۲۰ له گه فاری لانسیتی بریطانی که ی که که له گه فار به ناوبانگه پزیشکی کان نام ی کی پشویانان به اوکړد و به پزیشکان وزانایان چین که تاکید له سرچاوی سروشتی فایر س که د که نه و و نیگه رانیان د رب ی که ئم جر به پروپاگه ندان به جگ له دروست کرنی ترس وبه متمان یی د بند ګر که له به رامبه ر ه و و جیهانی کانمان به که نتره کردنی په تاکه. اپه رت وبه ګه زانستی کانیش که ئم د س لم نه ت ه ی وبه ئسانی د ست د که و ت. به لام ه کار کانی سر ه ه دانی ئم فایر س وچه ندین کار ساتی سروشتی ترچیه ئم شوخی پرسیار وئستا و و ئاشکرای که تکه دانی به سنوری ژینگه و سروشت به اوو بازرگانی به م به ستی قازانچ له سست می سر مایه داری نیولیبرالیدا به شری تی خست ته ژر م ترسی توش بون به فایر س ئاژ لیکان که ئم د لیلی به بایه خی ته واوی ئم سست م ی نه که هر به ژیانوباش بژووی دانیشوانی سر زووی به کو به ژینگه و سروشتیش ودرک په نه کردنی تی وبه لکو به باکیشی تی به زیان کانی ئم جر به پراتیکان.

[https://www.thelancet.com/journals/lancet/article/PIIS0140-6736\(20\)30418-9/fulltext](https://www.thelancet.com/journals/lancet/article/PIIS0140-6736(20)30418-9/fulltext)

پرسیار: ئایا سیاسي ته ندروستی جهان ی که مترخ م؟

ش.ع: له ۳۱ دیسمبر ۲۰۱۹ چین ه والی "چه ند که یس کی التهابی قورسی سنگ له ووهان" ی به ر که خراوی ته ندروستی جیهانی اگه یاند که دواتر ناسرا به فایر سی که ر نای تاز. له ۱۱.۳.۲۰۲۰ دا حال تی پانده میک- په تای جیهانی- راگه یاندر ا. ه تا کو ئیستا که زیاتر له 4 مانگه زیاده له 260.000 که سی کوشتو و 3.8 ملیون توش بو. ئم د که را و نه به ت.

به گمان سیاسي ته ندروستی وولاته کان که م ته رخ من و د نگی نار زای ته به رامبه ریان له جیهاندا به رز به ته و.

په ش ئو و ی به م س رچه نه تی مام م کردنی وو ته کان له گه که ر نا ئم و ت وونی که م و که ز رب ی ولاتانی جیهان له بناغ دا ئاماد نه بون به ئم و ی که که له ه س ر که کی کانی ئو و ی که سیست می ته ندروستی وخزمه تگوزاری که م مای ته گشتیان ی که جار لاواز وبایه خ په نه دراو. له گه که و دا که س ر کی که خراوی ته ندروستی جیهانی تیدروس غیریسوس له که نگر ی آستانادا 2018 رای گه یاند که نیو ی

نځو 7.3 مليارۍ دانېشتوانۍ زېږېدې دېستي ځانگات به خزمېت گوزاري تېندروستي بناغېي لېوانې نځېشي گوزارواو ونځگوزارواوكان وتېندروستي مناځان ودايكايېتي ومناځ بون وتېندروستي جنسي ودېرووني وهتد...نك هر ئېم بهلكو لېم سالانې ځاېوردودا دېبينين لې زېر وولاتي دنېادا كې تا رادېيك ئېم خزمېت گوزاريانې تيايې به شوېيكې سيستمېماتيك وبېردېوام هرشي كراوېتې سېر ولاواز كراوې به بهېز كړدنې كېرتي تايېت وهځنانې ناوېوي بازاروقازانچ وكېم كړدنېوي ځې وبېرپرسيېتي دېوېت لې دابين كړدنې ئېم پېداويستيې سېرېكيانې كېمېلگا. ئېم واي كړدوې كې سيستمېم گشتيېكان زياتر وزياتر لاواز بن وتواناي بهرگېگرتنې هيچ جېرې شوېكېكي لېم بابېتېيان نېبېت. زاناو شارېزا تېندروستيېكان زېنگي ئېم مېترسيېيان لې داوې و هاوارېكانيان پشېت گوې خراوې.

بې نمونې لې 2014 دا دوو دكتېري شارېزا لې تېندروستي كېمېدا لې برېطانيا ئېشارېتيان بېوې دا كې پانديمېكي داهاتو رووي دا (نېك ئېگېر) كې لېوانېيې ئنفلوېنزاي تېير بېت يان شتېكي كې تېنها چېند هېفتېيېكمان بې دېستېوې دېبېت ئېمې ماناي وايې پانديمېك لې ليستي سېرېوي مېترسيېكاندا بوې لې ولاتېكېدا وې ئېم دكتېرانې تيشكيان خستې سېر ئېوي كې چاكسازيېكاني دېولېتي 2012 ي سيستمېمي تېندروستي گشتي برېطانيا ئېم مېترسيېي زېر زياتر كړدوې. سيستمېمي تېندروستي برېطانيا بې يېكېك لې سېركېوتوترين سيستمېمېكاني ووېتې پېشكېوتوېكاندا ناسراوې كې به خېځايې به هېمو دانېشتوانې ووېتېكې. لې ماوېي 30 سايې رابوردودا حكومېتې جېراوېجېرېكاني برېطانيا هرشيكي توندو بېردېواميان كړدېتې سېر ئېم سيستمېمې به مېبېستي بېبازار كړدنې ودېرهځنانې وردې لېدېست كېرتي گشتي بې كېرتي تايېت وچنيزېوي قازانچ. ئېوې بو چېندين خزمېت گوزاري تېندروستي داخران وې يان كېم كرانېوې وژمارېيكي زېر لې كرېكارو كار بې دېستېكاني دېركراون وئېم هرشي نېك تېنها كېرتي تېندروستي بېلكو هېمو خزمېت گوزاريې گشتيېكاني وېكو خوځندن وهاتو چې خزمېت گوزاريې كېمېلايېتيېكان و سيستمېمي بېنېفيت وځانو بېرې وهتد گرتېتېوې به اديېيك كې ځېځي هېژاري لې ووېتېكېدا يېك جار زيادي كړدوې وبېتې كېشوېيك بې ځېځراوې خېځوازيېكان كې خېشيان بې هېمان شوې ئېم پېرېسېيې گرتونېيېتېوې. ئېم واقيعېتانې زېر بې جواني لې فليمي (ئاي دانېل بېيك) ي دېرهځنېري سېشاليست كېن ځې دا ئاشكرا كراوې.

هاتنې كېرېنا:

كېواتې كېم تېرخېميېكان لې ئېستادا دېستي پې نېكړدوې ودرېژ خايېنې وئېم سيستمېمې خې بېشوېكې لې كارېساتېكې. لې گېل سېر

هه‌ماندانی که‌ڕێ‌نادا ئێم‌که‌م تێ‌رخه‌میانێ یه‌ک‌جار زۆق‌بون و ئێک‌هه‌ر
لێ‌بریطانیا به‌هه‌ر‌که‌و لێ‌زهر لێ‌وو‌هاتانی به‌ناو‌په‌ش‌که‌وتو.

هه‌ر‌وه‌ک‌ده‌زانن رێ‌ک‌خراوی تێ‌ندروستی جیهانی لێ‌30.1.2020 حاله‌تی
تێ‌ندروستی گشتی به‌په‌له‌ی‌راگه‌یانده‌لێ‌سه‌رتا سه‌ری‌جیهاندا و په‌شته‌ر
لێ‌10.1.2020 دا‌پاکه‌جێ‌کی‌رێ‌نمایی به‌هه‌موو‌ولاتێ‌کان‌راگه‌یانده‌به‌
په‌ی‌ئێ‌و‌زانیاریانی‌له‌و‌کاته‌دا هه‌بون لێ‌سه‌ر‌نێ‌خه‌شیه‌که‌. ئێ‌و
خه‌نانه‌ی‌به‌گشتی‌له‌وو‌هاتێ‌کان‌هه‌یه‌ ئێ‌مانه‌ن:

- [illegible]

▪ کرکارانی کار بناغییدکان وک: کارمندانی تندرستی وگواستندو ورگگوبان وپست وکرکارانی شاروانی وئوانی ل سوپرمارکیتکان ول نامادکرن وپاکجکردنی خواردن کار دکن. ورینماییکانی لمالو مانو نایانگرتو. لبرئو ئمان زیاترین لژئی ئگگری توشبونیان ب نخبشیک ه. لگل ئمش دا دبیین وواتکان کم ترخمیک کی یک جار زریان برامبر ئم گروپان کردوو ب تایب تی ل دابین نکردنی پداویستیکانی خ پاراستن ل توش بون ب کررنا ونا لشنی نامژگاریکان ئو تا دبیین ژماریک کی برچاو ل ستافی تندرستی ورگگوبان وکرکاری تری ئم کار بناغییان گینایان ل دست داو وگیان ل دست ئدن. ئم ل کاتک دای ک ل سرتاسری جیهاندا کمیک کی یکجار زر ه. ل ستافی خزمات گزاری ب تایب تی کرتی تندرستی ب پی کخرای تندرستی جیهانی.

▪ پاکجی یارم تی نابوریکان ژماریک کی زر ل کرکاران ناگرتو وئمان هچ زمان تکی نابوریان نی ل بر ئو لکاتی توشبونی خیان یان ئندامانی خانوادیان ب نخبشیک ب ئسانی ناتوانن دست ل کار ه لگرن ول ماو دانیشن. ئم ب تر رگرک ل برردم ک نترل کردنی بلاو بونوی فایرسلک. ئم جگ لوی ک ووالتانک وکو عراق هچ یارم تی کی نابوریشی دان ناو.

پرسیار: تبیینیک کی گرنگت ه. ل سرتو ووشو نانی د و و تان گرتویان ت بر ب برترت سککردنوی پ تاک؟ نایا مدیلی چینیت پ س رک توو بوو یان سویدی؟ کریات لگ گ ئم ریکا پ چن بوو؟ نایا بچی ئیتالیا سیست می تندرستی ک ک ی ل ت واوی ئ وروپا پ کک و ت تر بوو؟

ش ع: برراورد کردنی راست وخی ولاتکان و تآسیری پ تاک ل سریان کارکی راست وخی ومستقیم نی و ه ر وواتو سیست مکی جیاوازی ه. ل ب تمار کردنی ک یسکان. بلام چ ند نمونیک کی س رک و تو ه. ل جیهانداک ئومد ب خش ونیشان ددن ک کارکردنی ب پل وهاوئا ه نگ د توانت تارادیک کی زر بر ب فایرسلک بگرت و لانی کم ل خراپترین نتیج بمانپارزت ب نمون کریای باشوور ک زر ب چئی تست وب دوا داجونی کرد ویان المانیا ک ب پل ل ژئی تستان زیاد کرد و نیوزیل ند ب ه مان شوو

ستراتیژی له ناو بردنی پیاده کرد. به پچه وانه ی ئه مانه و ده بینین وولاتانی امریکا و بریطانیا و برازیل به نمونه به جولانه وای خاوه و ناوه شنی و سه ر له شه و او ی ئام ژگار یه کانیان و اکشهانی په نجه ی ته مه ت به ئه م و نه و و بیرکردنه وای ته سک له سنوری جه غرافیه ی واته کانه ده به مه به سته ناوچه یی له باتی ها و نه ه نگی له سه ر ئاستی جیهان بو ه ه ی نه نه یه کی یه کجار ز له له تووش بوان و مردنیش. ئه م جه ره به بایه خه و که م ته ره میه ی وولاته کان به ته شو نه ی نار زایه تی به کی به رفراوانی خه لک و نه ی ده ول ته کانی جیهان له پاراستنی به ره و نه ندی ها وولاتیا نیانی خسته ته ره ره پرسیار و.

پرسیار: به ده نیایه و، ه ره که س ولایه و گروپ و حزبه کی سیاسی جدی پاش که ره نا ده به ته پر نه نه یه کی گرنگی سیاس ته ته نه دروستی گشته له به رنامه که ید ا بگونه نه ته؟ ئا و که نه یه کی گرنگ به سه ره رج به م جومگه کانی سیسته می ته نه دروستی واته ده به ته؟ له وانه گی ته چ به رنامه و پر نه نه و ستان ده ردیکی زانسته پیویسته به که مه نه گای نه مه نه؟

به رای من نه م په تایه دوو که شه ی نه مه نه ی خسته و و که مره قایه تی گه یشته ته شو نه که که چاره سه ره کردنیان به ته په داوویسته که قابیلی دوا که وتن نه ی. په که میان نایه کسانیه و دوو به نه بونی خزمه ت گوزاری ته نه دروستی گشته به ه مه موان و به به خه نه ای.

که ره نا که شه ی نه و به شانیه که مه نه ی زه ق کرد و که ده سه نه اته داران نایان بیستن و نایان بین و له پلانه ئا بوری و که مه نه لایه تی و سیاسیه کانیان ده حیسابیان به ناکه نه. که ره نا ه مه جیهانی به ئا گاه نه یه و که نایه کسانیه کی خه یه ی ده ورو به ری داوین. که فید-۱۹ چاله نه نه کی بایه له جه که که جگ له باری فیزیکی و ده رونی ئاکامه کانی که مه نه لایه تی و ئا بوری و در نه خایه نه نه. ده توانم به مه که به له که نه یه و له بایه گرافی توشو که کانه و نه و گروپانه ی که زیاترین زیانیان په گه یشته نه گای چاره سه ره به رگرتن به په تا و کاره ساتی تری له مه جه ره مان به ده ده که و ته.

ما په ری بی بی سی نیوز ره نه ی ۸/۵/۲۰۲۰ ده نه ته که دانیشتوانی ناوچه ه نه ژاره کان دووقات نه گه ری مردنیان به که ره نا ه یه (۵۵/۱۰۰۰۰۰) و که له ناوچه ده ول مه نه نه کان (۲۵/۱۰۰۰۰۰).

ه نه چ پر نه نه یه کی ته نه دروستی گشته کاته که ده توانه ته خزمه ت به که مه نه لگا بکات که ه مه مو تو نه نه کانی که مه نه به به خه نه ای و به به ه نه جیا وازی که ده ستیان په نه ابگات.

نه وای که په ویسته ه ه مه مو واته کانه ده سیسته مه کی ته نه دروستی و چا و

دېری کومم پایتې (صحې ورعایې اجتماعيې) گشتی یې بې ستانداردېکې
بېرز لې فېرکړکړدن وراهېنان وئامرازودېزگای کوايېتی بېرز وبې هېل
ومرجی کارکړدن وموچېیېکی باش بژوې شایستې بې هېمو کارمېندان کې
بتوانېت خرمېتگوزاريېکان پېشکېش بې کومېل بکات بې یېکسانی وبې بې
جیاوازی وپارېزراو بېت لې دست تېوړدانی کړتی تایبېت وبازا
وسياسېتې ئابوريې نيوليبراليېکان.

شيرين عبدالله

9.5.2020

ئایا دروستې وانې ئایینی داسې پېنرېت بېسېر سیستمی خوښندان ... شیرین عېبدو

ئېمې بابېتېکې گفټو گې زېری لېسېر کراوې، هېبېتې لې ئېستا
کاتیکي گونجاو تر نیې بې کردنېوې ئېم دایېلېگې لې کاتېکدا کې
عیراق لېبېردېم گېانکاری یشېیدایې بېتایبېتی لېسېرهېدانی
خېپیشاندانې جېماوړیېکانی ئېکټېبېری (۲۰۱۹) وې.
پېش ئېوې تېنانت بچینې ناو باسېکېوې، هېندېک پرسیارمان بې دېتې
پېشېوې:

ئېگېر بېیاردرا وانې ئایین بخرېتې سیستمی خوښندنېوې ئایا کام
ئایینې هې دېبژېریت؟ ئایینی زېرینې دانیشتوانی وېاتېکې؟ ئې
“کېمایېتېکان” چې؟

ئېگېر ئېمې باس لې کومېگایېکی مېدېنی دېکېین کې تیایدا مافی
هېمو تاکېکان پارېزراو بېت ئایا هېمو منان مافی فېر بونی
ئایینی فامیلیېکانی خېیانان بې شوېی سېمې لې مېکټېبدا نیې؟ وې
ئېگېر هاتو ئېمېشمان کرد و هېمو ئایینېکانی وېاتېکېمان خستې ناو
سیستمېکېوې، ئېی ئېوانېی کې بې باوېن و بې دینېکان و
ئایستېکان و بیر ئازادېکان و...؟

ئېگېر بابېتېکې دېربارې فېرکردنې ئایینې وېکې باوېن و شوېو
بېرکړدنېوې کېسېکان ئایا زېروور نیې مېشکی منانېکانمان

دې ووماند بکښن و هوموو جرر باوو کانيان پر بناسنن و لواننښ به دينيکان به ئووي فکر ښښي و باوو به خو بونيان تيا بچنن هتا تواناي بيارداننيان هبت و لوانن به ياري هه بزاردنې بير و باوو کک که خيان پنيان دروسته دوور له فشاري کومالا يتي و پشداوړي؟

به بواي من لاي نن ننگ تيف کاني داسه پاندي وانې ئيني به سر سيستمې خو ننندا له لاي نن پر ز تيف کاني زياتر:

يکک له و لريکاني که دتتو و ئووي که زربې ئاييندکان باس له خشويستي و يارم تي داني يکترې و بزبي و هه نند خو سل تي تري له و باب تان که گومان له باشياندا ني به سر که سا ي تي منال بهام له همان کاتدا د بينين همان ئم ئايان چيرک و وانې ي کجار دندانه و سامناک له توندوتيزيدا دگنن و که تا ئستاش لاي نگرانين (و به تايي تي که ئاين و سياست تکه د بن) پوپاگندي به دکن و له ژياني ئزان ياندا پيوي دکن، ئمش د بته هې سر ل شواوي لاي منداان و قورسي تگ ياندي مناا کان له برر ئو و هوموو ناک کيان.

با واز له کوشتار و توندوتيزيش بهنن، ئايا چن منداا ک ق ناع ت پر دکيت که دا يکي ئو (که له وانگي منداا کوو گرنگ ترين کس له هومو جيهاندا) به نيو ئينسانک د ژمردرت له وانگي ئاييندکوو؟ و چن تي دگ ي نيست که باوکی ئو و بي هې به نارزوي خي دست درې بکات سر دا يکي و سوکاي تي به خي و خان وادي بکات و ئگر دنگي نا زاي تي هه بري ئوا به هزاران شوو که مگا پش ياسا حوکمي به سردا ددات؟ و چن ئو ناک کي ووون دکيتو که هوموو کردو و کانت له سر ز مين بت نوسراو، ت نانت پش له دا يک بوونيشت، که چي له گگ ئمشدا له "ئو دنيا يي تر دا" به ئاگري هه تاه تايي سزا ددرت؟ ئگر "پرو رديگار" بهي نوسيوت کوات سزاي هه تاه تايي به چي؟

ئيا ئمان هومو ناک کي ني که زحم ت هه که سکی پر ق ناع ت بکيت؟

لر دا دم سر پرسيار کي تر که بررو و وومان د بته و، ئيا له کام تممندا ئم وان يي دست پر بکات؟ و ئمش خي باس کي قوو ل بر دا شو نني ئو مان ني. بهام ئووي که د بينر لت زربې لاي نگراني وتندوي وانې ئاييني له خو نندي گشتيدا پنيان باش له تمم نکی زوو و دست پ بکات، و ئمان زياتر داوا دکن ئاييني تايي تي خيان بووترت و نک ئاييند کاني تر، ئمش پر پر پداني مزه ب پرستي و قوو کردن ووي تايي گرايي له لاي منداان به دواي خيدا ده ننت پش ئووي چاويان به دنيا بکرته و بزنان

باسمہ کے چید۔

زیریں منداں شتہک لہ بیروباو و ئاینی کسوکاریان (وہ یان بہ ئاینی) لہ منا پید و ورد گرن و بہ و پید ی کے ئگہر ہنگری ئاینہک بیت یان نا کار کی تایبہ تہ بہ تاکہ کان و مافی ئو یان ہہ ی بہ ئازادی و ہشیارانہ بہ یاری لہ سہر بدہن، بہ ای من منداں بہ تایبہ تی ہہ تا دواۓ قہ ناغی سہر تایی خوہندن، بہ تہ واوی ئامادہ یی نیہ بہ تہ گہ یشتنی و ردہ کاری ئاینہ کان (و لہ گہ یشتیانہ بہ دین بوون) و چہ ندہا ہر سیاری تر لہ سہر بوون و نہ بوون۔ بہ نام لہ تہ مہ نہ کی زہر زوو و توانای تہ گہ یشتنی و وشتہ مرہ قایدہ کانی و ہک خہ شہ ویستی و بہ زہ یی و یہ کسانہ و قبوہ نہ کردنی ستہم و ناعہ دالہ تی ہہ ہند ہہ یہ لہ دہر و ی قاہی بی ئہم دین و ئو مہ زہہ ب۔ لہر دا ئو ی کے منداں زیاتر توشی سہر لہ شہ واوی دہکات ئو یہ کے خانہ وادہ کان بیروباو ی خہ یان دہ سہر پہنن و ہک تہ نہا ئوان ہ استبن و نہ فی ہہ مو بیروباو ی کی کے دہک نہ و۔ لہ گہ چاو کردنہ و یدا منداں کے بہی دہردہک و ہت کے لہ نہ و ہا و ہ یانیدا و لہ ناو کے مہ گہای دہر و دا بیروہای جیہاواز ہہ یہ کے لہ وانہ یہ ستانداردہ کے مہ یہ تہ کانیان جیہاوازیہ کی ئو تہی نہ بہت، لہر دا منداں توشی سہر لہ شہ واوی دہ بہت و لہ وانہ یہ متمانہ ی بہ کسوکارہ کی خہی و پرنسیپہ کانیان نہ مہ نہت۔

لہ لایہ کی تر وہ ئگہر ئامانج لہ فہر کردنی ئاینی لہ قوتا بخانہ دا ئو بہت خہ سہر تی مرہ قایدہ تی بچہ نین و منداں لہ سہر بیر کردنہ و ہ پیاچونہ و بہ کرد و ی ہہ ژانہ یاندا و جیا کردنہ و ی چاکہ و خراپہ پہروہردہ بکہ یں ئو وا زہر ئامرازی فہر بوون و شہو ی ترہہ یہ کے یارمہ تیمان دہدات ئہم کارہ کتہر ہہ باشانہ و چہ ندہا سیفاتہ تری و ہک ہہز گرتنی بہ رامبہر و بہوا بہ خہ بوون و وستانہ و بہ ووی ستہم و ناعہ دالہ تیدا۔ و مہ ژوی نزیک و دوور، و تہ نانہت لہ ژیانہ ہہ ژانہ ی ئہ ستاماندا کے نزیک ترین نمونہ ئو یہ کے لہ مہ یدانہ کانی ہہ پہ پہندا لہ شارہ کانی عیراق دہ بینین لہ ئہ کتہ ہری (۲۰۱۹) و، ہہ لہ چہ ندین چیرہک و پاہانہ تی واقعی و ہستی و بہرترین بہہا ئینسانہ کان، ئیتر پہویست ناکات بگہ یشتنہ و بہ ئاینہ کان و چیرہک خہ یا پیدہ کان۔

جگہ لہ مانہ، فہر ز کردنی بیروہای خہ مان بہ سہر منداہی کوہ یان کچ دا بہ پہ شہل کردنی مافیان دادہ نرہت و ہہ گرتنہ لہ بیر کردنہ و یان و بہ یاردان لہ سہر باو ہہ کانیان و ہہ مانہ شہ دہ بہتہ ہہی چہ ندین کہ شہی دہروونی و ئاکامی تر لہ سہر شخصیت و دروست ہونیان لہ درہژ خاہندا۔

لہر دا بانگہ وازہک بہ دایک و باوکان و خانہ وادہ کان کے دوور

بکونونو له داسه پاندنی دابون ریتی مژه بی، بسر کو ان و کچانیاندا به دروست کردنی نوو یکی بیر فراوان که توانای به یاردانی هه بت دور له پشداو ری و بیر تسکی و تای فگه رایي که وها ته که مان به در ژایي ۱۷ سا به دستانو دنا ننت.

ئم له عیراق دا تا ئستا بریند کانی جه نگی طائیفیمان تیمار نه بو و له که مگای ژه ها تی ئم دا که گیر دی ئیسلامی سیاسی و با د سستی داب و ن ریتی ع شای ری و پیاوسالاری و ت نانت له ز ربی و ها تانی به ناو "پشکه وتو" دا د بینین چن د س ها تان کان دین به کارد هه نن و سود و رد گرن له دوو بار دروست بونو و ی ئم دابون ریتان و له ی ئم و نه که هر به که یل بونی نیو ی که مگه گارانتی د که ن به کو به ئاسانی ر خش ک ری به چ ن دین له تاوان کانیان د که ن و داسه پاندنی قورسترین باری زیان به سر که م دا له ژر ناوی قزا و ق د ر و هتد دا. چ ن دین جار جیاواری مژه بی و گزی و. به رز د کر ته و وک کار ته کی د س ها ت له ه و یاندا به له بیر بردن و ی که شم که شی چینای تی و گ ی نی به که شم که شی مژه بی.

ز ر له دای له گ و به چون ه ی له سر ه ردولای ئم با به ت به م دین و با و (یان نه بونی) کاری ش خصی مر ق کان پ و یست ئینسان کان ئازادی ته واویان هه بت له هه یژاردنیدا دوور له پشداو ری و هیچ فشار که چ له لاین خان واد و و چ له دامود زگاکانی خو بندن یان د و ته و. ئم هه یژاردن ته نها کات که گونجاو د بت که ئینسان کان ته واوی و ورد کاری ئ و بیرو با و ته بگن و بتوانن ه یس نگ نن و ئم ش پ و یستی به کامل بونی فیکری که س کان ه ی.